

Nimistönsuunnittelun tavoitteet ja toteutuminen

Tapaustutkimus Vantaan Veromiehen nimistöstä

Pro gradu -tutkielma
Mikko Sandström
Helsingin yliopisto
Suomen kieli
Helmikuu 2019

Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion – Faculty Humanistinen tiedekunta		Laitos – Institution – Department Suomalais-ugrilainen ja pohjoismainen osasto	
Tekijä – Författare – Author Sandström, Mikko Valtteri			
Työn nimi – Arbetets titel – Title Nimistösuunnittelun tavoitteet ja toteutuminen. Tapaustutkimus Vantaan Veromiehen nimistöstä			
Oppiaine – Läroämne – Subject Suomen kieli			
Työn laji – Arbetets art – Level Pro gradu -tutkielma		Aika – Datum – Month and year Helmikuu 2019	Sivumäärä– Sidoantal – Number of pages 66 + 14
Tiivistelmä – Referat – Abstract <p>Nimistösuunnitteluun kuuluu alalla yleisesti tunnettuja periaatteita, joita noudattamalla pyritään nimenkäyttäjän kannalta hyvään lopputulokseen. Nimistösuunnittelun keskeisenä tavoitteena on, että nimistö säilyttää paikallista kieltä ja kulttuuria sekä auttaa hahmottamaan ja jäsentämään ympäristöä. Lisäksi nimet voivat kuvastaa kerrostuneisuudellaan yhteisön ja yhteiskunnan muuttumista. Selvitän tutkielmassani, ovatko nämä ja useat muut nimistösuunnittelun alalla yleisesti tunnustetut tavoitteet saavutettavissa, ja kuinka hyvin kaupunkisuunnittelussa niihin pyritään pääsemään.</p> <p>Kun Vantaalla sijaitsevaa Veromiehen kaupunginosaa, joka edustaa väljästi rakennettua teollisuusaluetta, alettiin suunnitella tiiviiksi asuinalueeksi, tarvittiin alueelle uusia kaavanimiä. Tutkielmani on kuvaus uuden nimistön synnystä, jota olin itse alusta asti suunnittelemassa. Kulkuväylien ja muiden kaavoitettavien kohteiden nimien suunnittelussa tulee kartoittaa olemassa oleva ja käytöstä jäänyt paikannimistö. Isoilla kaavoitettavilla alueilla, kuten Veromiehessä, ovat aihepiirinimet välttämättömiä.</p> <p>Tutkielmani seuraa nimistösuunnittelun vaiheita alueen nykyisen ja vanhan, käytöstä hävinneen nimistön selvitystyöstä, uusien aihepiirien ideoinnin kautta uusien nimiehdotusten valintaan. Minulla on kolme päätutkimuskysymystä: miten nimistösuunnittelun tavoitteet toteutuvat käytännössä, mitä käytöstä hävinneitä nimiä Veromiehen alueella on ollut ja millaisia näkemyksiä ihmisillä on alueen tulevasta nimistöstä? Vanhojen nimien selvityksessä aineistonani on alueen vanhoja karttoja 1760-luvulta 1930-luvulle sekä muutama 1900-luvulla kerätty paikannimikokoelma. Näkemyksiä uudesta nimistöstä puolestaan selvitän kahden kyselyn avulla.</p> <p>Tutkielmassani tulee ilmi, että ihmisillä on kovin konservatiivisia ja nimistösuunnittelun tavoitteiden mukaisia näkemyksiä uudesta nimistöstä. Veromiehessä vanhastaan olleet aihepiirit, ilmailu ja verotus, nousivat selviksi suosikeiksi, kun alueelle etsittiin uutta aihepiiriä nimille. Koska kyseessä on tapaustutkimus, kuvaus yhdestä projektista, ei vedenpitäviä tutkimustuloksia synny. Tutkielmani perusteella voidaan kuitenkin sanoa, että nimistösuunnittelun tavoitteiden toteutumiseen vaikuttavat ainakin jollain tasolla alueen ympäristö ja vanha nimistö, aluesuunnittelijoiden luottamus nimistön ammattilaisiin sekä yhteisistä periaatteista sopiminenkin.</p>			
Avainsanat – Nyckelord – Keywords nimistöntutkimus, nimistösuunnittelu, paikannimet, kaavanimet, Vantaa, Veromies			
Säilytyspaikka – Förvaringställe – Where deposited Keskustakampuksen kirjasto			
Muita tietoja – Övriga uppgifter – Additional information			

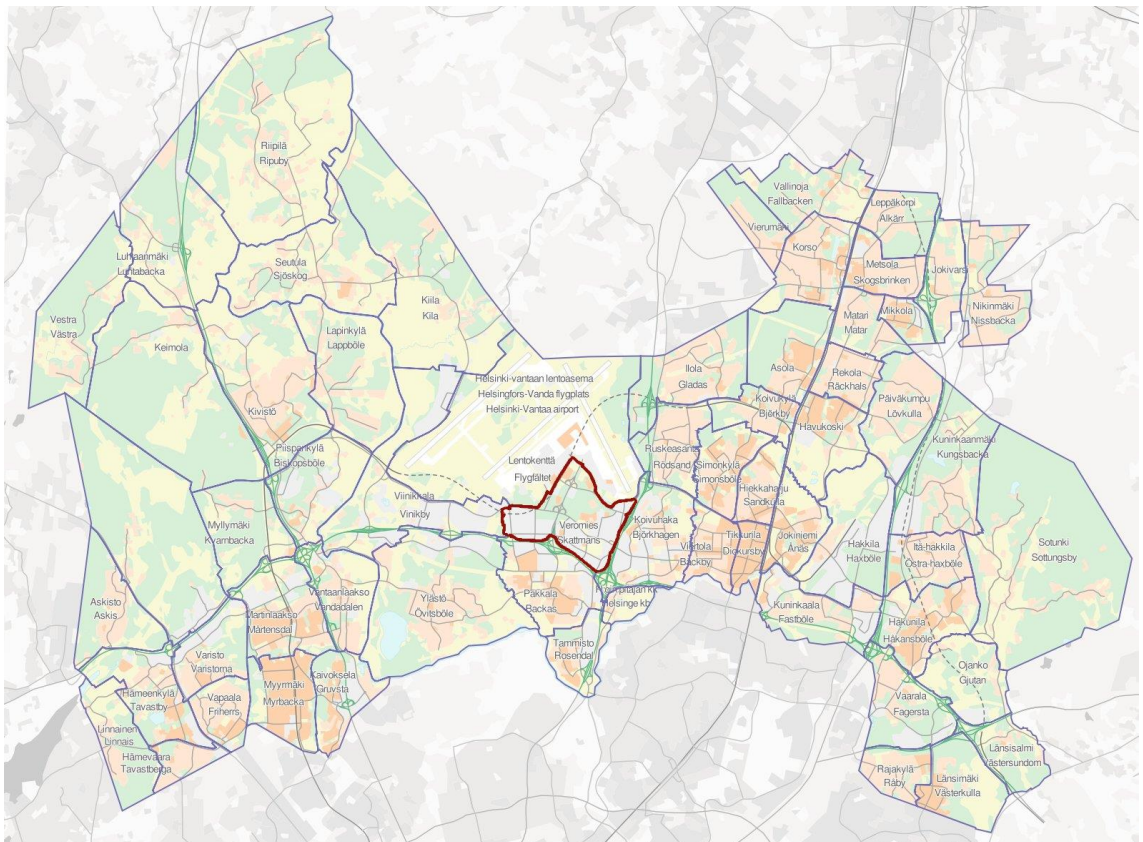
SISÄLLYS

1 Johdanto	1
1.1 Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen kulku.....	2
1.2 Veromiehen vaiheita	3
2 Nimistönsuunnittelu	7
2.1 Kaavanimi ja asemakaava.....	7
2.2 Nimistönsuunnittelu pääkaupunkiseudulla	8
2.3 Nimistönsuunnittelun tavoitteet	11
2.4 Veromiehen suunnitellut paikannimet	15
2.4.1 Nimet, joiden taustalla perinnäinen paikannimistö	16
2.4.2 Paikkaa kuvaavat nimet.....	17
2.4.3 Muistonimet	18
2.4.4 Ryhmä- eli aihepiirinit	20
3 Veromiehen alueen perinnäiset paikannimet	22
3.1 Nimiä vanhoissa kartoissa	25
3.2 Paikannimikokoelmien nimet	32
4 Näkemyksiä Veromiehen uudesta nimistöstä	35
4.1 Vantaan Kaupunkisuunnittelun kysely.....	36
4.2 Suomen kielen oppiaineelle suunnattu kysely	41
4.3 Kyselyiden vastausten eroja	46
5 Ehdotukset uusiksi nimiksi	46
5.1 Nimiehdotukset, joiden taustalla perinnäinen paikannimistö.....	47
5.2 Uudet paikkaa kuvaavat nimet ja muistonimet	48
5.3 Uudet ryhmänimet.....	50
5.4 Uusien nimien sijoittelu	52
5.5 Uusien suunnittelualueiden nimet	53
5.6 Tavoitteiden toteutuminen	55
6. Päätäntö	59
Lähteet	62

Liite 1. SLS:n arkiston nimet	67
Liite 2. Kaupunkisuunnittelun kysely	69
Liite 3. Kysely suomen kielen oppiaineelle	71
Liite 4. Nimiehdotukset	73
Liite 5. Nimiehdotukset suunnittelualueille	79

1 Johdanto

Veromies on Vantaan kaupunginosa, joka sijaitsee Lentokentän kaupunginosan eteläpuolella, suurin piirtein Vantaan maantieteellisessä keskipisteessä. Veromies on 1900-luvun puolivälistä näihin päiviin asti ollut vähän asuttua teollisuus- ja työpaikkaympäristöä. Vantaan kaupunki suunnittelee kuitenkin alueelle mittavaa muutosta, jonka seurauksena Veromiehestä tulee asumisen, työnteon, palvelujen ja virkistyksen kaupunginosa. Alueelle tarvitaan paljon uusia nimiä, kun uudet tiet, puistot, aukiot ja alueet nimitetään.

Kartta 1. Veromiehen sijainti Vantaan kartalla. (Vantaan karttapalvelu)

Kulkuväylien ja muiden kaavoitettavien paikkojen nimien suunnittelussa tulee ottaa huomioon monia asioita onnistuneen tuloksen saavuttamiseksi. On kartoitettava olemassa oleva ja käytöstä jäänyt paikannimistö. Isoilla kaavoitettavilla alueilla, kuten Veromiehessä, ovat aihepiirinimet välttämättömiä. Uusien nimien keksiminen ei ensin kuulosta monimutkaiselta, onhan kieli tulvillaan sanoja. Mutta kun alueen suunnittelussa on mukana monia tahoja arkkitehteistä rakennuttajiin, nousee vaatimustasokin. Kaa-

vanimistön on oltava omintakeinen ja ryhdikäs, jotta alue saisi myönteisen ja omaperäisen leiman (Närhi 1999a: 22). Esiin voi nousta myös arvottavia sivumerkityksiä: alueiden markkinoinnissa tietyn maineen saavuttanut nimi on alueen ensimmäinen tuotemerkki ja tärkeä mainos. (Paikkala 1999: 57.) Nimien kirjoitusasua koskevat seikat eivät nekään aina ole yksiselitteisiä. Nimistönsuunnittelijan on hyvä olla kielen ja nimistön ammattilainen, joka pystyy perustelemaan suunnitelmansa alan tavoitteita noudattaen.

Syksyllä 2017 Vantaan Kaupunkisuunnittelu palkkasi minut suunnittelemaan uusia nimiä Veromieheen. Tehtävää varten perustettiin kuusihenkinen nimistötyöryhmä, johon itseni lisäksi kuului Kaupunkisuunnittelun aluearkkitehteja. Nimistötyöryhmässä muiden rooliksi jäi kommentoida nimiehdotuksiani ja informoida alueen tulevasta infrastruktuurista.

Tutkielmani tarkastelee nimistönsuunnittelun tavoitteiden toteutumista. Nimistönsuunnitteluun kuuluu alalla yleisesti tunnettuja periaatteita, joita noudattamalla pyritään nimenkäyttäjän kannalta hyvään lopputulokseen. Tutkimusotteeni on roolini vuoksi vahvasti etnografinen. Kyseessä on siis tapaustutkimus, jossa tarkastelen nimistönsuunnittelun tavoitteiden toteutumista tutkimuskohteen ”sisältä” osana työryhmää. Valokeilassa on tavoitteiden toteutumisen lisäksi nimistönsuunnittelussa tärkeitä vaiheita, joihin kuuluu perinnäisen paikannimistön tutkiminen ja uusien aihepiirinimien keksiminen.

1.1 Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen kulku

Tutkielmani päämääränä on tarkastella nimistönsuunnittelua ja sen tavoitteiden toteutumista. Selvitän tärkeitä työvaiheita, joita nimistönsuunnitteluun kuuluu. Kolme päätutkimuskysymystäni ovat:

- Miten nimistönsuunnittelun tavoitteet toteutuvat käytännössä?
- Mitä käytöstä hävinneitä nimiä alueella on ollut?
- Millaisia näkemyksiä ihmisillä on alueen tulevasta nimistöstä?

Pyrin selvittämään, ovatko nimistönsuunnittelun alalla yleisesti tunnustetut tavoitteet realistisesti saavutettavissa, ja kuinka hyvin kaupunkisuunnittelussa niihin pyritään pääsemään. Tutkielmani seuraa nimistönsuunnittelun vaiheita nimiehdotuksiin asti. Taus-

toitan tutkimustani tarkastelemalla Veromiehen nykyistä nimestä nimistösuunnittelun tavoitteiden valossa. Lisäksi tutkin, mitä käytöstä hävinneitä nimiä alueella on ollut, sillä tällaisten pohjalta voidaan suunnitella uusia nimiä. Selvitän myös, minkälaisia näkemyksiä ihmisillä on alueen uudesta, tulevasta nimestä. Tarkastelen samalla, vastaavatko näkemykset nimistöntutkimuksen tavoitteita.

Johdantoluvun lopuksi luon katsauksen Veromiehen vaiheisiin esittelemällä, millaisesta alueesta on kyse ja millainen on sen historia pääpiirteissään. Luku 2 käsittelee nimistösuunnittelua. Tarkastelen, mitä on suunniteltu kaavanimistö ja miten nimistösuunnittelun käytännöt eroavat pääkaupunkiseudun eri kunnissa. Tuon esiin nimistösuunnittelun keskeisimmät tavoitteet, joita nimistösuunnittelijoiden avuksi tehdyt ohjeet sisältävät. Luvun lopussa tarkastelen Veromiehen suunniteltua paikannimistöä. Tuon esiin nimien nimeämisperusteet, ja jaan nimet eri nimityyppeihin.

Luvussa 3 selvitän Veromiehen alueen vanhoja paikannimiä. Selvitystyössä olen hyödyntänyt aluetta koskevia vanhoja karttoja sekä alueelta kerättyjä paikannimiä. Samalla olen paikantanut nimiä nykypäivän kartalle mahdollisimman tarkasti. Olen pyrkinyt saamaan hyvän yleiskäsityksen vanhasta nimestä, jossa osa nimestä on säilynyt vuosisadasta toiseen ja osa on lyhytikäisiä.

Luvussa 4 tarkastelen uutta paikannimistöä koskevia näkemyksiä, joita olen kerännyt kahden kyselyn avulla. Kyselyjen tarkoituksena on ollut saada ideoita uusien nimien suunnitteluun. Uusien aihepiiri-ideoiden lisäksi olen tarkastellut, kuinka kyselyyn vastanneiden käsitykset ja nimistösuunnittelun tavoitteet kohtaavat.

Luvussa 5 tarkastelen edellisten työvaiheiden pohjalta syntyneitä uusia nimiehdotuksia. Olen jakanut nimet nimityyppeihin, ja esitän perusteluja nimiehdotuksille. Uutta asemakaavaa hahmoteltaessa Veromies on jaettu myös suunnittelualueisiin, jotka nekin täytyy nimetä. Tarkastelen näiden suunnittelualueiden nimeämistä, joka luonteeltaan poikkeaa pienempien kaavoitettavien kohteiden nimeämisestä. Luvun lopussa arvioin Veromiehen nimistösuunnittelun tavoitteiden toteutumista.

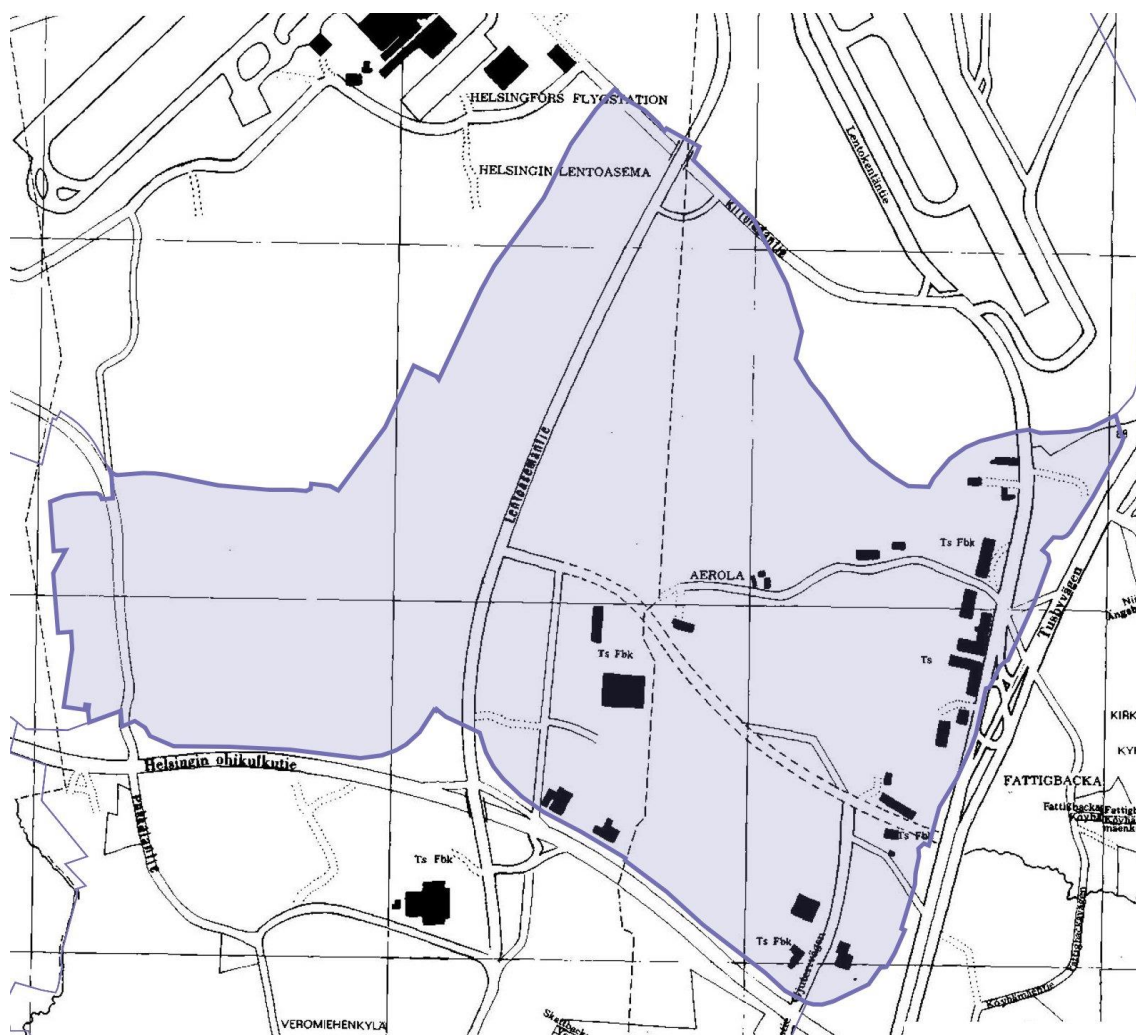
1.2 Veromiehen vaiheita

Veromies on oma kaupunginosansa Vantaalla. Alue on aikoinaan kuulunut kahden eri kylän, Kirkonkylän ja Veromiehenkylän, takamaihin. Kylät ovat varhaisessa vaiheessa kuuluneet yhteen, mihin viittaa kylärajan viivasuora kulku ja vähäiset rajapaikat (Kepsu

2005: 146). Kylistä on alkuaan ja pitkään vielä 1900-luvulle käytetty vain ruotsinkielisiä nimiä *Kyrkoby* ja *Skattmansby*. Usein lähdekirjallisuudessa käytetään kuitenkin suomennettuja nimiä, joten käytän tutkielmassani nimiä *Kirkonkylä* ja *Veromiehenkylä*. Kaupunginosan nimi *Veromies – Skattmans* on annettu vuonna 1970, kun kaupungin osan muodostava teollisuusalue nimettiin (Kallaluoto 2017: 14).

Kirkonkylä, josta muodostui Helsingin pitäjän (ru. *Helsinges socken*) hallinnollinen keskus, on syntynyt luultavasti jo 1200-luvulla. Sen läpi kulkivat tärkeät tiet, Suuri rantatie ja Hämeentie. Lähellä Kirkonkylän länsipuolella sijaitsivat Veromiehenkylä ja Tolkin kylä (Tolkby), joissa nimiensä mukaisesti asuivat pitäjän hallinnon tärkeät virkamiehet eli veronkantaja ja tulkki (ru. *tolk*). Tulkkia tarvittiin veronkannossa ja käräjillä, sillä pitäjän pohjoisosissa asutus oli pääosin suomenkielistä, kun taas etelässä se oli ruotsinkielistä. (Vantaan kaupunginmuseo 2010: 19.)

Veromiehenkylän ja Kirkonkylän asutukset kuuluvat pitäjän vanhimpiin. Kirkonkylän perustaminen on yhdistetty ruotsalaissiirtolaisten tuloon 1200–1300-lukujen vaihteessa. (Salminen 2013: 118–124.) Paikannimistössä on kuitenkin jälkiä suomalaisesta asutuksesta, joka viittaa suomenkieliseen kantaväestöön. Mahdollinen alkuperäinen hämäläisasutus ruotsalaistui keskiajalla ruotsalaisen hallintokeskuksen muodostumisen myötä. (Kepsu 2005: 150–151.)

Kartta 2. Veromiehen osoitekartta 1969. (Vantaan karttapalvelu)

Nykyisen Veromiehen alue oli vielä 1900-luvulle tultaessa harvaan asuttua. Vuosisatojen ajan alue koostui metsistä, soista, niityistä ja viljelysmaista. Niityt ja viljelysmaat olivat joko yksityisiä tai joidenkin talojen yhteisiä uudisraivauksia. Kirkonkylän tärkeimmät pellot olivat kylän eteläpuolella. (Talve 1972: 44.)

1930-luvulla tiet alkoivat vallata maa-alaa, kun Tuusulantie rakennettiin. 1960-luvulla Tuusulantien laajennus ja Kehä III:n rakentaminen hankaloittivat maatalouden jatkamista. (Koivisto 2015: 313–317.) Merkittävin mullistus kylien takamailla tapahtui vuonna 1950, kun uuden lentokentän rakennustyöt alkoivat. Rakennustyöt toteutettiin pääasiassa työllisyystöinä ja samana vuonna perustetun työsiirtolan väen voimin (VKM 2010: 62). Samoin kuin teiden, myös lentokentän alle jäi kyläläisten tärkeitä maita, jotka valtio pakkolunasti (Leppänen 2003: 26–31). Nykyinen Veromies on siis alue, joka on aikoinaan jäänyt lentokentän sekä kyliä ja viljelyksiä eristävien moottoriteiden väliin.

Uudet liikenneväylät ja nopeat yhteydet Helsinkiin ja muualle Suomeen houkuttelivat Veromieheen yritystoimintaa. Teollisuus lisääntyi ja maatalous väheni 1950-luvulta lähtien. (VKM 2010: 67.) Alueen ensimmäinen teollisuusrakennus, autokoritehdas, on peräisin 1950-luvun alusta. Autokorien valmistus omistajan- ja nimenvaihdoksia (mm. *Uusi Autokoriteollisuus, Wiima, Carrus*) kokeneessa tehtaassa päättyi 2001. (Kurkinen 2001: 378.) Autokoritehtaan ohella suurimpia työllistäjiä oli Nokia, joka siirsi kaapelikoneosastonsa vuonna 1970 Helsingin Salmisaaresta Veromiehenkylän vuokratiiloihin ja muutama vuosi myöhemmin Veromieheen (Leppänen 1976: 18). Keskeisiin teollisuusyrityksiin kuuluivat myös Vesijohtoalan yritys Huber Oy, valaisinvalmistaja Lampukas, materiaalinkäsittelyyn erikoistunut Auramo Oy (Eskola 2006: 57–59) sekä lyijysulatto Bera Oy (Kallaluoto 2017: 16). Muita alueelle muuttaneita yrityksiä 1960–70-luvuilla olivat Lassila & Tikanoja Oy, Kodak Oy ja Kalustetalo Tauno Korhonen (Ahtiainen & Tervonen 2002: 370, 379). Rakentamisen paineen kasvaessa alueelle suunniteltiin uusia teitä yrityksiä varten. Kirkonkylän ja Veromiehenkylän teollisuusalueen kaavan laatiminen alkoi vuonna 1967 (Kallaluoto 2017: 14). Sitä ennen oli jo joitain yksittäisiä teitä ehditty rakentaa alueelle (Vantaan karttapalvelu).

Vuonna 1952 valmistuneen lentoaseman myötä alueelle on tullut 1960-luvulla Finnairin ilmailuopisto sekä 1980-luvun alussa Suomen ilmailumuseo, joka oli vuodesta 1972 toiminut käytävämuseona lentoaseman tiloissa (Ilmailumuseo). 2000-luvulla alueelle on muuttanut paljon yrityksiä suuriin yrityskeskittymiin ja lisäksi hotellien määrä on kasvanut (Vantaan karttapalvelu).

Veromiehessä on ollut näihin päiviin asti vähän asukkaita (Vantaan väestö 2016/2017). 1950-luvulla rakennettiin kaksi rivitaloa Oy Aero Ab:n korjaamohenkilökunnalle. Talot suunnitteli Alvar Aalto, ja rivitalokokonaisuuden nimeksi annettiin *Aerola* (Kallaluoto 2017: 14). Aerolan viereen rakennettiin 1970-luvulla viisi asuinkerrostaloa, jotka on sittemmin purettu. 2010-luvulla Aerolan ympärille on jatkettu kerrostalorakentamista. Uudet talot sekä Aerolan rivitalot ovat ainoat asuinrakennukset koko kaupunginosassa. (Vantaan karttapalvelu.) Veromiehessä oli vuoden 2017 alussa 485 asukasta (Vantaan väestö 2016/2017).

Vantaa on kasvanut 1800-luvun runsaan 6 000 asukkaan maalaiskunnasta noin 220 000 asukkaan kaupungiksi. Vuoden 2016 aikana Vantaan väestö kasvoi 2,2 prosenttia, ja määrällinen väestönkasvu oli Vantaalla maamme kolmanneksi suurinta. Vantaan kaupunginosista väestö kuitenkin väheni vuoden 2016 aikana suhteellisesti eniten Veromiehessä (-7,3 %). (Vantaan väestö 2016/2017.)

Vantaa on virallisesti kaksikielinen kunta. Sen virallisia kieliä ovat suomi ja ruotsi. Suomi on selvä enemmistökieli, sillä sitä puhuu äidinkielenään noin 80 % väestöstä. Ruotsia puhuu äidinkielenään noin 5700 asukasta, mikä on noin 2,5 % väestöstä. Muita kieliä kuin suomea tai ruotsia puhuu äidinkielenään noin 17,5 %. (Tilastokeskus.) Kunta määrittellään kaksikieliseksi, mikäli vähemmistökieliseen ryhmään kuuluu vähintään 8 % asukkaista tai yhteensä yli 3 000 asukasta. Vantaalla on maamme kaikista kaksikielisistä kunnista suhteellisesti vähiten ruotsinkielisiä. (Kuntaliitto 2017.)

2 Nimistönsuunnittelu

Kuntien kaavanimistön ja haja-asutusalueiden tiennimistön antaminen on nimistönsuunnittelua. Se on osa yhdyskuntasuunnittelua. Asiantuntemusta hyödyntävää nimistönsuunnittelua tarvitaan myös palveluita ja viranomaisia tai muita organisaatioita kehitettäessä tai muutettaessa. (Kotus.) Tutkielmassani tarkastelen nimistönsuunnittelua kuitenkin vain kaavoitukseen ja rakennettuun ympäristöön keskittyvän alue-suunnittelun näkökulmasta. Alueita kehitettäessä niihin sisältyvät kohteet tarvitsevat uusia suunniteltuja nimiä.

Luvussa 2.1 avaan käsitteitä *asemakaava* ja *kaavanimi*. Luvussa 2.2 tarkastelen nimistönsuunnittelua pääkaupunkiseudulla vertailemalla Espoon, Helsingin ja Vantaan käytäntöjä. Luvussa 2.3 tuon esiin nimistönsuunnittelun alalla vallitsevia tavoitteita. Keskeisimpänä auktoriteettina tarkastelussani on Kotimaisten kielten keskuksen (Kotus) nimistönsuunnittelun ohje, mutta esittelen muidenkin alan ammattilaisten näkemyksiä. Luvussa 2.4 tarkastelen Veromiehen nykyistä kaavanimistöä. Selvitän, millä eri tavoin Veromiehen kaavanimiä on muodostettu ja mitä aiheita nimet sisältävät.

2.1 Kaavanimi ja asemakaava

Asemakaava on kunnan osan maa- ja vesialueita koskeva yksityiskohtainen kaava. Se laaditaan alueiden käytön yksityiskohtaista järjestämistä, rakentamista ja kehittämistä varten. Asemakaavan tarkoituksena on osoittaa tarpeelliset alueet eri tarkoituksia varten ja ohjata rakentamista ja muuta maankäyttöä. (Sanastokeskus TSK.) Asemakaavassa nimetyt kohteet ovat kaavanimiä (Kotus).

Kaavanimet kuuluvat kaupunkiympäristöön, ja kaavanimien yhteydessä puhutaan usein *virallisista nimistä*. Niitä ovat kaavanimien lisäksi virallisesti vahvistetut maaseudun haja-asutusalueiden tiennimet. (Ainiala, Saarela & Sjöblom 2008: 131.) Nimistä tulee virallisia viranomaisen tehtyä niistä lakisääteisen tai muuten toimivaltaansa kuuluvan nimipäätöksen. Viranomaisen hyväksymää nimeä kuuluu käyttää samassa muodossa kaikissa virallisissa yhteyksissä. Kaavanimet ja haja-asutusalueiden teiden nimet hyväksyy kunnan- tai kaupunginvaltuusto, joskus kunnan- tai kaupunginhallitus. Kun valtuusto hyväksyy asemakaavan, nimet virallistuvat kaavan mukana. (Paikkala 2014.)

Kadun- ja tiennimet ovat keskeisiä asemakaavassa, koska osoitejärjestelmämme ja liikenteenohjaus perustuvat niihin. Kadunnimien lisäksi asemakaavoissa vahvistetaan kevyen liikenteen kulkuväylien, aukoiden, puistojen ja vesiaiheiden nimiä. Myös viheralueet, urheilu-alueet ja venesatamat nimetään asemakaavassa. Lisäksi katujen ja jalan-kulkuteiden sillat ja alikulut on hyvä nimetä, jotta niistä voidaan puhua reittiä selostettaessa tai kunnossapitotöitä järjestettäessä. Jotkin alueennimet, kuten virallisten kaupunginosien nimet ja kaava-alueennimet, kuuluvat asemakaavaan. (Suviranta 2010.)

Kaavat eivät kuitenkaan sisällä kaikkia alueensa paikannimiä. Esimerkiksi pysäkkien ja julkisten rakennusten, kuten koulujen, nimiä ei yleensä ole tarkoituksenmukaista merkitä asemakaavaan. Asemakaavaan ei merkitä myöskään epävirallisia osa-alueiden nimiä, vaikka ne olisivatkin asukkaiden ahkerassa käytössä. Osa-alueiden rajojen ei tarvitsekaan olla täsmällisesti määritettyjä, vaan alueet saavat hahmonsaa kaupunkirakenteen luonnollisen jäsentymisen mukaan. Osa-alueiden nimet ovat kuitenkin näkyvästi esillä opaskartoissa, liikenteen opasteissa ja tiedotusvälineissä. (Suviranta 2010.)

2.2 Nimistösuunnittelu pääkaupunkiseudulla

Kaavoitus ja kaavanimistö kuuluvat kuntien toimivaltaan. Kunnissa nimistösuunnittelu kuuluu tekniselle toimialalle. Joissain kunnissa käytännön työstä vastaa nimitoimikunta, joissain puolestaan esimerkiksi arkkitehti, insinööri tai maanmittausteknikko. (Ainiala ym. 2008: 131.) Selvitin pääkaupunkiseudun kaupunkien, johon kuuluvat Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa, nimistösuunnittelun käytäntöjä. Olin sähköpostitse kirjeenvaihdossa Helsingin, Espoon ja Vantaan nimistöasioista vastaaviin henkilöihin, joilta sain tietoa kaavanimen syntyprosessista ja kaupungin nimistösuunnittelusta yleisesti. Kaupunkien nimistösuunnittelun käytännöt eroavat hieman toisistaan. Perusperiaate virallisen nimen synnyssä on kuitenkin kaikissa sama: asemakaavoittaja pyytää nimet-

täville kohteille nimiesityksen nimiä suunnittelevalta taholta, ja esitys hyväksytään asemakaavojen käsittelyn ja niiden muutosten yhteydessä ensin lautakunnassa, sitten kaupunginhallituksessa ja lopuksi kaupunginvaltuustossa. Se, kuka tai ketkä nimiesityksen tekevät, vaihtelee kaupungeittain.

Tiettävästi Suomessa ainoastaan Helsingissä ja Espoossa on päätoiminen, koulutettu nimistösuunnittelija (Ainiala ym. 2008: 132). Aiemmin myös Vantaalla oli tällainen, mutta toimi lakkautettiin pitkäaikaisen nimistösuunnittelijan, Ulpu Lehden, jäätyä eläkkeelle vuonna 2002 (Kallaluoto 2017: 5). Nykyään Vantaan nimistöasioista vastaa Kaupunkisuunnittelun aluearkkitehti muun työnsä ohella. Kauniaisissa nimistöasiat puolestaan kuuluvat maankäyttöinsinöörille.

Helsingissä nimistösuunnittelijan tehtävänä on valmistella asemakaavoittajan pyyntö nimistötoimikunnan käsiteltäväksi kokoamalla tietoja alueen historiasta, vanhasta nimistöstä, nykyisestä nimiympäristöstä ja tekeillä olevista suunnitelmista. Helsingin kaupunginhallitus nimittää toimikuntaan kahdeksi määrävuodeksi 6–9 jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. (Lehtonen 2019.) Nimistötoimikunnassa on edustettuna eri alojen asiantuntijoita. Koska Helsinki on kaksikielinen kunta, nimistötoimikunnan jäsenistössä on pysyvästi ollut jäsenenä kaupunkiorganisaation ulkopuolinen ruotsin kielen asiantuntija, joka varmistaa suunniteltujen nimien oikeellisuuden ruotsiksi. (Helsingin kaupunginhallitus.) Nimistösuunnittelija toimii toimikunnan esittelijänä ja sihteerinä, mutta ei kuitenkaan osallistu toimikunnassa päätöksentekoon eikä siis ole kaupunginhallituksen nimittämä luottamushenkilö (Lehtonen 2019).

Nimistötoimikunnan kokouksiin viedään useimmiten keskustelun pohjaksi jokin esitys, jonka valmistelee nimistösuunnittelijan antaman aineiston pohjalta erityinen ”nimistöryhmä”, jota ei kuitenkaan ole virallisesti nimetty. Nimistösuunnittelija koordinoi nimistöryhmän työtä, mikä on osoittautunut hyväksi käytännöksi, sillä tällä tavoin nimistötoimikunnan kokouksia varten asiat on jo kertaalleen käyty läpi isommassa ryhmässä. Lopulliset nimiesitykset tulevat kuitenkin aina nimistötoimikunnalta. (Lehtonen 2019.)

Asemakaavoittajan hyväksyttyä esityksen asemakaava nimistöineen asetetaan yleisön nähtäville mielipiteitä ja muistutuksia varten. Asemakaava viedään sen jälkeen ensin kaupunkisuunnittelulautakunnan ja sitten kaupunginhallituksen päätettäväksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavat ja asemakaavan muutokset lukuun ottamatta vähäisiä asemakaavan muutoksia, jotka hyväksyy kaupunginhallitus. (Kaupunkisuunnitteluvirasto 2010.)

Espoossa nimistönsuunnittelusta vastaa Kaupunkisuunnittelukeskuksen nimistöryhmä, johon kuuluu päätoimisen nimistösuunnittelijan lisäksi päätoiminen nimistöntutkija. Kaksihenkinen nimistöryhmä vastaa myös kaupungin nimistönhuollosta ja tutkimuksesta. Vaikka työryhmän jäsenillä on eri tittelit, tekevät he käytännössä samoja asioita päivittäisessä työssään. (Mallat 2019.)

Espoon kaupungilla ei ole nimistötoimikuntaa tai vastaavaa elintä työryhmän ja lautakunnan välissä. Toisin sanoen nimet suunnitellaan virkamiesvalmisteluna asemakaavaa varten, ja ne hyväksytään lautakunnassa muun asemakaavan mukana. Kauniaissa systeemi on sama kuin Espoossa. (Mallat 2019.)

Vantaalla nimistönsuunnittelusta vastaa tällä hetkellä Kaupunkisuunnittelun aluearkkitehti Timo Kallaluoto, jonka päätoimenkuva on aluesuunnittelussa eikä nimistön suunnittelussa. Omien sanojensa mukaan Kallaluodon täytyy ajanpuutteen vuoksi hoitaa nimistöasioita niin sanotusti toisella kädellä. Hän valmistelee kaavasuunnittelijoiden esityspyynnöt, ja isoissa projekteissa, joissa nimiä on runsaasti, apuna on esitystä varten perustettu työryhmä. (Kallaluoto 2019.)

Nimiesitys viedään valmistelun jälkeen kaupunkisuunnittelulautakunnan nimistöryhmän hyväksyttäväksi. Asemakaavojen nimistöä valmisteleva nimistöryhmä nimetään aina lautakuntakaudeksi kerrallaan, ja siihen valitaan lautakunnan sisältä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi kaksi muuta jäsentä. Koska Vantaa on kaksikielinen kunta, Kaupunkisuunnittelulautakunta on esittänyt, että yhden nimistöryhmän neljästä jäsenestä tulisi olla ruotsinkielinen. (Kaupunkisuunnittelulautakunta.) Nimistöryhmän jälkeen nimi päättyy asemakaavaan kaupunginhallituksen päätöksellä, jos kyseessä on vähäinen asemakaavamuutos. Isot muutokset käsitellään kaupunginvaltuustossa asemakaavan hyväksymisen yhteydessä. Nykyisin nimi on mahdollista muuttaa suoraan ajantasa-asemakaavaan kunnan erillisellä päätöksellä, mikä Vantaalla on delegoitu kaupunkisuunnittelulautakunnalle. (Kallaluoto 2019.)

Vantaalla lisämausteen nimistönsuunnitteluun tuo kaupungin keskellä sijaitseva lentokenttä. Finavia Oyj:n hallitsema Lentokentän alue (kaupunginosan nimi on *Lentokenttä*) on asemakaavassa lentokenttäaluetta, eikä siellä ole kaupungin katuverkkoa, jota asemakaavaan olisi nimetty. Alueen asemakaava on vahvistettu sisäasiainministeriössä 5.3.1981. Ilmailulaitos (nykyisin Finavia Oyj) on alkanut nimetä omia sisäisiä teitään 1970-luvun lopulta. Ensimmäiset nimet ilmestyivät vuoden 1979 opaskarttaan, mutta niitä on voinut olla käytössä jo aikaisemmin. Vantaan Kaupunkisuunnittelu, jossa muut

kaupungin kaavanimistä suunnitellaan, ei pysty vaikuttamaan Lentokentän nimiin. (Kallaluoto 2019.)

Helsingin kaupungin ja Espoon kaupungin verkkosivuilla on omat nimistönsuunnitteluun keskittyvät sivut¹, joissa on tietoa kaupungin nimistönsuunnittelun tavoitteista. Tavoitteet noudattavat pitkälti Kotuksen nimistönsuunnittelun ohjeita, joista puhun tarkemmin seuraavassa luvussa. Vastaavasti Vantaan kaupungin verkkosivuilla ei ole omaa nimistöosiota, eivätkä kaupungin nimistönsuunnittelun tavoitteet tule ilmi missään virallisessa dokumentissa.

Työskennellessäni Vantaalla nimistönsuunnittelun parissa olin yhteydessä Helsingin ja Espoon nimistönsuunnittelijoiden kanssa. Asiat koskivat samannimisiä katuja tai epäselvyyksiä karttapalvelussa. Yhteydenpito nimistöasioista kaupunkien välillä tuntuu olevan yleistä ja ennen kaikkea suotavaa. Pääkaupunkiseudun nimistönsuunnittelijat kokoontuvat kerran vuodessa kokoukseen, jossa käsitellään kunkin kaupungin nimistöön liittyviä ajankohtaisia asioita ja projekteja. Näiden kokouksien, joihin osallistuu myös muita nimistöalan asiantuntijoita, kuten Kotuksen nimistöasiantuntija, tarkoituksena on kehittää yhteistä nimiympäristöä ja jakaa tietoutta kaupunkien kesken. Lisäksi pääkaupunkiseudun kaupungeilla, lukuun ottamatta Kauniaisia, on muitakin naapurikuntia, joiden kanssa ne tekevät yhteistyötä aina tarpeen vaatiessa. Usein kyse on vierakkaisissa kunnissa olevista samannimisistä teistä tai kuntien välisen rajan ylittävistä teistä.

2.3 Nimistönsuunnittelun tavoitteet

Nimistönsuunnittelun keskeisenä tavoitteena on, että nimistö säilyttää paikallista kieltä ja kulttuuria sekä auttaa hahmottamaan ja jäsentämään ympäristöä. Lisäksi nimet voivat kuvastaa kerrostuneisuudellaan yhteisön ja yhteiskunnan muuttumista. Suomen kielen lautakunta on vuonna 2001 antanut ohjeet kaksikielisen alueen kaavanimien ja haja-asutusalueiden nimien antamiseen. Lisäksi vuoden 1986 nimistönsuunnittelun ohjeen pohjalta Kuntaliitto on vuonna 2006 laatinut yhteistyössä eri asiantuntijoiden kanssa ohjeet kunnan osoitejärjestelmän muodostamisesta. (Kotus.) Kotuksen verkkosivuilta

¹ https://www.espoo.fi/fi-FI/Asuminen_ja_ymparisto/Kaavoitus/Nimisto

<https://www.hel.fi/helsinki/fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/kaavoituksen-tasot/nimistonsuunnittelu/>

löytyvä nimistönsuunnittelun ohje² perustuu näihin kahteen edellä mainittuun tekstiin. Kotuksen ohje ei pelkästään ohjeista tai luettele "sääntöjä", vaan myös muistuttaa nimistönsuunnittelijaa nimistön ominaisuuksista.

Paikannimen tärkein tehtävä on opastaa eli sen tärkein ominaisuus on paikantavuus. Harhaanjohtavasti nimetty tie voi ohjata nimenkäyttäjän väärään paikkaan. Nimen tulee hahmottua vaivatta paikannimeksi, yksilöidä kohteensa ja erottua muista samankaltaisista. Samalla nimen tulee myös sopia paikkaan, mikä edesauttaa paikantavuutta. Yksi paikantavuuden tärkeimpiä ominaisuuksia on pysyvyys, joten vakiintuneita nimiä ei tulisi muuttaa ilman painavia perusteita. Nimet luodaan tulevienkin sukupolvien käyttöön, joten nimistönsuunnittelussa ei pidä noudattaa hetkellisiä muotivirtauksia. (Kotus.)

Kotuksen ohjeen mukaan nimistönsuunnittelun lähtökohtana tulisi olla "aina alueen perinteinen paikannimistö". (Käytän tutkielmassani sanan *perinteinen* sijaan sanaa *perinnäinen*, joka on alalla vakiintuneessa käytössä ja jota muun muassa *Nimistönsuunnittelun perusteissa* (Ainiala ym. 2008) käytetään.) Ensisijaisesti tulisi hyödyntää jo vakiintuneita, käytössä olevia alueen paikannimiä. Paikkaan erityisellä tavalla kytkeytyvä nimi ottaa huomioon kulttuuriarvot, vahvistaa asukkaiden kotiseututunnetta ja lisää viihtyisyyttä. (Kotus.) Tällaisten nimien selvittäminen vaatii usein asukkaiden haastattelua eli nimestystä. Nimestyksessä syntynyt aineisto on usein myös saatavilla, jos sellaisia on koottu. Paikannimikokoelmia on Kotuksen nimiarkistossa ja Svenska litteratursällskapet i Finland -seuran arkistossa.

Tarvittaessa tulisi elvyttää paikallisia, käytöstä poistuneita nimiä, joita löytyy esimerkiksi vanhoista kartoista, asiakirjoista ja kirjallisuudesta. Nimet on pystyttävä paikantamaan suunniteltavalle alueelle mahdollisimman tarkasti. Vanhaa asiakirjanimistöä käytettäessä nimiin sovelletaan nykykielen mukaista oikeinkirjoitusta. (Kotus.)

Perinnäisistä nimistä johdettuja nimiä suunniteltaessa ja ylipäättään nimen perusosaa valittaessa tulee ottaa huomioon paikallinen murre. Vieraita muresanoja ja -piirteitä ei nimiin saisi tulla (*Syvälammentie* vrt. *Syvälammentie*). On hyvä kunnioittaa perinteisiä paikallisia nimenantotapoja käyttämällä sellaisia appellatiiveja, joita on vanhastaan käytetty tietyillä alueilla. Esimerkiksi niillä alueilla, missä luonnonojia on vanhastaan kutsuttu *ojiksi*, ei olisi suotavaa rikkoa kielimaisemaa käyttämällä nimissä sanaa *puro*. (Kotus.) Nimenomaista puro vai oja -nimikiistaa on puitu juuri Vantaalla useam-

² https://www.kotus.fi/ohjeet/nimistonsuunnittelun_ohjeita

paan otteeseen, viimeisen kerran vuonna 2016, kun ympäristölautakunta halusi muuttaa *ojat puroiksi* (Suojanen 2016).

Kun perinnäiset paikannimet eivät riitä tarvittavien uusien nimien aineksiksi, aiheen nimeen voi ammentaa ympäristöstä. Nimen taustalla voi olla ympäristöstä erottuva rakennettu tai luonnon muodostama kohta. Esimerkiksi lentoasemalle johtava tie on nimetty *Lentoasemantiekseksi*. *Nimistöntutkimuksen perusteissa* (Ainiala ym. 2008: 133) käytetään tällaisista nimistä nimitystä *paikkaa kuvaavat nimet*.

Annettava nimi voi myös olla *muistonimi*, joka annetaan jonkin henkilön tai muun seikan muistoksi (esim. *Robert Huberin tie*). Muistamisen kohteen tulee olla yleisesti tunnustettu muistamisen arvoiseksi ja henkilön tulisi jotenkin liittyä alueeseen. Paikkojen nimeämisestä elävien tai vastikään kuolleiden henkilöiden mukaan pitäisi välttää. Kaavanimessä voi muistaa yritystä tai yhteisöä, jos se on samannimisenä toiminut usean sukupolven ajan samalla paikalla ja sillä on ollut suuri paikallinen merkitys. Yksin omaan henkilöiden muistoksi annettuja nimiä ei koota ryhmänimistöksi. (Kotus.)

Usein suunniteltavalle alueelle muodostetaan kokonainen nimiryhmä, jolla on yhteinen, edes etäisesti ympäristöön liittyvä aihepiiri. Aihepiirinimiä suunniteltaessa tulee huomioida alueen paikallinen nimistö, sanasto, kulttuuri ja historia. Tämä periaate auttaa nimien muistamista, ja lisäksi näin paikallista perinnettä saadaan paremmin näkyviin. Mielikuvituksenkin varassa luoduilla uusilla nimillä tulisi olla jokin ymmärrettävä kytkös paikkaan. On suotavaa etsiä sopivat ratkaisut yhteistyössä käyttäjien kanssa, jos uusia nimiä tarvitaan alueille, joissa on asukkaita jo ennestään. (Kotus.)

Tavoiteltavaa on, että nimi on helppo muistaa, ääntää ja kirjoittaa. Nimen tulee siis olla helppokäyttöinen ja toimia jokapäiväisessä kielenkäytössä. (Kotus.) Esimerkiksi toisiaan äänteellisesti muistuttavat nimet voidaan kuulla väärin (Viljamaa-Laakso 1999: 42). Osoitteen muistamista voi vaikeuttaa, jos aihepiirin ainekset ovat merkitykseltään tai sanavaroiltaan liian lähellä toisiaan, kuten esimerkiksi *Asemamestarinkatu* ja *Asemamiehenkatu* (Närhi 1999a: 26).

Kokonaan uusi nimi (esim. aihepiirinimi) tulisi muodostaa kaksikielisellä alueella samanaikaisesti molemmilla kielillä tai kiinteässä yhteistyössä toisen kielen asiantuntijan kanssa. Näin vältetään turhalta työltä, sillä yhden kielen näkökulmasta laadittu nimi voi osoittautua mahdottomaksi kääntää suoraan. Kaksikielisellä alueella ei lähtökohtaisesti tule kääntää kylien- ja talonnimiä. Myöskään vakiintuneita alueella laajalti tunnettuja luonto- tai viljelysnimiä, joilla on opastava tehtävä, ei tule kääntää. Kaikkien edellä mainittujen kohdalla toisenkielistä nimeä voi harkita vain silloin, jos se on paikkakun-

nalla vakiintuneesti käytössä. Nimen voi kuitenkin kääntää, jos se on pienen maastokohteen nimi, joka esiintyy vain vanhoissa kartoissa tai on vain pienen käyttäjäpiirin tiedossa ja joka on sanastoltaan varmasti oikein käännettävissä. Jos toisenkielinen käännös tulisi tuottamaan käyttäjille vaikeuksia tai ei muusta syystä luonnistu, nimen voi muodostaa kokonaan toiselta pohjalta (esim. *Tapiola – Hagalund*). Tätä tulee kuitenkin välttää, sillä se heikentää nimen opastavuutta. (Kotus.)

Uusia nimiä suunniteltaessa tulee merkitä muistiin nimeämisperusteet. Niiden tunteminen helpottaa tulevaa nimistönsuunnittelua ja erikielisten vastineiden muodostamista kunnan kielisuhteiden muuttuessa. (Kotus.) Ilman kaavanimen nimeämisperustetta nimen alkuperä voidaan tulkita väärin, mikä voi johtaa irrallisiin uusiin nimiin, joilla ei ole yhteyttä alueen ominaisuuksiin tai historiaan. Muistonimikään ei täyty tehtävänsä, jos ei tiedetä, kenen Juhanin mukaan *Juhanintie* on nimetty. (Onkamo 2016.)

Hälytysturvallisuuden huomioon ottaminen on yksi painavimmista kriteereistä nimistöä suunniteltaessa. Turvallisuuden parantamiseksi jokainen erillinen tie, joka johtaa useammalle kuin kahdelle asutulle kiinteistölle, tulisi nimetä omalla nimellään. Samoja osoitenimiä tulee välttää kunnan sisällä, mutta myös naapurikuntien kanssa. (Kotus.) Yhtenä keskeisenä periaatteena on, että koko kunnan tai jopa useamman kunnan alue käsitellään yhtenä kokonaisuutena (Ainiala ym. 2008: 132). Lisäksi kahden samannimisenä jatkuvan tien risteämistä useampaan kuin yhteen kertaan tulee välttää. Esimerkiksi samasta tiestä alkava ja siihen palaava lenkkimäinen tie on tässä mielessä ongelmallinen, sillä silloin syntyy kaksi ”samannimistä” risteystä. (Onkamo 2016.)

Hälytysturvallisuuden takaamiseksi tie ei saisi jatkua samannimisenä, jos se ylittää liikenteen kokoojakadun tai jos tieosuuden keskellä ei ole pysyvää ajoyhteyttä. Myös risteyksen tai kiertoliittymän jälkeen tie ei saisi jatkua samannimisenä. Puolestaan suorana jatkuvan tien nimen ei pitäisi vaihtua ilman erityistä syytä. (Onkamo 2016.)

Aihepiirininimet tulee sijoittaa lähelle toisiaan, sillä aihepiirit yhtenäistävät oikein käytettyinä nimistöjä ja helpottavat muistamista sekä osoitteiden löytymistä. Sama-alkuisia nimiä olisi pyrittävä käyttämään selkeästi pienissä kimpussa ja niin, että ne löytyvät saman sisääntulon varrelta. Kimpussa ei saa olla monta nimeä, koska moni osoitetta etsivä muistaa nimestä vain määriteosan. (Viljamaa-Laakso 1999: 41–42.) Sama-alkuisten nimien tulisi noudattaa loogisesti tieverkon rakennetta: *tie* on keskeisempi ja pidempi kuin siitä haarautuva lyhyempi *kuja*. Paikan lajin ilmaiseva nimen perusosan tulee muutenkin sopia ympäristöön. Esimerkiksi *katu* sopii vain selvästi kaupunkimaiseen ympäristöön, ja *ranta*-loppuisen nimen tulisi olla rannassa. (Onkamo 2016.)

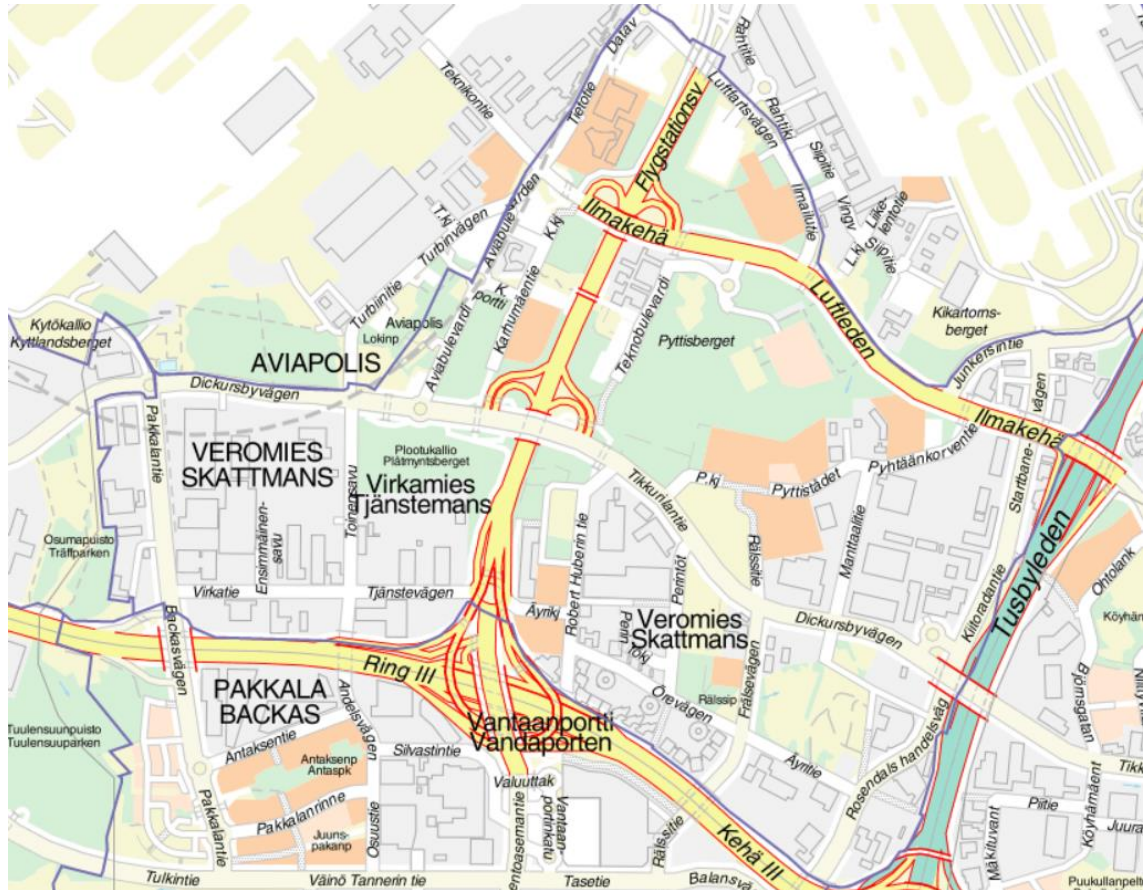
2.4 Veromiehen suunnitellut paikannimet

Veromiehen paikannimistössä on perinnäisiä paikannimiä ja suunniteltuja paikannimiä eli kaavanimiä. Molemmat ovat nimistönsuunnittelun kannalta olennaisia, sillä kaavanimiä luodaan muun muassa perinnäisten paikannimien pohjalta. Jaan nykyiset kaavanimet eri nimityyppihin, jonka avulla selviää paremmin, millä eri tavoin nimiä on alueella muodostettu. Nykyisen nimistön tarkastelu auttaa uusien nimiaiheiden ideointia alueelle. Samalla selviää, minkä nimityypin nimiä alueella on runsaasti tai vähän. Joskus voi olla pohdinnan paikka, pitäisikö vaikka muistonimiä olla alueella nykyistä enemmän.

Kirkonkylän ja Veromiehenkylän teollisuusalueen kaavan laatiminen alkoi vuonna 1967 (Kallaluoto 2017: 14). Sitä ennen oli rakennettu lentoasemalle ja Aerolaan johtava tiet (Vantaan karttapalvelu). Veromiehessä on yhteensä 59 kaavanimeä (tilanne vuonna 2018). Enemmistö nimistä on 1960–70-lukujen taitteesta (Kallaluoto 2017). Sen jälkeen uusia nimeämisen kohteita tai uudelleen nimettäviä kohteita on ilmaantunut jokaisella vuosikymmenellä. Veromiehessä teiden uudelleennimeämisen taustalla on ollut useimmiten saman niminen tie naapurikunnassa. *Nimistöntutkimuksen perusteissa* (Ainiala ym. 2008: 132–135) kaavanimistö on jaettu neljään eri nimityyppiin:

1. Nimet, joiden taustalla vanha, perinnäinen paikannimistö
2. Paikkaa kuvaavat nimet
3. Muistonimet
4. Ryhmä- eli aihepiirinimet

Osa nimistä voi kuulua useampaan ryhmään, kuten esimerkiksi *Karhumäentie* (muistonimi, ryhmänimi). Tarkastelen seuraavassa vain Veromiehen kaupunginosan kaavanimiä, ellei erikseen ole mainittu.

Kartta 3. Kaupunkikartta 2017. (Vantaan karttapalvelu)

2.4.1 Nimet, joiden taustalla perinnäinen paikannimistö

Veromiehessä on alueen kokoon nähden suhteellisen vähän kaavanimiä, joiden taustalla on vanha, perinnäinen paikannimistö. Näitä nimiä on 10. Taulukossa vuosiluvut tarkoittavat nimenantovuotta, jolloin nimi on vahvistettu asemakaavaan.

Taulukko 1. Veromiehen kaavanimet, joiden taustalla perinnäinen paikannimistö.

nimi	vuosi	paikanlaji
Pakkalantie – Backasvägen	1970	kulkuväylä
Palo-oja – Brunabäcken	2013	luonnonoja
Pyhtäänkorvenkuja – Pyttisgränden	1970	kulkuväylä
Pyhtäänkorventie – Pyttistådet	1970	kulkuväylä
Pyhtäänpolku – Pyttisstigen	1984	kulkuväylä
Pytinoja – Pyttisbäcken	2013	luonnonoja
Pyttisberget	2014	virkistysalue
Tammiston kauppatie – Rosendals handelsväg	2015	kulkuväylä

Tikkurilantie – Dickursbyvägen	1970	kulkuväylä
Veromies – Skattmans	1970	kaupunginosa

Nimistä kolme (*Pakkalantie*, *Tammiston kauppatie* ja *Tikkurilantie*) pohjautuvat toisen kuin Veromiehen alueen perinnäiseen paikannimeen. Tiet ovat saaneet nimensä siitä, mihin ne johtavat, eli tässä tapauksessa Pakkalaan, Tammistoon ja Tikkurilaan. Nimi *Veromies* tulee etelämpänä olleesta *Veromiehenkylästä* (*Skattmansby*), jonka takamaihin nykyinen kaupunginosa kuului (ks. luku 1.2).

Veromiehen alueen perinnäisistä paikannimistä on kaavanimistössä hyödynnetty vain kahta, sillä lasken kaikkien *Pyttis*-alkuisten nimien pohjautuvan samaan nimeen *Pyttis*, jonka alkuperästä on muutama eri teoria. Sen lähtökohtana voi olla pyttymäinen jyrkkäreunainen rajakallio, kallioreunainen pyttymäinen suo, suomalaisperäinen henkilönnimi tai Pyhtään pitäjä (ruotsiksi *Pyttis*) (Kallaluoto 2017: 23). 1960-luvun lopulla nimen arveltiin viittaavan Pyhtään pitäjään, jolloin vanha nimi *Pyttistådet* sai suomenkielisen vastineen *Pyhtäänkorventie* (Kallaluoto 2017: 23). Toinen hyödynnetty vanha paikannimi on *Brunabäcken*. *Brunabäckeniksi* on virallisestikin nimetty luonnonoja, joka vanhoissa kartoissa tunnettiin samalla nimellä.

2.4.2 Paikkaa kuvaavat nimet

Paikkaa kuvaavat nimet voivat pohjautua paikan sijaintiin (esim. *Rantatie*), paikalla olevaan asiaan (esim. *Kirjastontie*), paikalla esiintyvään (esim. *Mäntytie*), paikan ominaisuuteen (esim. *Kaartotie*) tai paikan ja ihmisen suhteeseen (esim. *Ohikulkutie*) (Ainiala ym. 2008: 133). Paikalla oleva tai esiintyvä ei enää välttämättä ole olemassa vaan on voinut hävitä. Tällaiset nimet kertovat usein jotain alueen paikallishistoriasta. Paikkaa kuvaavia nimiä Veromiehen kaavanimistössä on yhdeksän.

Taulukko 2. Veromiehen paikkaa kuvaavat kaavanimet.

nimi	vuosi	paikanlaji
Kiitoradankuja – Startbanegränden	2013	kulkuväylä
Kiitoradantie – Startbanevägen	1969	kulkuväylä
Lentoasemantie – Flygstationsvägen	1966	kulkuväylä
Sokkakuja – Sprintgränden	2000	kulkuväylä
Teilimäki – Stegelbacken	1986	kulkuväylä

Teknobulevardi – Teknobulevarden	2001	kulkuväylä
Tietotie – Datavägen	1979	kulkuväylä
Valimopolku – Gjuteristigen	2000	kulkuväylä
Visiopolku – Visionstigen	2001	kulkuväylä

Lentoasemantie on paikkaa kuvaava nimi, koska tie johtaa lentoasemalle. Toinen samantyyppinen on *Kiitoradantie* – tie, joka on ennen lyhentymistään kulkenut lentoaseman kiitotien lähettyviltä. Suhteellisen lähellä kiitotietä on myös *Kiitoradankuja*. *Valimopolku* on nimetty entisen Valimotien (nykyään *Tammiston kauppatie*) varrella olleen valimon mukaan (Kallaluoto 2017: 26).

Teilimäki ja *Sokkakuja* on annettu jonkin paikalla aiemmin olleen tai siihen kytkeytyvän mukaan. Nimenantohetkenä niitä ominaisuuksia, joihin nimissä viitataan, ei paikoilla kuitenkaan enää ollut. *Teili* on mestauspaikan osa, (pyörä ja) paalu, johon teillattu sidottiin (KS). Nimi viittaa hirttopaikkaan, joka paikalla oli vielä 1700-luvulla. *Sokka* puolestaan on vankien lukoissa käytetty osa, ja nimi viittaa työsiirtolaan, joka toimi alueella 1950–2009. (Kallaluoto 2017: 24–25.)

Teknobulevardi ja *Tietotie* perustuvat nimeämishetkellä toiminnassa olleisiin instituutioihin. Tietotie on saanut nimensä Ilmailuopiston mukaan, jonka tiloja sijaitsi vuosina 1976–1994 Tietotien varrella. Teknobulevardi puolestaan on nimetty kadun varrelle tulossa olleen yrityskeskittymä Technopoliksen mukaan, Technopolis Oy:n pyynnöstä. (Kallaluoto 2017: 25.) On arveluttavaa käyttää liikelaitoksen nimeä (tässä tapauksessa nimen ainesta) kaavanimen aineksena, ja lisäksi yritysten muuttaessa tai vaihtaessa nimeään, mikä ei ole kovin harvinaista, syntyy perusteiltaan heikkoja kaavanimiä (Närhi 1999b: 99). Julkisen nimistönsuunnittelun tulee nimien pysyvyyden vuoksi olla epäkaupallista (Suviranta 2010). Sana *tekno* on teknomusiikin lisäksi yhdyssanojen alkuosa, jota käytetään teknologiaan ja varsinkin tietotekniikkaan ja tämän alan yritystoimintaan liittyvissä sanoissa, kuten esimerkiksi *teknofriikki* tai *tekno-osake* (KS). Teknobulevardin päädyistä alkaa Visiopolku, jonka nimen voi tulkita liittyvän yritystoimintaan ja näin ollen kyseiseen paikkaan.

2.4.3 Muistonimet

Muistonimiä ovat nimet, jotka on annettu jonkun henkilön, jonkin tapahtuman tai muun seikan muistoksi (Ainiala ym. 2008: 133). Joskus se, kuuluuko nimi muistonimien ryh-

mään, voi olla tulkinnanvaraista. Veromiehen nimistössä on tulkintani mukaan viisi muistonimien muistamisen kohdetta, mutta niihin pohjautuvia kaavanimiä on huomattavasti enemmän, koska *Karhumäki*-alkuisia nimiä on useampi. Olen luokitellut lentokoneiden (*Tiira*, *Viri*) ja lentokonevalmistajien (*Junkers*, *Karhumäki*) nimiin perustuvat kaavanimet muistonimiksi. Lisäksi ne lukeutuvat ilmailun aihepiirinimiin. Veromiehesä on 12 muistonimeä.

Taulukko 3. Veromiehen muistonimet.

nimi	vuosi	paikanlaji
Huberinpolku – Hubers stig	2016	kulkuväylä
Robert Huberin tie – Robert Hubers väg	1992	kulkuväylä
Junkersintie – Junkersvägen	1991	kulkuväylä
Karhumäenaukio – Karhumäkiplatsen	2005	aukio
Karhumäenkallio – Karhumäkiberget	2008	puisto
Karhumäenkuja – Karhumäkigränden	2008	kulkuväylä
Karhumäenportti – Karhumäkiporten	2010	kulkuväylä
Karhumäenpuisto – Karhumäkiparken	2001	puisto
Karhumäenraitti – Karhumäkistråket	2008	kulkuväylä
Karhumäentie – Karhumäkivägen	2008	kulkuväylä
Tiiranpuisto – Tiiraparken	2008	puisto
Virinpolku – Viristigen	2008	kulkuväylä

Robert Huberin tie on nimetty henkilön mukaan. Sekä *Robert Huberin tie* että *Karhumäen*-alkuiset nimet täyttävät nimistösuunnittelun kriteerin, jonka mukaan muistettavan henkilön toiminnan tulee olla yleisesti tunnustettu muistamisen arvoiseksi (Närhi 1999b: 97). Robert Huber (1844–1905) rakennutti Helsingin ja monen muun suomalaiskaupungin vesijohtoverkot. Hänen perustamansa vesijohtoalan yritys, Huber, toimi Veromiehessä 1960-luvulta 1990-luvulle. *Huberinpolku* oli vuoteen 2016 asti *Robert Huberin polku*, mutta nimi lyheni samalla kun polkukin lyheni. (Kallaluoto 2017: 17.) Nyt nimen voi tulkita muistavan Huber Oy:n toimintaa, koska se ei ole samaa paria *Robert Huberin tien* kanssa. Kaupallisten nimien käyttö kaavanimissa on harvinaista, ja yleisempää on, että pitkään paikalla toiminut yritys näkyy alueen aihepiirinimistössä (Ukskoski 2016).

Karhumäki puolestaan ei viittaa vain yhteen henkilöön, vaan Karhumäen veljeksi Niilo, Valto ja Uuno, jotka olivat ilmailun uranuurtajia. He käyttivät sukunimeään *Karhumäki* ilmailualan yritystensä nimissä. (Kallaluoto 2017: 18.) *Karhumäki*-nimet voidaankin luokitella myös ilmailun aihepiirinimiksi, kun ajatellaan, että aihepiirinä on ilmailuun liittyvät asiat. On jokseenkin harvinaista, että yksi toimija on samalla alueella saanut näin monta muistonimeä. Nimistönsuunnittelun ohjeen mukaan yksinomaan henkilöiden muistoksi annettuja nimiä ei koota ryhmänimistöksi (Kotus). Vaikka nimet tulkittaisiin viittaavan yritysnimeen eikä henkilön nimiin, ei epäkohta korjaannu. Kenties *Karhumäki* on tulkittu ennen kaikkea ilmailun aihepiirinimeksi, mikä selittäisi sen runsaan käytön nimirypäessä.

2.4.4 Ryhmä- eli aihepiirinimet

Suurin osa Veromiehen kaavanimistä on aihepiirinimiä. Veromiehen kaavanimistön aihepiirit on ammennettu kaupunginosan nimestä ja siihen liittyvästä historiasta (Veromies > verotus) ja alueen merkittävästä toimijasta (lentoasema > ilmailu). Lisäksi Veromiehessä on *Tähtäinkuja*, joka kuuluu samaan nimiryhmään Viinikkalan kaupunginosan puolella olevien metsästysaiheisten nimien kanssa. Verotukseen liittyviä kaavanimiä on Veromiehessä 22.

Taulukko 4. Veromiehen verotusaiheiset kaavanimet

nimi	vuosi	paikanlaji
Ensimmäinensavu – Första röken	1970	kulkuväylä
Kolikkopolku – Myntstigen	2000	kulkuväylä
Manttaalikuja – Mantalsgränden	1985	kulkuväylä
Manttaalipuisto – Mantalsparken	1985	puisto
Manttaalitie – Mantalsvägen	1970	kulkuväylä
Markkatie – Markvägen	1999	kulkuväylä
Osuustie – Andelsvägen	1980	kulkuväylä
Perintökuja – Arvsgränden	2016	kulkuväylä
Perintöpolku – Arvstigen	2013	kulkuväylä
Perintötie – Arvsvägen	1970, 2002	kulkuväylä
Plootukallio – Plåmyntsberget	2009	puisto
Rälssipolku – Frälsestigen	1984, 2002	kulkuväylä

Rälssipuisto – Frälseparken	1985	puisto
Rälssipuistonpolku – Frälseparksstigen	2016	kulkuväylä
Rälssitie – Frälsevägen	1970	kulkuväylä
Toinensavu – Andra röken	1970	kulkuväylä
Tulokuja – Inkomsgränden	2015	kulkuväylä
Veromies – Skattmans	1970	kaupunginosa
Virkamies – Tjänstemans	2000	alue
Virkatie – Tjänstevägen	1970	kulkuväylä
Äyrikuja – Öregränden	1980	kulkuväylä
Äyritie – Örevägen	1970	kulkuväylä

Nimet *Perintötie* ja *Rälssipolku* on annettu aikoinaan kaduille, jotka on myöhemmin jouduttu nimeämään uudelleen katuverkoston muutostöiden myötä. Myöhemmin toisaalla Veromiehessä uudemmat kadut ovat saaneet nimet *Perintötie* ja *Rälssipolku*, eli vanhoja nimiä on kierrätetty. (Kallaluoto 2017: 21, 23.) Nimi *Veromies* kuuluu myös nimiin, joiden taustalla on perinnäinen paikannimistö (ks. luku 2.4.1). Osa nimien määriteosista on muodostettu jättämällä sana *vero* pois, kuten esimerkiksi edellä mainittu *perintövero* > *perintö* ja *veromarkka* > *markka* (Kallaluoto 2017: 21). Veromiehen aihepiirinimissä on sekä historiallisempia sanoja, kuten keskiajan Ruotsi-Suomessa vero-vapautta tarkoittanut *rälssi* (KS), että itsenäisyyden ajan verotuksesta poimittuja sanoja, kuten *perintö* (sanasta *perintövero*). Jotkin nimistä ovat raha-aiheisia, ja niiden yhteys verotukseen on etäinen. Esimerkiksi *plootu* on Ruotsissa käytetty nelikulmainen kookas kuparilevyraha (KS). Verotusaiheisia kaavanimiä on myös muutama Pakkalan kaupunginosan puolella: *Osuustie*, *Tasetie* ja *Valuutta*-alkuiset kulkuväylien nimet.

Edellä olen esitellyt paikkaa kuvaavia nimiä ja muistonimiä, joista osa liittyy ilmailuun. Niiden lisäksi Veromiehessä on muitakin ilmailuaiheisia kaavanimiä.

Taulukko 5. Veromiehen muut ilmailuaiheiset kaavanimet.

nimi	vuosi	paikanlaji
Avia-aukio – Aviaplatsen	2013	aukio
Aviabulevardi – Aviabulevarden	2011	kulkuväylä
Aviakuja – Aviagränden	2013	kulkuväylä
Aviapolis	2000	suuralue

Ilmailutie – Luftfartsvägen	1979	kulkuväylä
Ilmakehä – Luftleden	1993	kulkuväylä

Veromiehen kaupunginosa kuuluu Aviapoliksen suuralueeseen, ja lisäksi Veromiehessä sijaitsevan rautatieaseman nimi on *Aviapolis*. Se on muiden *Avia*-alkuisten nimien tapaan ilmailuaiheinen nimi, sillä *avia* on alkuosa ranskan kielen sanasta *aviation*, joka tarkoittaa ilmailua (Oxford Dictionaries). On perin harvinaista, että kaavanimen määritteosa on muuta kuin suomea tai ruotsia. Kyseisessä tapauksessa on kuitenkin lähdettävä liikkeelle siitä, että nimet on johdettu *Aviapoliksesta*, joka sekään ei edusta kotimaisia kieliä. *Aviapolis* on sekakielinen nimi, koska sen loppuosa *polis* on kreikkaa ja tarkoittaa kaupunkia. Myös *Aviapolis*-nimen käyttö sekä suuralueen että kaupunginosan osaluoen nimenä voi aiheuttaa sekaannusta. Olen kandidaatintutkielmassani (Sandström 2016) tutkinut joukkoliikenteen asemien nimien vaikutusta ihmisten paikannimikäsityksiin. On todennäköistä, että osa mieltää *Aviapoliksen* tarkoittavan aluetta aseman ympärillä, vaikka virallisesti kyse on suuralueesta, johon kuuluu Veromiehen lisäksi muitakin kaupunginosia. On myös todennäköistä, että osa mieltää Aviapoliksen ja Veromiehen vierekkäisiksi alueiksi. Esimerkiksi opaskartalla nimet näkyvät vierekkäin, vaikkakin eriarvoisina (toinen on kirjoitettu isommalla kuin toinen).

Veromiehen pohjoispuolella, Lentokentän kaupunginosan alueella, on lisää ilmailuaiheisia nimiä, jotka liittyvät muun muassa ilmailualan ammatteihin (*Lentäjäntie*, *Teknikontie*), lentoasemaan (*Terminaalitie*) ja lentokoneen osiin (*Siipitie*).

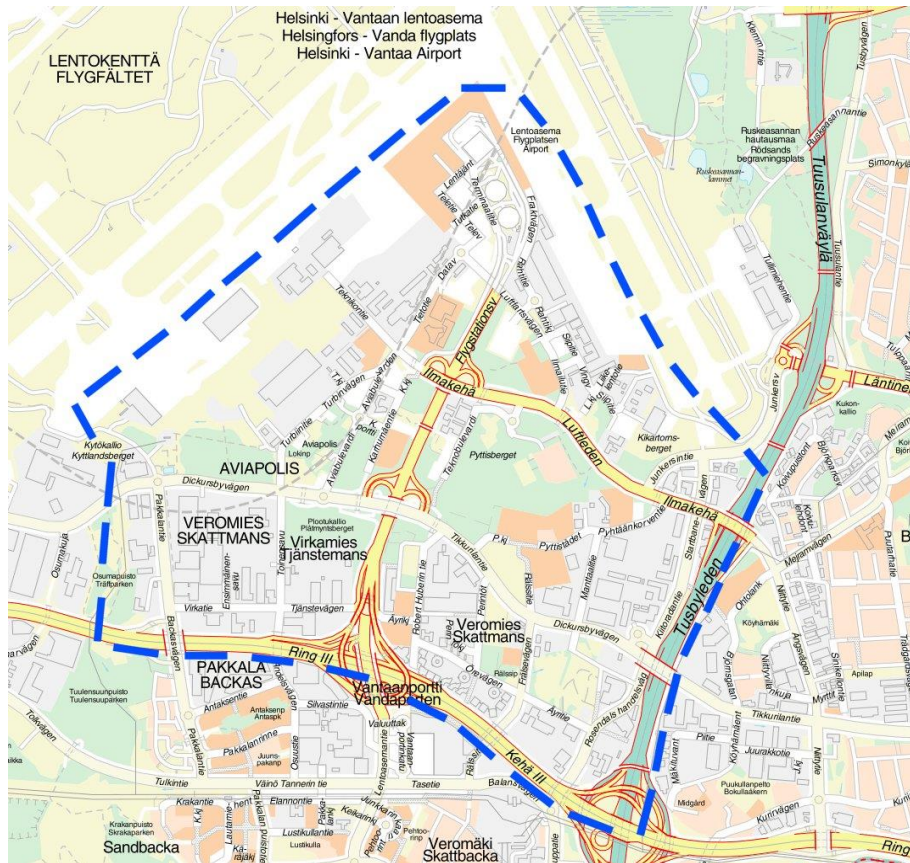
3 Veromiehen alueen perinnäiset paikannimet

Luvussa 2.3 toin esiin, että nimistönsuunnittelun tavoitteiden mukaisesti uusien nimien lähtökohtana tulisi olla perinnäinen paikannimistö. Perinnäisiä nimiä ovat sekä vanhoista kartoista löytyvät nimet että nimestyksen tuloksena kootut, arkistoihin tallennetut nimet. Pyrkimyksenäni on ollut saada kattava kuva siitä, mitä nimiä Veromiehen alueella on eri aikoina ollut. Perinnäisten nimien pohjalta voidaan muodostaa uutta, hyvin perusteltua kaavanimistöä, jossa nimien kantama kulttuuriperintö jatkaa elämäänsä. Asemakaavan muutostyön ja alueen uuden nimistön suunnittelun apuvälineenä on hyvä olla selvitys alueen vanhoista paikannimistä ja niiden sijainneista. Tällaisen selvitystyön

on tehnyt esimerkiksi Petra Saarnisto (2016) Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston toimeksiannosta, kun Malmin lentokenttää ryhdyttiin suunnittelemaan asuinalueeksi. Saarniston tavoin tavoitteenani on ollut tallentaa ja paikantaa vanhoista kartoista löytyvät nykyisen Veromiehen ja osittain myös Lentokentän ympäristön paikannimet.

Vantaan kaupungin nimistöasioista vastaava aluearkkitehti Timo Kallaluoto on tehnyt Veromiehen alueelta laajemman nimistöselvityksen (Kallaluoto 2017), jossa on perinnäisten nimien lisäksi paikanniminä toimivia kaupallisia nimiä ja kaavanimiä. Kallaluodon selvityksessä nimien sijainnit on kerrottu sanoin. Toimiessani nimistösuunnittelijana koin tarpeelliseksi perehtyä alueen nimistöön alkuperäisten lähteiden avulla. Tavoitteeni oli mahdollisimman hyvin paikantaa nimet, jotta niitä voi jatkossa hyödyntää vaivattomasti uusia kaavanimiä suunniteltaessa. Toinen tavoitteeni on ollut löytää hävinneitä nimiä ja näin täydentää tiedossa olevien perinnäisten paikannimien kokoelmaa.

Rajasin tarkastelualueekseni Veromiestä laajemman alueen siinä toivossa, että joi-tain Veromiehen rajojen ulkopuolella olevia nimiä voisi hyödyntää kaavanimissä. Tutkimusalueeni kuuluu pääosin Veromiehen ja Lentokentän kaupunginosaan. Alue kattaa koko nykyisen Veromiehen kaupunginosan, Lentokentän kiitoteiden eteläpuoleisen alueen, Viinikkalan itäisen rajan alueen ja Pakkalan pohjoisreunan Kehä III:n kohdalta. Alueen rajoina on pohjoisessa Lentoaseman Kiitotie 1 ja Kiitotie 2, idässä Tuusulanväylä, etelässä Kehä III ja lännessä Krakanoja ja Pakkalan huoltotie. Alue rajoineen on esitetty kartassa 4.

Kartta 4. Tutkimusalueen rajat. (Vantaan karttapalvelu)

Aineisto koostuu kartoista, joissa nimet ovat merkittynä kartalle. Kirjallisen aineiston, johon ei sisälly karttoja, olen jättänyt tarkastelun ulkopuolelle, koska aineistoon olen kelpuuttanut vain sellaisia kartoja, joissa esiintyy kylää pienempien kohteiden nimiä. Tarkastelussa ovat selvitystyöhön sopiviksi havaitut kartat asiakirjoihin, joita olen etsinyt Kansallisarkiston digitaaliarkistosta. Kartta vuodelta 1935 on Maanmittauslaitoksen Vanhat painetut kartat -verkkopalvelusta. Aineiston ulkopuolelle on varmasti jäänyt myös joitakin kartta-aineistoja aika- ja resurssipulan takia. Aineistoon olen valikoinut kuusi karttaa, ja ne sijoittuvat vuosille 1770–1935:

- Rågångskarta med protokoll 1770
- Karta öfver skog med delnings beskrifning 1776 (Skattmansby)
- Egokarta med delningsbeskrifning 1775–1777 (Kyrkoby)
- Egokarta med delnings och rösebeskrifning 1840 (Kyrkoby)
- Isonjaonjärjestelykartta asiakirjoihin 1901 (Veromiehenkylä)
- Maanmittaushallituksen topografikartta 1935

Valitsemani aineisto antanee hyvän yleiskuvan alueen paikannimihistoriasta, ja alueen kaikki merkittävimmät perinnäiset nimet löytynevät aineistosta. Koska 1930-luvun jälkeisiä karttoja on runsaasti muun muassa Vantaan karttapalvelussa, ja lähinnä samat nimet toistuvat kartasta toiseen, päätin rajata selvitykseni vuoteen 1935.

Esitän nimet vanhimmosta kartasta uusimpaan. Pääosin samat nimet toistuvat eri kartoissa, mutta niiden kirjoitusasu saattaa vaihdella. Olen kirjannut nimet samassa kirjoitusasussa kuin ne ovat kartalla tai karttaan kuuluvassa asiakirjassa.

Koska aineistossa on karttoja, jotka käsittelevät alueen kasvillisuutta, eivät kaikki kartalla esiintyvät sanat ole nimiä. Esimerkiksi karttaan merkitty *Tallskog* kertoo, että jollain paikalla on ollut mäntymetsä, mutta paikkaa ei ole luultavasti kutsuttu sen erityisemmin *Tallskogiksi*. Tällaisia nimiä on jossain kartoissa paljon, ja olen jättänyt ne huomiotta.

Perinnäisen paikannimen mukaan muodostettu kaavanimi sijaitsee ihanteellisesti lähellä vanhan nimen paikkaa, jotta se opastaisi kulkijaa oikein (Onkamo 2016). Nimien paikannuksen olen tehnyt vertailemalla vanhoja karttoja nykyisiin karttoihin. Muun muassa mäkien ja ojien muodoista olen voinut päätellä nimien sijainteja nykypäivän kartalla.

Vanhojen karttojen asiakirjanimistöstä koostuvaa aineistoani olen täydentänyt aluetta koskevilla paikannimikokoelmilla, joita on Kotuksen nimiarkistossa ja Svenska litteratursällskapet i Finland -seuran arkistossa. Luvussa 3.2 tarkastelen näistä kokoelmista löytyviä nimiä.

3.1 Nimiä vanhoissa kartoissa

Rajakartta pöytäkirjoineen vuodelta 1770 (*Rågångskarta med protokoll 1770*) kuvaa nimensä mukaisesti rajaa Veromiehenkylän ja Kirkonkylän välillä. Karttaan on merkitty kohteet, jotka ovat sijainneet näiden kylien rajalla. Tarkastelualueelle osuvat nimet ovat *Högforsbergen*, *Högforsängen*, *Lambokiärret*, *Lamboängen* ja *Rååmåsen*. Lisäksi karttaan on merkitty tienviitat *Högforsbergs visare* ja *Rååsa visare*. Kartoissa 5 ja 6 on vertailun vuoksi esitettynä sama alue. Jälkimmäiseen on lisätty viiva osoittamaan rajan sijainti.

Jakokartta vuosilta 1775–1777 (*Egokarta med delningsbeskrifning 1775–1777 (Kyrkoby)*) on samalta ajalta kuin edellinen kartta, mutta se kuvaa Kirkonkylän puolta. Nimien lisäksi paikansin myös karttaan merkityn hirttopaikan *galg plats*, josta ei löydy mainintaa missään muussa lähteessä. Sillä paikalla on nykyinen *Teilimäki*-niminen kuja.

Tutkimusalueelle osuvan niityn, *Vintervägs ängen*, ympärillä on kaksi peltoa tunnistenumeroilla 220, joiden nimet eivät selviä kartan asiakirjasta. Niiden vieressä on *Mår patt*, jolla kuitenkin on luultavasti tarkoitettu *Mar påttia* eli rämeistä kuoppaa (kartta 7). *Mar pått* -nimitystä on käytetty aluetta koskevissa asiakirjoissa 1699. *Landbo ängen* sijoittuu samalle alueelle edellisen kartan kohdalla mainitun *Lambu kjärrs ängen* kanssa. Nimet on esitetty taulukossa 7 ja niiden sijainnit kartassa 8.

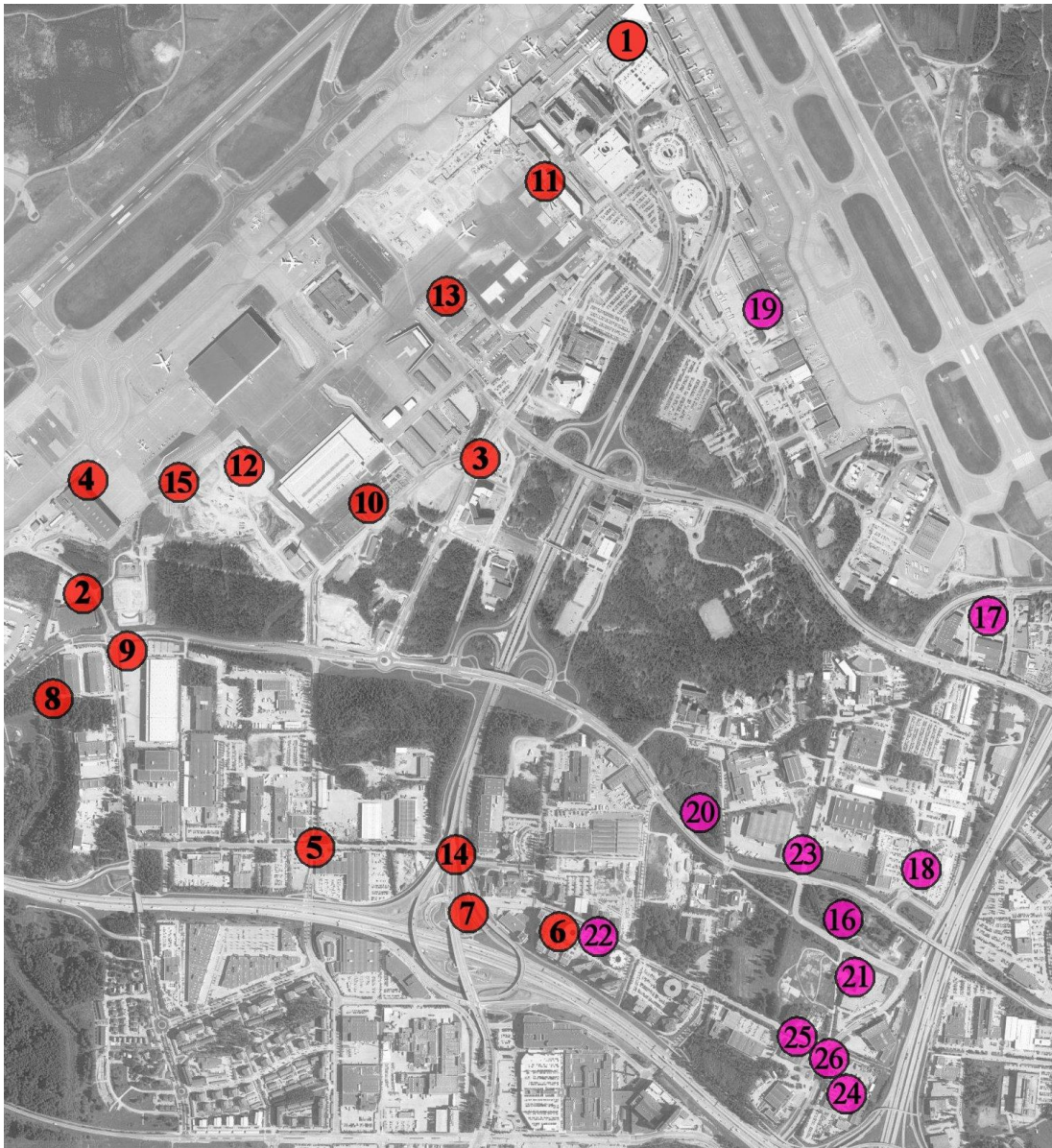
Kartta 7. Ote kartasta 1775–1777. (Kansallisarkisto)

Taulukko 6. Veromiehenkylän nimiä.

	Veromiehenkylän nimiä 1776
1	Bastmåsa
2	Farå/Farö äng
3	Gräfva måsa
4	Kråkbacka ödes äng
5	Ladukjärs/Ladukjärrs ängar
6	Lambokjerr/Lambu kjärrs äng
7	Landbukjärrs åker
8	Lill ängen
9	Morö/Mürö äng
10	Skinnarbäck äng
11	Stor kjärr
12	Taka mulku äng
13	Tränjons/Tranjöns måsan
14	Wedahugs ängar/Vedahugg
15	Öfvidrifvo äng

Taulukko 7. Kirkonkylän nimiä.

	Kirkonkylän nimiä 1776
16	Farmors åkern
17	galg plats
18	Häkel ängen
19	Högfors måsan
20	Högfors ängen
21	Kjerr/Kjärr åkern
22	Landbo ängen
23	Ny ängen
24	Rotängen
25	Wintervägs åkern
26	Wintervägs ängen

Kartta 8. 1775–1777 karttojen nimet 2017 ortokuvassa.

Vuonna 1840 laaditun kartan (*Egokarta med delnings och rösebeskrifning 1840 (Kyrkoby)*) kohteet ovat yhtä poikkeusta lukuun ottamatta numeroitu ja selitetty vuosina 1845–1850 laaditussa asiakirjassa. Ainoa nimi kartassa on kolmea rakennusta tarkoittava *Pyttis*. Tämä lienee varhaisin maininta *Pyttis*-nimestä seudulla. *Pyttis*-nimenosa esiintyy muissa nimissä (*Pyttisberg*, *Pyttiskärr*, *Pyttismossen*) vasta myöhemmissä 1900-luvun kartoissa ja nimikokoelmissa. Vuoden 1840 kartan asiakirjassa mainitaan *Pyttis bränneri*. Paikalla on siis ollut viinanpolttimo. Nykyään tällä paikalla on Pyhtäänpolku. Niinkin varhaisen *Pyttis bränneri* -nimen löytymisen selvitystyössäni tuo lisämausteen alueen *Pyttis*-nimen etymologiseen tulkintaan. Voisiko kyseessä kuitenkin olla pitäjännimi *Pyttis*? Lisäksi kartassa on *Brunabäck*-niminen oja. Ojan nimi selviää

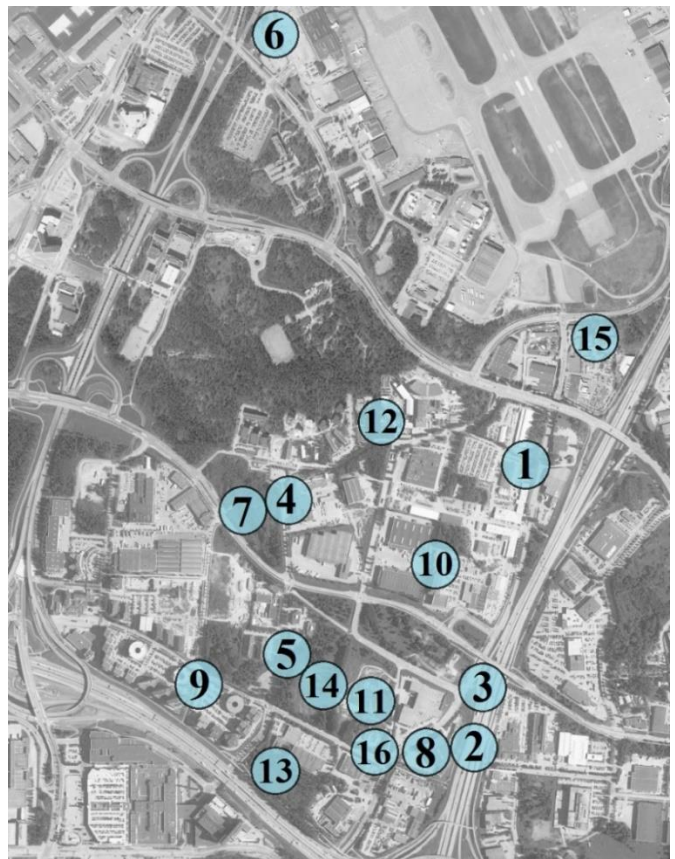
asiakirjasta, muiden nimien kohdalta. Sama oja kulkee edelleenkin alueen halki ja on nimeltään *Palo-oja – Brunabäck*.

Suurin osa kartan merkinnöistä liittyy maastoon ja peltoihin. Monien nimien edellä on mainittu maanomistajan nimi, kuten esimerkiksi *Danis Vintervägs åker*. Monet niityt on jaettu eri omistajille tai ne ovat vaihtaneet omistajaa, joten en mainitse maanomistajien nimiä. Poikkeuksina ovat edellä mainittu *Pyttis* ja tilan nimi *Björns*.

Huomionarvoista on, että *Högforsäng* ja *Högfors ängen* ovat kaksi eri niittyä. Sil-le paikalle, jossa edellisessä kartassa oli vielä *Högfors måsan*, on merkitty *Högfors ängen*. Lisäksi yhden niityn nimi on asiakirjan mukaan *Högbergs äng*, vaikka muutoin sen ympärillä on *Högfors*-alkuisia nimiä. Nimessä *Högbergs äng* saattaakin olla kirjoitusvirhe. *Högberg*-niminen paikka oli huomattavasti etelämpänä Veromiehenkylässä tutkimusalueen ulkopuolella.

Taulukko 8. Kirkonkylän nimiä 1840.

	Kirkonkylän nimiä 1840
1	Björns
2	Häckelåker
3	Häckelängen
4	Högbergs äng
5	Högforshagen
6	Högfors ängen
7	Högforsäng
8	Kärråker
9	Landbo äng
10	Nyäng
11	Prestgårds hagen
12	Pyttis bränneri
13	Påttskogen
14	Påttåker
15	Rösandskärret
16	Vintervägs åker

Kartta 9. 1840 kartan nimet 2017 ortokuvassa. (Vantaan karttapalvelu)

Veromiehenkylän isonjaonjärjestelykartassa 1901 on monista karttamerkinnöistä huolimatta vähän nimiä. Suurin osa merkinnöistä on numerotunnisteita, joiden selitys asiakirjassa on maastokohde, kuten nurmikko tai mäki. Tutkimusalueelle osuvia nimiä kartalla ovat *Bastmossan*, *Faräng*, *Lambrokärr*, *Landukärr*, *Moräng* ja *Storkärr*. Näistä *Landukärr* on asiakirjassa tutummassa kirjoitusasussa *Ladukärr*, joten kartassa lienee kirjoitusvirhe. *Lambrokärr* puolestaan on myös asiakirjassa samanasuinen, vaikka aiemmin nimen asuna on ollut *Landbokärr* (*Lambo kjärr*). *Landbo* tarkoittaa lampuotia, mutta *bro* tarkoittaa siltaa. Lisäksi asiakirjassa mainitaan kaksi muuta nimeä: *Sandkylan* ja *Sandåkern*. Ne sijaitsivat nykyisen Pakkalantien ja Virkatien risteyksen kohdalla.

Vuoden 1776 kartassa isoa niittyaluetta merkinnyt *Moräng* on vuoden 1901 kartassa enää paikalla olevan tilan kohdalla. Asiakirjassa ei mainita lainkaan *Morängiä*, vaikka se lukeekin kartassa peltoalueen keskellä. *Faräng*, joka 1776 oli Morängenin länsipuolella, tarkoittaa tässä kartassa asiakirjan perusteella lähestulkoon kaikkea sitä, mikä aiemmissa kartoissa oli vielä merkitty *Morängiksi*. Useiden niityiksi muissa kartoissa merkittyjen kohteiden paikanlajiksi on määritelty pelto. Voikin olla, että niityt on raivattu pelloiksi. 1901 isonjaonjärjestelykartan paikannimet ovat kootusti:

Bastmossan (suo)
 Faräng (pelto)
 Lambrokärr (pelto)
 Ladukärr (pelto)
 Moräng (pelto)
 Sandkylan (pelto)
 Sandåkern (pelto)
 Storkärr (suo)

Maanmittaushallituksen topografikartassa vuodelta 1935 on nähtävissä alueen kehittyminen. Uusia tilojen nimiä on runsaasti varsinkin alueen itäisimmässä nurkassa. Kartassa mainitaan myös *Elannon turvepehkurata* ja *Imatran johto*, joita ei välttämättä ole yhteisön parissa sellaisinaan käytetty. Edelliseen karttaan verrattuna uusia nimiä ovat lisäksi kallioiden nimet *Kyttlandsberg* ja *Pyttisberg* sekä suon nimi *Pyttiskärr*.

Aiemmin kaksi eri sijaintitietoa saanut *Högforsinniitty* on kartassa vain siellä, missä 1770-luvun kartassa oli *Högfors mosan*. Karttaan on päätynyt myös muutama virhe. *Fårkask*-suo on kartassa saanut kaksi sijaintitietoa, joista toinen on liian etelässä.

Muissa kartoissa *Fårkask* ei ole tutkimusalueella, vaan reilusti Kiitotie 2:n koillispuolella. Nykyään *Pytinojana* tunnettu pieni luonnonpuro on kartassa virheellisesti *Fårkaskbäcken*. Aiemmin ja myöhemmin *Landbokärrinä* tunnettu pelto on vuoden 1901 kartan tavoin *Lambrokärr*.

Annefred (tila)
 Bastmossa (suo)
 Elannon turvepehkurata (rata)
 Enbacka (tila)
 *Fårkask (suo)
 *Fårkaskbäcken (oja)
 Hannusas (tila)
 Högforsinniitty (niitty)
 Imatran johto (sähköjohto)
 Ketunlinna (tila)
 Kyttlandsberg (mäki)
 Kärrdal (tila)
 Ladukärr (pelto)
 Lambrokärr (pelto)
 Palomäki (tila)
 Pyttisberg (mäki)
 Pyttiskärr (suo)
 Sandbacka (tila)
 Vilan (tila)

(* virheellisesti nimetty)

Tarkastelustani käy ilmi, että 1700- ja 1800-luvulla lähes kaikki nimet ovat kokonaan ruotsinkielisiä. Ainoina poikkeuksina on *Taka mulku äng* ja kenties *Muro äng*, jotka ovat jälkiä varhaisemmasta hämäläisestä nautinnasta ja asutuksesta (Kepsu 2005: 150). Vertaamalla tutkimustuloksia Marika Luhtalan (2017) pro gradu -tutkielmaan, jossa hän on selvittänyt Helsingin saaristoon kuuluvan Villingin asutushistoriaa tarkastelemalla alueen vanhaa kaksikielistä nimistöä, huomataan aineiston olevan kielijakaumaltaan hyvin samantyyppinen molemmilla alueilla. Luhtalan tutkimuksesta käy ilmi,

että Villingin vanhin nimikerrostuma koostuu ruotsinkielisistä paikannimistä, jotka ovat tarkoittaneet pääosin luonnonpaikkoja ja viljelyksiä, ja että nimien aiheena on yleisimmin sijainti. Villingin suomenkieliset nimet ovat syntyneet 1900-luvun aikana. Osa ruotsinkielisistä nimistä on kuitenkin alkuaan suomenkielisiä. (Luhtala 2017: 78.)

Veromiehen alueen karttojen ja niiden asiakirjojen tarkastelu osoittaa, että osa nimistä on säilynyt läpi vuosisatojen (esim. *Högforsäng*, *Lambokärr*), osa esiintyy vain vanhimmissa kartoissa (esim. *Rotäng*) ja osa on uudempia nimiä (esim. *Annefred*). Vanhimpien nimien täsmällistä syntyäikää on mahdoton jäljittää. Tiedämme vain, milloin nimi on ainakin ollut käytössä. Uuden kaavanimen muodostamisen kannalta nimen iällä ei liene kuitenkaan suurta merkitystä. Nimet voivat edustaa eri aikakausia ja tuoda näin syvyyttä nimistöön.

Vanhojen karttojen tarkastelun perusteella voidaan todeta, että maaseutumaisessa kulttuurinimiä, joihin kuuluvat asutusnimet, viljelysnimet ja artefaktinnimet, on enemmän kuin luontonimiä. Alueen pohjoisosassa luontonimiä on suhteellisesti enemmän kuin etelässä, sillä asutus on siellä harvempaa. (ks. Ainiala ym. 2008: 91.) Kun huomioidaan tarkastelualueen valtava koko, kartoissa olevien nimien määrä tuntuu vähäiseltä. Alueella on ollut suuria erämaita, mutta luontonimiä niissä on vähän. Nimien määrään vaikuttanee maasto; vedettömillä mailla on tarvittu vähemmän nimiä kuin vesistöisillä seuduilla (Pitkänen 1999: 20). Suomessa runsaimmin nimistöä on kirjattu 1700-luvun puolivälistä lähtien laadittuihin isojakokarttoihin. Niihin on merkitty kaikki talojen ja viljelysten nimet sekä luonnonpaikkojen nimiä. Vuoden 1935 kartasta huomataan kulttuurin ja elinkeinon muuttuneen niin, ettei nimiä ole tarvittu yhtä monille paikoille kuin ennen. (ks. Pitkänen 1999: 19–20.)

3.2 Paikannimikokoelmien nimet

Paikannimien keruu eli nimestys on kenttätyötä, jossa nimenkäyttäjät haastatellaan heidän asuinympäristössään. Usein yhden alueen tiedot kerätään monelta eri asukkaalta, ja keruun kohteena ovat muistinvaraiset paikannimet ja nimiin liittyvä perimätieto. Kerääjän eli nimestäjän tulee merkitä muistiin sekä puheessa käytettävät että käytöstä jääneet nimet tai hävinneiden paikkojen nimet. Nimet paikannetaan nimestyksen aikana mahdollisimman tarkkaan karttaan. Kertyneiden tietojen pohjalta laaditaan paikannimikoelma arkistoitavaksi. Kokoelman liitteeksi kuuluu olennaisena myös keruukartta, johon merkinnät on tehty. (Nimiarkisto 100 vuotta.) Suullinen perinne, jonka varassa van-

ha nimistö on aikoinaan säilynyt, on suurelta osin jo kokonaan katkennut. Kun nimiä ei enää tarvita, ne häviävät. Ilman järjestelmällisiä nimestyksiä monet ainutlaatuiset näkymät menneisyyteen olisivat lopullisesti kadonneet. (Kiviniemi 1999: 13–14.)

Veromiehen alueella on kerätty nimiä muutamaan otteeseen 1900-luvulla. Kävin läpi Svenska litteratursällskapet i Finland -seuran arkistosta ja Kotuksen nimiarkiston paikannimikokoelmasta löytyvät aluetta koskevat nimet.

SLS:n arkistossa on aineistoa kahdesta nimestyksestä. Ensimmäinen on vuodelta 1913, jolloin kerääjänä toimi Margareta Sjöblom. Jälkimmäinen on vuodelta 1963, jolloin kerääjänä toimi Bo Lönnqvist. SLS:n aineistossa ei ole lainkaan nimilippuja, vaan käytössäni oli vain vanhat keruukartat ja kerääjien käsin kirjoittamat muistiinpanot. Joissain tapauksissa nimet on kirjattu ääntöasua mukailevaan muotoon. Esimerkiksi *Kikartornsberget* on Lönnqvistin muistiinpanoissa muodossa *Kikarturnsbärgi*. Olen kirjannut nimet niiden yleiskielisessä asussa. Nimikokoelmissa on 61 nimeä, kun otetaan huomioon molemmat nimestykset. Yksi nimistä (*Ketunlinna*) on suomea ja loput ruotsia. Koska keruukartoissa on vähän tunnistettavia kiintopisteitä nykyisiin karttoihin nähden, oli tutkimusalueeni rajanveto keruukartalla vaikeaa varsinkin vanhemmassa kartassa nykyisen lentokentän kohdalla. SLS:n kokoelmien kaikki tutkimusaluetta koskevat nimet ja niiden paikannus on esitetty liitteessä 1.

Joillekin kohteille on kirjattu kaksi eri nimeä. Kun informantteja on ollut useampi, nimestäjä on voinut saada ristiriitaista tietoa jonkin kohteen nimestä. Tietyissä tapauksissa olen muiden karttojen avulla pystynyt tulkitsemaan, kumpi vaihtoehtoista on oikea. Esimerkiksi vuonna 1913 *Pyttisberget* on merkitty yli kilometri liian itään, mutta kohteelle on annettu vaihtoehtoinen nimi *Rösandsberget*, joka on kyseisen kallion nimi muissakin kartoissa. Joissain tapauksissa on samalle kohteelle annettu kaksi nimeä, jotka ovat toistensa rinnakkaisnimiä. Esimerkiksi mäen *Skromobackan* kohdalla mainitaan myös rinnakkaisnimi *Skromon*.

Suurin osa nimistä on tuttuja jo vanhemmista kartoista. Vanhoista nimistä on myös muodostettu uusia liitynnäisiä, kuten esimerkiksi *Pyttis* > *Pyttismossen*. SLS:n aineistosta paljastuu joidenkin vanhojen nimien murteellinen muoto, kuten esimerkiksi *Moräng* > *Muure* ja *Faräng* > *Faare*. Suurin piirtein niille main, missä vuonna 1776 oli *Taka mulku äng*, on 1963 nimestyksessä merkitty *Takamultakärr*.

Kotuksen nimiarkiston paikannimikokoelmassa on SLS:n aineistoon verrattuna huomattavasti vähemmän nimiä. Nimiarkiston aineistossa on yhdeksän nimeä, jotka koskevat tutkimusaluetta. Ne on kerännyt Ulpu Lehti vuosina 1967, 1971 ja 1982. Osa

nimistä on kerätty kahteen otteeseen eri vuosina (*Ketunlinna*, *Skatmanninkylä*). Lisäksi kaksi nimeä, *Heinäsuu* ja *Kreesmosa*, ovat rinnakkaisnimiä.

Taulukko 9. Kotuksen nimiarkiston nimet tutkimusalueella

nimi	paikanlaji	vuosi
Bastmosa	suo	1967
Blomqvist	torppa	1967
Falk	torppa	1967
Heinäsuu	suo	1967
Höforsinniitty	niitty	1971
Ketunlinna	torppa	1971, 1982
Kreesmosa	suo	1967
Skatmanninkylä	kylä	1967, 1971
Turvepehkurata	rata	1982

Osa nimistä, jotka on sijoitettu keruukartalla lentoaseman paikkeille, on sijainnut todellisuudessa hieman pohjoisempana lentokentän alueella. Keruukartta on ajalta, jolloin lentokenttä on jo rakennettu, joten joidenkin kohteiden tarkka sijainti on vaikeammin osoitettavissa. Nimiä, joiden kohteet vanhojen karttojen tai nimilipun perusteella sijaitsevat Kiitotie 2:n pohjoispuolella, ovat *Heinäsuu/Kreesmosa*. Uusi nimi, jota vanhaan kartta-aineistoon ei sisältynyt, on myös *Blomqvist*, joka on tarkoittanut nimilipun mukaan sekä torppaa että torpparia. Nimilipun mukaan torppari on tunnettu paremmin nimellä *Bastmosa-Blomqvist* eli torppa on epäilemättä sijainnut Bastmosan vieressä.

Nimiarkiston nimiliput tarjoavat hyödyllistä tietoa muun muassa *Turvepehkurasta*, *Ketunlinnasta* ja *Skattmansbyn* rinnakkaisnimen *Skatmanninkylän* käytöstä. *Turvepehkurata*-nimi kertoo jo itsessään paljon, mutta nimilipusta selviää tarkemmin, että sitä pitkin tuotiin Mottisuolta turvetta Backaksen Elannon sioille. Skatmanninkylän nimilipusta puolestaan selviää, että sen nykyinen suomenkielinen rinnakkaisnimi *Vermiehenkylä* on ollut "uudehko" vielä 1967 ja että vanhat tuusulalaiset käyttivät *Skatmanninkylä*-nimeä.

Nimen *Ketunlinna* sanotaan tarkoittaneen 1900-luvun alussa hävinnyttä torppaa ja että myös ruotsinkieliset käyttivät suomenkielistä nimeä. Tämä käy ilmi myös SLS:n arkiston kokoelmasta. Nimi eli kartoissa pitkään, muun muassa vielä peruskartassa 1967. Samalla paikalla oli vuoden 1901 kartassa *Moräng*. Keruukartalla, siinä missä

Faräng-pelto on sijainnut, on nimestäjän tekemä pistesijaintimerkintä, mutta kuitenkin yhdestäkään nimiarkiston nimilipusta ei löydy kyseistä karttapaikannusviitettä. Nimestäjältä on tässä tapauksessa mitä luultavimmin jäänyt tekemättä kohteesta nimilippu.

Edellä olen tuonut esiin, että SLS:n arkiston kokoelmissa on huomattavasti enemmän Veromiehen alueen nimiä kuin Kotuksen nimiarkiston kokoelmissa. Asia selittynee osittain sillä, että alueen enemmistökieli on ollut aikoinaan ruotsi, ja näin ollen SLS:lla on voinut olla aikoinaan suurempi intressi kerätä alueen nimiä talteen. Lisäksi SLS:n nimestykset on suoritettu aiemmin, jolloin myöhemmin rakentamisen alle hävinneitä nimettyjä paikkoja on ollut enemmän. Arvioiden mukaan maaseudun perinnäisten paikannimien määrä on ollut maassamme suurimmillaan 1900-luvun alkuvuosikymmeninä (Ainiala ym. 2008: 94).

Nimistönsuunnittelun kannalta paikannimikokoelmista löytyvät nimet ovat hyvä lisä muuhun aineistoon nähden. SLS:n kokoelmissa on useampi sellainen nimi, jota ei ole tullut vastaan muualla (esim. *Kammarbergena*, *Rinnanbergen*). Lisäksi aineisto vahvistaa usean karttoihin merkityn nimen periytymisen suullisesti sukupolvelta toiselle. Esimerkiksi vain vuoden 1776 kartassa ollut *Tränjons måsan* on nimestetty vuosina 1913 ja 1963. Nimistöntutkimuksen ja -suunnittelun kannalta harmillista on se, miten vähän nimiä Kotuksen nimiarkistoon on alueelta kerätty. Voi vain kuvitella, miten paljon rikkaampi aineisto olisi, jos nykyisen Vantaan alueella nimestys olisi ollut 1900-luvulla yhtä ahkeraa kuin maaseudun kylissä, joissa on kerätty verrattain runsaasti nimiä (Nimiarkisto). Kaupunkimaisen maiseman nimistöä ei ole katsottu tarpeelliseksi kerätä ahkerimman keruukauden aikana 1960–70-luvulla (Ainiala 2001: 10).

4 Näkemyksiä Veromiehen uudesta nimistöstä

Kaupunkisuunnittelutyössä asukkaiden mielipiteiden tunteminen on tärkeää. Esimerkiksi Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen nimistöryhmä laati vuonna 2007 verkkokyselyn, jolla kerättiin nimenkäyttäjien mielipiteitä nimistönsuunnittelun tueksi. Kyselyssä kerättiin tietoa siitä, millaisia mielipiteitä, käsityksiä ja kokemuksia nimenkäyttäjillä on kadunnimistä, niiden käytöstä ja nimeämistavoista. Kyselyn vastauksista selviää, miten asukkaat suhtautuvat omaan kotiosoitteeseensa ja mitä he pitävät hyvän kadunnimen kriteereinä. (Koistinen 2008.) Kadunnimikyselyn vastaukset sisältävät kehujen ja ideoiden lisäksi myös moitteita. Arviot ärsyttävistä kadunnimistä antavat neuvoja uusien

nimien suunnitteluun. Lisäksi ne kertovat, mistä asioista on eniten tarpeen jakaa asuk-
kaille tietoa. (Suviranta 2008.)

Myös Veromiehen uusien nimien suunnittelua päätettiin tehostaa kyselyllä. Lo-
kakuussa 2017 Vantaan Kaupunkisuunnittelu teki verkkokyselyn, joka oli suunnattu
kaikille Veromiehen uudesta nimistöstä kiinnostuneille. Kyselyä mainostettiin Vantaan
kaupungin verkkosivuilla ja Kaupunkisuunnittelun sähköpostilistalla. Kyselyyn siis ha-
ettiin vastauksia työyhteisön lisäksi muilta vaikutushaluisilta Kaupunkisuunnittelun
ulkopuolelta. Vantaan Kaupunkisuunnittelun toiveena oli saada uusia aihepiiri-ideoita
Veromieheen. Kysely on liitteessä 2.

Samaan aikaan tein toisen kyselyn, jonka suuntasin Helsingin yliopiston suomen
kielen oppiaineen parissa opiskeleville ja työskenteleville. Halusin rajata vastaajakun-
nan, jotta vastauksia ei tulisi liikaa ja jotta vastauksissa edustuisi selvästi kielen ja ni-
mistöntutkimuksen asiantuntijat. Kyselyssäni selvitin Kaupunkisuunnittelun kyselyn
tavoin aihepiiri-ideoita, mutta lisäksi siinä kysyttiin paikannimistön ja asukkaiden suh-
teeseen liittyviä kysymyksiä. Kysely on liitteessä 3.

Tässä luvussa analysoin kyselyjen vastauksia. Nostan esiin usean äänen saaneita
mielipiteitä ja asiaankuuluvia kommentteja sekä esitän määrällisiä tietoja vastausten
jakautumisesta. Analyysin kautta selviää, minkälaisia näkemyksiä Veromiehen uudesta
nimistöstä on ja mitkä näkemykset ovat suosituimpia.

4.1 Vantaan Kaupunkisuunnittelun kysely

Kyselyssä selvitettiin, mitkä Veromiehen nykyisistä nimistä ovat toimivia ja mitkä taas
epäkäytännöllisiä. Lisäksi vastaajia pyydettiin kertomaan, millaiset nimet ja teemat ku-
vaisivat parhaiten uudistuvaa Veromiehen kaupunginosaa. Kyselyyn tuli 13.10.–
1.11.2017 yhteensä 39 vastausta. Lisäksi 3.11. pidetyssä Vantaan kaupunkisuunnittelun
kokouksessa, jossa sama kysely järjestettiin henkilökunnalle, vastauksia kertyi 9. Ko-
kouksessa kyselyyn osallistuttiin muutaman hengen ryhmissä. Kaiken kaikkiaan vas-
tauksia tuli yhteensä 48, joista 44 on tarkastelukelpoisia. Verkkokyselyn vastauksista
neljä eivät liittyneet esitettyihin kysymyksiin lainkaan, joten ne on jätetty tarkastelun
ulkopuolelle.

Ensimmäisen kysymyksen kohdalla, jossa selvitettiin, mitkä alueen nykyisistä ni-
mistä ovat hyviä ja toimivia, yksittäinen vastaaja pystyi luettelemaan rajattomasti nimiä.
Osa vastasi kaavanimiä luetellen (taulukko 10), kun taas osa mainitsi yleisemmin tietyn-

tyyppisiä nimiä (taulukko 11). Konkreettisia nimiä maininneet ovat kokonaisten nimien rinnalla tuoneet esiin nimien määriteosia (*Pyttis* vrt. *Pyttisberget*, *Kiitorata* vrt. *Kiitoradantie*). Nimiä hahmotetaan eri tavoin, ja jollekin pelkkä nimen alkuosa voi edustua nimenä.

Taulukko 10. Vastaajien mielestä hyviä nimiä (ja nimenosia) Veromieheessä.

nimi tai nimenosa	kpl
Veromies	6
Ensimmäinensavu	3
Toinensavu	3
Aviapolis	2
Ilmakehä	2
Robert Huberin tie	2
Aviabulevardi	1
Kiitorata	1
Kolikkopolku	1
Lentoasemantie	1
Manttaalitie	1
Markkatie	1
Pyttis	1
Tikkurilantie	1
Turbiinitie	1
Virkamies	1
Virkatie	1

Taulukko 11. Vastaajien mielestä hyvien nimien kategorioita Veromieheessä.

määritelmä	kpl
ilmailuun liittyvät nimet	10
verotukseen liittyvät nimet	6
perinnäisistä nimistä johdetut nimet	3
alueeseen liittyvät nimet	2
Ilmakehän pohjoispuolen nimet	1
kansainvälisyyttä huokuvat nimet	1
lyhyet ja helposti lausuttavat nimet	1
perinteiset nimet	1
tekniikkaan liittyvät nimet	1
valuuttaan liittyvät nimet	1

Suurin osa vastauksista ei sisältänyt perusteluja, mutta osa vastaajista pyrki selittämään, miksi jokin nimi on hyvä. *Ensimmäistä-* ja *Toistasavua* pidettiin hyvinä muun muassa siksi, koska ne "erottuvat tylsistä *tie*-loppuisista nimistä" ja "jäävät hyvin mieleen". Alueen perinnäisistä nimistä johdettuja kaavanimiä pidettiin "paikallista identiteettiä

tukevina". *Veromiestä* pidettiin hyvänä siksi, koska "alueella on paljolti yrityksiä" ja siksi, koska se "säilyttää kylännimen Skattmansby perinteitä".

Kyselyn toinen kysymys selvitti, mitkä nykyisistä kaupunginosan nimistä eivät vastaajan mielestä toimi tai ovat epäkäytännöllisiä. Kuten edellisessä kohdassa, vastauksissa on sekä kaavanimiä että niiden määriteosia (taulukko 12). Osa vastauksista sisälsi sijaintiin tai määrään perustuvaa luokittelua ja arvottavia määritelmiä (taulukko 13).

Taulukko 12. Vastaajien mielestä epäkäytännöllisistä nimiä Veromiehessä.

nimi tai nimenosa	kpl
Aviapolis	6
Ensimmäinensavu	4
Toinensavu	4
Teknobulevardi	4
Veromies	4
Virkamies	3
Aviabulevardi	2
Pyhtäänkorventie	2
Robert Huberin tie	2
Äyritie	2
Äyrikuja	2
Karhumäentie	1
Liikelentotie	1
Manttaalitie	1
Pyhtää	1
Rälssitie	1
Tammiston kauppatie	1
Tietotie	1
Tähtäinkuja	1
Virinpolku	1
Äyri	1

Taulukko 13. Vastaajien mielestä epäkäytännöllisten nimien kategorioita Veromiehessä.

määritelmä	kpl
innovaatioaiheiset nimet	1
irralliset ja yksittäiset nimateemat	1
liian perinteiset nimet	1
mitäänsanomattomat nimet	1
Virkamiehen alueen nimet	1

Mielenkiintoista on *Ensimmäisen-* ja *Toisensavun* sijoittuminen molempien kysymysten kohdalla kärkipäähän (taulukot 10, 12). Nämä nimet jakavat mielipiteitä. Niissä on sekä harvinainen nimen määriteosa (järjestysluku) että perusosa (*savu*). Jäl-

kimmäinen ei ole prototyyppinen perusosa, sillä perusosa on tavallisimmin nimetyn paikan lajin ilmaiseva appellatiivi (Ainiala ym. 2008: 96). *Savu* tarkoittaa ruokakuntaa tai tilaa verotusyksikkönä (KS), eikä ole muualla lainkaan käytössä kulkuväylän perusosana. ”Savuja” pidettiin muun muassa ”epäjohdonmukaisina niminä”. Kulkuväylien nimien perusosia on hyvä käyttää nimistössä vaihtelevasti, mutta niiden tulisi kuitenkin tarkoittaa maastokohteita, koska nimenkäyttäjän kielitaju ei helposti hyväksy erikoisia nimikokeiluja (Ainiala ym. 2008: 132).

Teknobulevardia ja sitä ”vastaavia nimiä” pidettiin muun muassa ”yhden ajan trendinimistönä ja kylmänä”. Eräs vastaaja piti *Teknobulevardia* ”ei-menestyksekkäänä brändinä ja siksi huonona”.

Huomattavasti eniten kritisoitiin nimeä *Aviapolis*. Sitä pidettiin ”outona kielten sekasikiönä, joka ei istu suomen tai ruotsin kieleen” ja ”keinotekoisena epämääräisenä latina-kreikka-koosteena”. Yksi vastaajista kiteytti *Aviapolis*-kritiikkinsä seuraavanlaisesti:

1) Myös tämä alueen uudehko nimike Aviapolis on mielestäni suomalaisen suuhun sopimaton. Miksi pitää väkisin saada suomalaisen kieleen nimiä kuin Antiikin Kreikassa aikoinaan? Nimet ovat suomalaisessa käytössä, kotimaiseen suuhun sopivia, joten mielestäni nimiin ei pitäisi lisätä vivahdetta kansainvälisyydestä. Emme me suomalaisetkaan vaadi japaninkielisiä kaupunginnimiä vaihdettavaksi meille sopivimmiksi.

Kolmas kysymys selvitti, millaiset nimet ja teemat kuvaavat vastaajan mielestä parhaiten uudistuvaa kaupunginosaa, ja se sai oletetusti laajimpia vastauksia. Aihepiirihdotukset ovat taulukossa 14. Useammassa vastauksessa mainittiin vain, että nimien olisi hyvä ”liittyä alueen historiaan”. Olen listannut alueen historian omaksi ehdotukseksi, vaikka se on aihepiirinä varsin laaja.

Taulukko 14. Suosittuja aihepiirejä tuleville nimille.

aihepiiri	kpl
ilmailu	14
verotus	4
alueen teollisuus- ja yrityshistoria	4
alueen historia	3
taivas ja sää	3
matkailu	3
maailman pääkaupungit	3
valtiot	3
valuutta	3
ulkomaiset valuutat	2
fysiikka ja kemia	2
nörttisanasto/digitalisaatio	2
valo	2
ilmailun naiset	1
linnut	1
siivet	1
sfäärit	1
valtion ja kunnan virat	1
savu	1
arvonimet	1
poliisi	1
liikunta	1
tekniikka	1
tavarantoimitus	1
kalusteet	1
kansainvälisyys	1
muut lentokentät	1
tulevaisuus	1
atomiin liittyvä sanasto	1

Moni vastaajista toivoi uusien nimien jatkavan nykyisiä aihepiirejä, verotusta ja eritoten ilmailua. Ilmailuaihetta perusteltiin sillä, että lentoasema on vieressä ja se on alueen merkittävin toimija. Lentoaseman läheisyyteen vedoten ehdotettiin myös matkailu- ja taivasaiheita. Valuutta-aihepiiri sai huomattavaa kannatusta, kun huomioidaan myös ulkomaiset valuutat -ehdotukset. Perusteeksi mainittiin useampaan otteeseen se, että alueella on jo käytössä valuutta-aiheisia nimiä.

Koska kysymyksessä pyydettiin ehdottamaan teemoja tai nimiä, vastauksissa lueteltiin myös yksittäisiä kadunnimiä. Lähes poikkeuksetta yksittäisen vastaajan nimiehdotukset olivat samasta aihepiiristä. Näin ne toimivat hyvin myös aihepiiriehdotuksina, jos niin ei ollut erikseen mainittu. Nimiehdotuksissa on käytetty erilaisia nimen perus-

osia eikä vain prototyyppistä *-katua* tai *-tietä*. Vastaajat ovat kenties halunneet ehdotuksiansa kuulostavan uskottavilta ja luonnollisilta. Onhan todellisessa asemakaavassakin *katujen* ja *teiden* lisäksi muun muassa *kujia* ja *polkuja*. Suurimmalla osalla ehdotuksista oli kuitenkin prototyyppinen kulkuväylän nimen perusosa. Tällaisia olivat esimerkiksi *Shanghainkuja* ja *Propellitie*. Osa piti joidenkin sanojen loppuosaa sopivana myös kaavanimen loppuosaksi, kuten esimerkiksi *Veronkierto*, *Sateenkaari* ja *Linnunrata*. Kadunnimen perusosa määräytyy kuitenkin vasta kadun ominaisuuden mukaan, joten huomio tulee keskittää ehdotusten määriteosiin.

4.2 Suomen kielen oppiaineelle suunnattu kysely

Helsingin yliopiston suomen kielen opiskelijoille ja henkilökunnalle tekemässäni kyselyssä keräsin aihepiiri-ideoita ja selvitin vastaajien suhtautumista paikan ja nimistön väliseen suhteeseen. Vastauksia tuli kaiken kaikkiaan 52, joista jokainen oli tarkastelukelpoinen. Vastaajista 39 oli opiskelijoita ja 13 henkilökuntaa tai jatko-opiskelijoita. Vastaajista 14 eli 27 % oli erikoistunut nimistöntutkimukseen. Heidän vastauksensa eivät poikenneet muista monivalintakysymysten kohdalla. Nimistöntutkimukseen erikoistuneiden keskuudessa oli suhteellisesti yhtä paljon nimistönsuunnittelun tavoitteista poikkeavia vastauksia kuin muillakin. Se, että on erikoistunut nimistöntutkimukseen, ei välttämättä tarkoita, että olisi valmis allekirjoittamaan kaikki nimistönsuunnittelun ideaalit. Ne ovat aikojen saatossa muuttuneet ja voivat muuttua edelleen.

Ensimmäisessä kysymyksessä selvitettiin, kuinka tärkeänä vastaaja pitää paikan olemassa olevan nimistön sisällyttämistä uuteen asemakaavaan, vaikka alue muuttuisikin radikaalisti. Kysymys koskee nimistönsuunnittelun tärkeää tavoitetta, joka on kulttuuriperinnön vaaliminen. Samalla kysymyksen voi tulkita käsittelevän toista nimistönsuunnittelun periaatetta, jonka mukaan kerran nimettyä ei vaihdeta, koska ”olemassa oleva nimistö” käsittää perinnäisten nimien lisäksi myös nykyiset kaavanimet. Vastaukset jakautuvat seuraavasti:

1 (2 %)	ei lainkaan tärkeää
8 (15 %)	vähän tärkeää
22 (42 %)	kohtalaisen tärkeää
21 (40 %)	erittäin tärkeää

Iso osa vastaajista piti olemassa olevan nimistön sisällyttämistä uuteen kaavaan tärkeänä. Vastaus *kohtalaisen tärkeää* on suosituin, mikä voi viitata siihen, ettei vastaajien mielestä jokaisen vanhan nimen tarvitse kaavassa näkyä.

Toinen kysymys selvitti, kuinka tärkeänä nähdään, että uudesta nimistöstä huokuu ”paikan henki” ja että se sopii yhteen ympäristönsä kanssa. Kysymys koskee nimistön suunnittelun tavoitetta, että nimistö synnyttää ja ylläpitää asukkaan kotiseututunnetta. Kysymys koskee myös nimistön paikantavuutta. ”Paikan henki” on kuitenkin hyvin monitulkintainen käsite, ja vastaajat ovat voineet mieltää sen monella tavalla. Samoin ”ympäristön kanssa yhteen sopiminen” on monitulkintainen. Vastaukset jakautuvat seuraavasti:

2 (4 %)	ei lainkaan tärkeää
4 (8 %)	vähän tärkeää
21 (40 %)	kohtalaisen tärkeää
24 (46 %)	erittäin tärkeää

Kysymyksen monitulkintaisuudesta huolimatta enemmistö vastaajista piti nimistön ja paikan jonkinlaista yhteenkuuluvuutta tärkeänä.

Kolmas kysymys selvitti mielipidettä siitä, voiko modernin keskusta-alueen nimistössä olla paljon alueen perinnäisiä paikannimiä. Kysymys liittyy nimistönsuunnittelun tavoitteeseen, että uusissa kaavanimissä tulisi ensisijaisesti hyödyntää alueen perinnäistä paikannimistöä (Kotus). Nimistönsuunnittelun periaatteiden mukaan varsinkin pienemmillä alueilla on tavoiteltavaa, että aihepiirinimiin turvaudutaan vasta sitten, kun perinnäisiä paikannimiä ja alueen historiaa heijastavia nimiä ei ole tarpeeksi (Kotus). Vastaukset jakautuivat seuraavasti:

0 (0 %)	mielellään ei
22 (42 %)	kohtuudella kyllä
30 (58 %)	ehdottomasti kyllä

Kolmas kysymys sisältää samoja aineksia kuin ensimmäinenkin, mutta siinä on tarkemmin kuvailtu, millaisesta ympäristöstä on kyse. Vastauksista voi päätellä, että suurin

osa kannattaa perinnäisten nimien runsasta käyttöä. Vanhan nimistön ei nähdä vaikuttavan negatiivisesti alueeseen, vaikka kyseessä olisikin uusi moderni ympäristö.

Neljäs kysymys selvitti suhtautumista aihepiirinimiin, jotka on ”keksitty ns. mielivaltaisesti”. Kysymys käsittelee samaa aihetta kuin toinen kysymys, mutta lähestyy sitä eri suunnasta. Vastauksien avulla voi ennakoida mielipiteitä siinä tapauksessa, jos alueelle päädytään suunnittelemaan täysin irrallinen aihepiiri, jolla ei ole yhteyttä alueen historiaan tai ympäristöön. Mielivaltaisuus ei siis liity ideointiprosessin metodiin, vaan lopputulokseen, jota on vaikea perustella juuri tietyn alueen nimiryhmäksi. Kysymys on kuitenkin kömpelö, koska *mielivalta* on voimakas sana ja lähtökohtaisesti ihmisten ei voi olettaa kannattavan sitä. Lisäksi kysymyksen *keksiä*-verbi yhdessä mielivallan kanssa vie ajatukset vahvasti siihen, että nimellä ei ole perusteltua motivaatiota. Esittelen seuraavassa vastausten pääpiirteitä.

Vastaajien suhtautuminen paikan ja nimistön väliseen suhteeseen ei ollut niin jyrkkä kuin toisen kysymyksen kohdalla. Osa hyväksyi mielivaltaisuuden paremman puutteessa. Muutama vastaajista oli sitä mieltä, että aihepiirin yhteydellä alueeseen ei ole niin suurta väliä, jos aihepiiri on muuten toimiva. Toimivan nimiryhmän piirteiksi luettiin muun muassa nimien hauskuus, silmiinpistävyys ja mieleenpainuvuus. Hauskuus nähtiin kuitenkin joissain vastauksissa negatiivisenakin piirteenä.

Suurin osa, reilu puolet, vastaajista peräänkuulutti kuitenkin aihepiirin liittymistä alueeseen tai suhtautui muuten vain kielteisesti aihepiireihin, jotka eivät liity alueen historiaan tai ympäristöön. Perusteluina oli muun muassa se, että mielivaltaisesti keksitty nimiryhmä saattaisi ”vaikuttaa kornilta tulevaisuudessa”. Esille tuotiin huoli siitä, että nimistö saattaisi antaa ”päälle liimatun vaikutelman”. Historian huomiotta jättäminen koettiin ”lyhytnäköisenä toimintana”.

Viides kysymys *Mikä aihepiiri sopisi mielestäsi parhaiten uuden urbaanin kaupunginosan nimiryhmäksi?* ja kuudes kysymys *Mikä aihepiiri olisi omiaan juuri Vero-miehen nimistöön alueen uudistumisen myötä?* saivat oletetusti monipuolisia vastauksia. Useimmat vastaukset koostuivat yhdestä tai muutamasta aihepiiriehtotuksesta, mutta joissakin oli annettu havainnollistavia esimerkkejä mahdollisista kaavanimistä. Muutama nimistöntutkimukseen erikoistuneen vastaus erosi selvästi muista pituudellaan ja perusteluillaan. Eräs nimistöntutkimukseen erikoistunut vastaaja perusteli vastaustaan seuraavin sanoin:

2) ...Kaikki asukkaat ovat juurettomia uudisasukkaita, joilla ei ole suhdetta paikkaan. Siksi nimistön tulee sitoa alue osaksi paikkaa ja sen historiaa - osoittaa, että alue ei ole mikään avaruudesta tipahtanut eriskummallinen juureton lähiö, vaan osa Vantaan maisemaa.

Koska kyselytutkimuksen viidenteen ja kuudenteen kysymykseen voi vastata samalla tavalla, osa vastaajista vastasi vain toiseen kysymyksistä. Osa taas toisti vastauksensa tiivistetysti uudelleen seuraavan kysymyksen kohdalla. Lisäksi osa vastasi aihepiirejä tai yksittäisiä tekaistuja kadunnimiä luetellen, kun taas osa vastasi kuvaillen hyvän aihepiirin elementtejä. Joka tapauksessa monista ehdotuksista oli helppo sanoa, että ne olivat suunnattu nimenomaan Veromieheen. Osa koki vaikeaksi ehdottaa aiheita vedoten omaan tietämättömyyteensä alueesta.

Kahdesta erillisestä kysymyksestä huolimatta kokosin vastauksen yhteen taulukoon (taulukko 15). Taulukon 14 tavoin olen listannut alueen historian omaksi ehdotukseksi, vaikka se on aihepiirinä varsin laaja. Yksittäinen ehdotus on huomioitu vain kertaalleen taulukossa, ja tarkemmin rajatut aihepiiriehtotukset ovat erillään laajemmasta yläkategoriasta. Esimerkiksi ehdotus ilmalaivat ei ole yksi kuudestatoista *ilmailu*-ehdotuksesta. Lisäksi jos vastaaja oli ehdottanut molempien kysymysten kohdalla samaa aihepiiriä, on ehdotus huomioitu vain kertaalleen. Yleisimmät vastaukset on lihavoitu.

Taulukko 15. Aihepiirihdotukset yliopiston kyselyssä.

aihepiiri	kpl		
ilmailu	16	eläimet	2
ilmalaivat	1	taide	2
ilmailun abstraktit teonnimet	1	pop-kulttuuri	1
taivas ja sääilmiöt	4	klassikkoelokuvat	1
avaruus, avaruusteknologia	4	musiikki	3
matkailu	4	merkittävät muusikot	1
suuret urbaanit kaupungit	2	punk-yhtyeet	1
verotus	14	Disney	1
verotuksen abstraktit teonnimet	1	Muumit	1
byrokraatia, hallinto, oikeustiede	4	klassikkokirjallisuus	2
raha, finanssi	4	uudempi kotimainen kirjallisuus	1
yrittäjämaailma	1	satuolennot	1
alueen historia	8	paikallissija	1
alueen ammattialat	1	homonyymit ja polyseemit	1
teollisuus	2	slangisanat	1
rahtaus, logistiikka	1	nuorisokulttuuri	1
teknologia	6	rullalautailu	1
tekniikan alkuaineet	1	tietokone	1
polttoaineet	1	sosiaalinen media	1
kaasut	1	ekologia ja muut nykyideologiat	1
työkalut	1	ilo ja suvaitsevaisuus	1
rakentaminen	1	graffitit	1
kaupunkimateriaalit	1	sukupuolineutraalit ammattinimikkeet	1
suunnittelu ja luovuus	1	kuuluisat miehet	1
maaseutu	1	historian merkkihenkilöt	1
Suomen keskiaika	1	tulevaisuus	1
aateliset	1	kivilajit	1
sotilasarvot	1	kreikan kieli	1
liikennevälineet	5	laboratorio	1
rautatiet, junat	1	merenkulku	1
kehärata	1	päähineet	1
huonekalut	1	ruoka	1
luonto, kasvit	4	tulli	1
		urheilulajit	1

Vastauksissa kaksi aihepiiriä, ilmailu ja verotus, olivat selvästi suosituimpia kuin muut. Eniten ääniä saaneet ehdotukset liittyvät olennaisemmin Veromieheen kuin useimmat yhden äänen saaneet. Poikkeus ovat kuitenkin musiikkiin liittyvät ehdotukset, joita tuli yhteensä viisi. Alue ei ole tunnettu musiikkikulttuuristaan. Vastauksiin on päätyntä useampikin kielitieteellinen aihe, kuten esimerkiksi paikallissijat, homonyymit ja polyseemit, luultavasti siksi, koska vastaajat vaikuttavat kielitieteen alalla.

Kreikan kieli -ehdotus voisi puolestaan hyvinkin olla irtailua alueesta käytettävää *Aviapolis*-nimeä kohtaan, jonka loppuosa *-polis* on kreikkaa ja tarkoittaa kaupunkia. Muutama muukin vastaus sisälsi kritiikkiä *Aviapolis*-nimeä kohtaan. Samalla se oli ainoa nykyinen nimi, joka vastauksissa mainittiin esimerkkinä epäonnistuneesta nimeämisestä.

4.3 Kyselyiden vastausten eroja

Kyselyiden kenties suurin anti oli se, että molemmissa suosituimmaksi aihepiiriksi nousi ilmailu, vaikka esimerkiksi Vantaan kaupungin kyselytutkimusta koskevassa tiedotteessa puhuttiin "uudesta, erilaisesta nimistöstä" ja "uusien teemojen etsimisestä" (Vantaan kaupunki).

Molemmat nykyiset aihepiirit, ilmailu ja verotus, mainittiin kummankin kyselyn saatesanoissa, mutta verotusaihe ei saanut samanlaista suosiota Vantaan kyselyssä. Se oli kuitenkin suosituimpien aihepiirien joukossa, mutta ei erottunut samalla tavalla kuin yliopiston kyselyssä.

Vastausten perusteluissa oli havaittavissa vivahde-eroja. Yliopiston väellä perustelut nojautuivat useammin kielellisiin seikkoihin, kun taas Vantaan kyselyssä mainittiin useammin teiden ominaisuuksiin liittyviä asioita. Tämä voi osin johtua siitä, että vastaajien joukossa oli kaupunkisuunnittelijoita.

5 Ehdotukset uusiksi nimiksi

Elokuussa 2017 sain Vantaan Kaupunkisuunnittelulta tehtäväkseni suunnitella uusia nimiä Veromieheen. Kaupunkisuunnittelulautakunnan nimistöryhmä päättää nimien sijoittelusta, ja ylipäätään siitä, mitkä nimistä esitetään hyväksyttäväksi kaupunginhallituksessa tai kaupunginvaltuustossa. Ennen nimiehdotuksien esittämistä nimistötoimikunnalle niitä punnittiin projektia varten perustetun Veromiehen nimistötyöryhmän kokouksissa. Nimiehdotuksien joukko muodosti niin sanotun nimipankin, jossa on ikään kuin varastossa käyttökelpoisia nimiä. Tarkastelen tässä luvussa nimipankkiin koottuja nimiehdotuksia. Tuon esiin seikkoja, jotka vaikuttivat päätöksentekoon siitä, mitä nimiä nimipankkiin kelpuutettiin. Oli alusta asti selvää, että nimiä tarvittiin useita kymmeniä. Kun nimissä on valinnanvaraa, lopputuloksesta tulee parempi. Uusia nimiehdotuksia oli siis hyvä olla enemmän kuin nimiä, joita lopulta tulisi asemakaavaan.

Aiemmissa luvuissa olen tarkastellut työvaiheita, joita on ollut hyvä ottaa huomioon ennen uusien nimien luontia. Olen luonut katsauksen Veromiehen alueeseen ja sen vaiheisiin, sillä alueen ympäristöstä ja historiasta on tavoitteiden mukaista ammentaa lisää paikkaa kuvaavia nimiä ja muistonimiä. Olen tarkastellut alueen nykyistä kaa-

vanimistöä ja vanhaa, perinnäistä paikannimistöä. Jälkimmäinen on nimistönsuunnittelun tavoitteiden valossa tärkein lähde uusia nimiä suunniteltaessa. Sopivien nimiryhmien keksimistä varten olen hyödyntänyt kahta kyselyä, jotka ikään kuin ovat toimineet ideariihinä. Analysoituani niiden vastauksia sain aihepiiri-ideoiden lisäksi vahvistuksen omille ajatuksilleni, että uusikin nimistö heijastaa ensisijaisesti menneisyyttä, eikä niin sanottua tulevaisuuden nimistöä (ks. luku 5.3), jota kaupunkisuunnittelijat aluksi toivoivat alueelle, olekaan.

Nimiehdotukset on muodostettu kokonaan kaksikielisiksi. Jos kadunnimen alkusana on yksikielisenä säilynyt paikannimi, suomenkielinen ja ruotsinkielinen nimi eroavat toisistaan vain loppuosiltaan. Joidenkin ruotsinkielisten nimien kohdalla olen tukenut Kotuksen ohjeeseen, jonka mukaan pienen maastokohteen nimen, joka esiintyy vain vanhoissa kartoissa tai on vain pienen käyttäjäpiirin tiedossa ja joka on sanastoltaan varmasti oikein käännettävissä, voi elvyttää käyttöön myös kääntämällä (Kotus).

Nimiehdotuksissani olen käyttänyt nimen perusosana sanaa *tie* ja *vägen*. Nimet voivat kuitenkin saada muunkin perusosan, kuten esimerkiksi *-katu*, *-kuja* tai *-polku*. Nimiehdotuksia syntyi yhteensä 72. Niistä 13:n taustalla on perinnäinen paikannimistö, paikkaa kuvaavia nimiä on 11, muistonimiä on 1 ja aihepiirinimiä on 48. Nimiehdotukset perusteluineen on esitetty liitteessä 4.

Suurimmassa osassa nimiehdotuksista nimen määriteosa on Vantaalla tai naapurikunnissa käyttämätön. On kuitenkin joitain poikkeuksia, jossa nimen määriteosa on käytössä toisaalla, mutta eri sijamuodossa. Esimerkiksi ehdottamani *Vakain(tie)* sisältää saman sanan kuin Vihdin *Vakaimentie*. Nimiehdotuksen *Penninki(tie)* – *Penning(vägen)* ruotsinkielisen nimen määriteosa on jo käytössä Helsingissä nimiparissa *Pennikuja* – *Penninggränden*. *Penni* on ruotsiksikin *penni* (MOT-sanakirja), joten Helsingin nimiparissa vallitsee jonkinlainen eriparisuus. *Penninkitie*-ehdotus valikoitui nimipankkiin, vaikkakaan ei ole todennäköistä tai edes suotavaa, että Helsingin *Penninggränden* muutettaisiin *Pennigrändeniksi*. Todettakoon vielä, että Kotuksen nimistönsuunnittelun ohjeet neuvovat välttämään samoja nimiä vierekkäisissä kunnissa, mutta ohjeissa ei tarkemmin sanota, kuinka haitallista on, jos pelkkä nimen alkuosa on sama.

5.1 Nimiehdotukset, joiden taustalla perinnäinen paikannimistö

Moni Veromiehen vanhoista paikannimistä ei sovellu käytettäväksi alueen tulevissa kaavanimissä, koska iso osa nimistä on käytössä muualla Vantaalla tai lähikunnissa.

Esimerkiksi 1900-luvulla Veromiehessä sijainneen Enbacka-tilan nimeä ei voi käyttää, koska Vantaan Kuninkaanmäessä on *Katajamäentie – Enbacksvägen*. Lisäksi on nimiä, jotka ovat jollain tapaa sopimattomia, kuten esimerkiksi *Taka mulku* (vuoden 1963 nimestyksessä kuitenkin *Takamultakärr*), tai henkilöön viittaavia nimiä, kuten esimerkiksi *Blomqvist*, joka on sekä torpan nimi että torpparin sukunimi. Edellä mainitun kohdalla on mahdollista selvittää henkilöllisyys nimen takana, jolloin nimi antaisi muistonimen vaikutelman. Kyseinen torppari ei kuitenkaan ole yleisesti tunnettu, eikä sen mukaan annettu nimi täyttäisi muistonimen kriteerejä.

Veromiehen perinnäisessä paikannimistössä on kuitenkin nimiä, jotka ovat hyödynnettävissä uudessa nimistössä. Osaa perinnäisistä nimistä, jotka ovat kaavanimen määriteosan paikalla, ei ole nimiehdotuksissa käännetty toiselle kielelle, koska kyseessä on erisnimi, kuten esimerkiksi *Annefred > Annefredin(tie)*. Sanastoltaan käännettävissä olevien maastokohteiden nimet, jotka esiintyvät vain vanhoissa kartoissa, on käännetty toiselle kielelle, kuten esimerkiksi *Tränjonsmossan > Karpalosuon(tie)* ja *Häckelängen > Häkiläniityn(tie)*.

Nimen *Farmors åkern* kohdalla oli paikallaan jättää loppuosa *åkern* pois, sillä määriteosa *Isoäidin-* (ruotsiksi *Farmors-*) ei ole käytössä naapurikunnissa ja on yksinkertaisempi ja mielekkäämpi kuin *Isoäidinpellon-*määriteosa. Ehdotetuksi nimeksi tuli *Isoäidin(tie)*, *Farmors(vägen)*. Nimen *Rinnanbergen* mukaan on jo 1992 nimetty puisto *Vuotavankallio*, mutta nimi ei kuitenkaan päätynyt asemakaavaan (Kallaluoto 2017: 27). Omassa ehdotuksessaanikin muutin nimen yksikköön (*bergen* vrt. *berget*). Lisäksi koin, että sanasta *vuotava* tulee mieleen verenvuoto, joten nimiehdotukseksi tuli *Valuvakallion(tie)*.

5.2 Uudet paikkaa kuvaavat nimet ja muistonimet

Aiemmin Veromiehessä paikkaa kuvaavia nimiä on annettu lentoaseman, työsiirtolan, muinaisen rangaistuspaikan, valimon ja yrityskeskittymän (Technopolis) mukaan. Muistonimissä on huomioitu lentokoneita, lentokonevalmistajia ja merkittävää teollista toimijaa, Robert Huberia. Veromiehen historiasta löytyy myös muita toimijoita, joita on mahdollista huomioida uusissa nimissä. Mitä kauemmin jokin toimija on alueella ollut, sitä suuremmat perusteet on nimetä kohde sen mukaan. Myös vanhan kulttuuripaikan mukaan annettu nimi tuo nimistöön kulttuurista kerroksellisuutta. Esimerkiksi Veromiehen 1800-luvun historiasta voisi kertoa viinanpolttimon mukaan nimetty tie.

Ilmeisiä paikkaa kuvaavia kohteita ovat Veromiehen teollisuushistoriaa edustavat tehtaot. On tapauskohtaista ja jokseenkin makuasia, käyttääkö nimen määriteosassa tehdasta ilmaisevaa sanaa (*Kaapelitehtaan*-, *Autokoritehtaan*-, *Valaisintehtaan*-) vai tehtaassa valmistettua tuotetta ilmaisevaa sanaa (*Kaapeli*-, *Autokorin*-, *Valaisin*-). On kuitenkin muistettava, että mitä helppokäyttöisempi nimi on, sen parempi. Tehtaiden lisäksi muita pitkäaikaisia toimijoita ovat Ilmailuopisto ja työsiirtola, joiden mukaan on jo nimetty kadut, *Tietotie* ja *Sokkakuja*. Siltä varalta, että entisen työsiirtolan paikalle halutaan jatkossa *Sokkakujan* lisäksi toinen avovankilaan viittaava nimi, ehdotin *Työsiirtolan*-alkuista nimeä. *Työsiirtolantie* oli ehdolla jo vuonna 2000 alueelle, mutta nimeksi valikoitui tuolloin *Sokkakuja* (Kallaluoto 2017: 24). Ilmailuopisto on sijainnut kahdessa eri paikassa Veromiehessä, ja on mahdollista nimetä toinenkin kohde (*Tietotien* lisäksi) ilmailuopiston mukaan. Ehdotinkin yhdeksi nimeksi *Lentokoulun*-alkuista nimeä, sillä se kuvastaa hyvin ilmailuopiston toimintaa.

Yhden teollisen toimijan kohdalla ehdotin muistonimeä *Auramon(tie)* (Hannu Auramon mukaan), koska Auramo Oy on kansainvälisestikin merkittävä yritys, joka henkilöityy sen perustajaan Hannu Auramoon (Paavilainen 2002). Auramo Oy:n pääkonttori valmistui Veromieheen 1964. Vuonna 1970 valmistuneessa konepajassa on valmistettu trukkipihtejä paperiteollisuuden tarpeisiin. (Eskola 2006: 58.) Kaavanimestä voi tulla mieleen henkilön lisäksi koko yritys. Samaan tapaan on esimerkiksi nimetty *Huberin polku* Veromiehessä ja *Wihurinaukio* Helsingin Kulosaaressa (Helsingin karttapalvelu). On hyvän tavan mukaista kysyä henkilön omaisilta tai muulta suvulta, sopiiko muistonimen antaminen heille (Kotus). Alkuperäinen nimiehdotukseni oli *Hannu Auramon(tie)*, jolloin ei jäisi arvailujen varaan, viitataanko sillä henkilöön vai yritykseen. Nimistöryhmän kokouksessa minulle sanottiin, ettei sekä etu- että sukunimen sisältäviä muistonimiä haluta Vantaalle enempää. Vastaavasti Helsingissä nimistötoimikunta on 2004 sopinut periaatteesta, jonka mukaan ”kohtuuttoman hankalia ja pitkiä kaavanimiä tulee välttää, ja ainakaan sellaisia ei saa esiintyä samalla alueella runsaasti. Tapauskohtaisesti harkitaan, käytetäänkö muistonimessä henkilön etu- vai sukunimeä vai molempia” (Paikkala 2005). Nykyisin tavoitteena on ilmaista muistonimessä henkilön koko nimi (Ainiala ym. 2008: 134).

5.3 Uudet ryhmänimet

Aihepiirien käytössä on pyrittävä taloudellisuuteen. Laajaa aihepiiriä ei saisi tuhлата pienelle alueelle. Näin aihepiirit ehtyvät liian pian tai niitä joudutaan käyttämään uudelleen muualla, jolloin tavoiteltu osoiteselvyys on mennyttä. (Viljamaa-Laakso 1999: 41.) Liian suppea aihepiiri ei taas kata nimitarvetta. Aihepiirinimissä haastavaa on se, että suurin osa niistä ei perustu mihinkään alueella olevaan, ja aihe nimeen on kaivettava muualta. Aihepiirinimet ovat siis vaikeammin perusteltavissa kuin muut nimityypit. Samalla aihepiirinimet voivat kuitenkin muokata asukkaiden identiteettiä ja alueen imagoa, joten nimiin kohdistuvat laatuvaatimukset ovat suuret.

Ensimmäisissä nimistötyöryhmän kokouksissa aluearkkitehdit toivoivat koko alueelle levittyvää uutta aihepiiriä, joka jakautuisi pienempiin osiin. Alkusyksystä 2017 minua pyydettiin keksimään ”uusi, imagoa kohottava, tulevaisuuden nimistö”. Nimi- maisemaan toivottiin ”futurismia, kansainvälisyyttä ja liikennevirtoja”. Lisäksi tunte- mattomasta syystä alueelle oli jo varhaisessa vaiheessa päätetty koulun nimi *Atomi*. Sen ympärille toivottiin ”atomiin liittyvää nimistöä”, jota myöhemmin myös kyselyssä eh- dotettiin (ks. luku 4.1). *Atomi* oli annettu tulevan koulun nimeksi liian varhain, sillä ni- mistönsuunnittelun tulisi kulkea kokonaissuunnitelmista yksityiskohtiin eikä toisinpäin (esim, Viljamaa-Laakso 1999: 44).

Koin, että kokonaan uusi aihepiiri vanhan aihepiirin seassa vaikeuttaisi ympäris- tön jäsennyttä. Koska suurin osa vanhoista kadunnimistä säilyy alueella, tulevat monet uudet nimettävät kadut vanhojen sekaan. Siellä, missä on jo tietynaiheisia nimiä, on luontevaa jatkaa saman aihepiirin parissa. Ehdotin tulevien nimien aihepiireiksi jo alu- eella käytössä olevia aihepiirejä ilmailua ja verotusta. Myös huomattavan suuri osa ky- selyihin vastanneista piti nykyisten aihepiirien jatkamista hyvänä ratkaisuna. Nykyiset aihepiirit, varsinkin ilmailun, voi jakaa pienempiin aihepiireihin. En siis lopulta vastan- nut aluearkkitehtien alkuperäisiin toiveisiin, vaan ryhdyin suunnittelemaan uutta nimis- töä vanhojen aihepiirien pohjalta.

Ilmailuaihepiirin jatkamiselle Veromiehessä löytyi monia perusteluja. Helsinki- Vantaan lentoasema on lähialueen tunnetuin toimija ja alueen symboli. Ilmailuaiheinen nimistö vahvistaa alueen omaleimaisuutta ja tukee myös *Aviapolis*-nimeä, joka vapaasti suomennettuna tarkoittaa *ilmailukaupunkia*.

Veromiehen pohjoispuolella Lentokentän kaupunginosassa on ilmailuaiheisia ni- miä (esim. *Siipitie*, *Lentäjäntie*). Aihepiiriä on luontevaa jatkaa Veromiehen puolella,

sillä lentoaseman valtavat kiitoradat rajoittavat kaupungin levittäytymistä pohjoiseen. Uudet ilmailuaiheiset nimet oikein sijoiteltuina yhtenäistävät aluetta ja auttavat ympäristön jäsentämisessä.

Malmin lentokentän ohella Veromies ja Lentokenttä ovat ainoat luontevat paikat ilmailuaiheiselle nimistölle koko pääkaupunkiseudulla, koska muualla ei ole ilmailutoimintaa. Lisäksi ilmailu on tarpeeksi laaja aihepiiri kattamaan nimitarpeen, joka alueella on. Se jakautuu pienempiin, tarkemmin määriteltyihin aiheisiin, joilla voi jäsentää varsin laajaa aluetta, johon nimiä tarvitaan.

Helsingin nimistötoimikunnan kanssa on alustavasti vuonna 2017 sovittu mahdollisten ilmailun aihepiiri- ja muistonimien jakamisesta suunnittelualueiden (Malmin lentokenttä ja Veromies ympäristöineen) kesken siten, että Helsinki-Vantaan lentoasemaa edeltävään aikaan liittyvät nimet sijoittuisivat Malmille. Tästä jaosta johtuen pyrin keksimään nimille aiheita, jotka koskevat nykyaikaista ilmailua. Ehdotin pienemmiksi aihepiireiksi aerodynamiikkaa, lentokoneen osia ja Ilmailualan ammatteja, jotka katsottiin hyviksi ideoiksi nimistötyöryhmässä. Lisäksi nimiehdotuksiin valikoitui yleisesti ilmailuun kuuluvia nimiä (esim. *Kerosiini(tie)*, *Ilma-aluksen(tie)*). Syntyneitä ilmailuaiheisia nimiehdotuksia on yhteensä 35. Niistä 14 liittyy aerodynamiikkaan, 10 lentokoneen osiin, 7 ammatteihin ja 4 yleisesti ilmailuun ilman tarkempaa alakategoriaa.

Verotuksen aihepiiri on alun perin ammennettu Veromiehen (*Veromihenkylä*, *Skattmansby*) nimestä. Aihepiiri levittäytyy laajalle alueelle, ja nykyisten teiden väliin on tulossa paljon nimettäviä kohteita. Oli perusteltua jatkaa nykyistä aihepiiriä, jotta nimistösuunnittelussa tavoiteltava nimistön yhtenäisyys toteutuisi.

Veromiehen nykyisistä verotusaiheisista nimistä osa sisältää sanoja, jotka liittyvät verotukseen, mutta eivät suoranaisesti rahaan (*savu*) ja osa sanoja, jotka liittyvät rahaan suoranaisemmin kuin verotukseen (*plootu*). Tämän huomioon ottaen olen uusia nimiehdotuksia keksiessä tutkinut sekä verotukseen että vanhaan valuuttaan liittyvää sanastoa. Vaikka veroja on historian saatossa maksettu muillakin asioilla kuin rahalla, ovat raha ja verotus silti helposti perusteltavissa samaan aihepiiriin. Olen joidenkin nimiehdotusten kohdalla jättänyt nimestä sanan *vero* pois (*leimavero* > *leima(tie)* ja *veroparseli* > *parseli(tie)*).

Verotusaiheisia nimiä ei ole juuri lainkaan muualla Vantaalla tai naapurikunnissa. Yksi syy tähän voi olla se, ettei aihepiiri tarjoa runsaasti käyttökelpoista sanastoa. Aihepiirin on voitu ”jättää rauhaan” sen jälkeen, kun se on valikoitunut Veromieheen 1960-luvulla. Sen sijaan raha-aihe tuntuu olevan yleinen naapurikunnissa. Tästä syystä moni

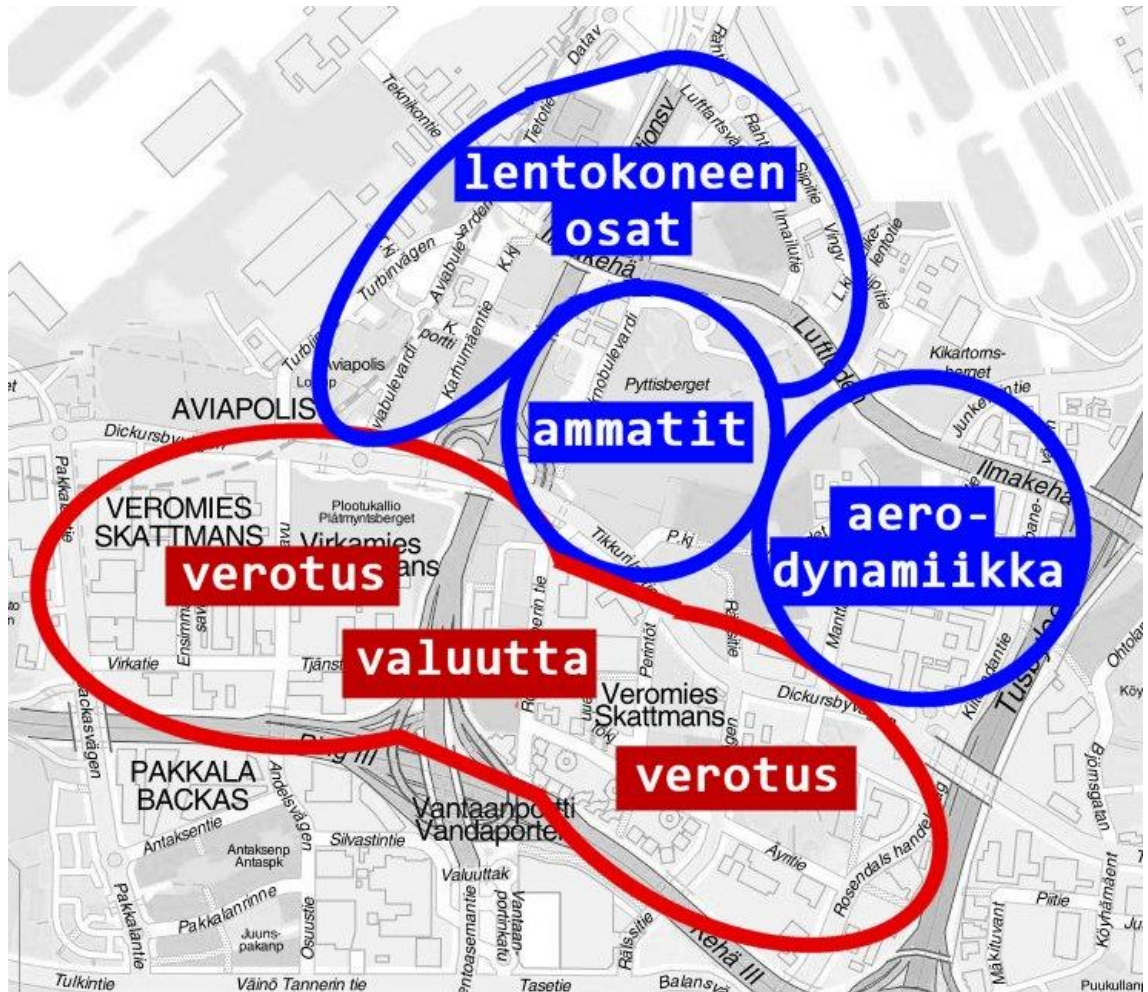
raha-aiheinen nimiehdotus täytyi hylätä heti alkuvaiheessa. Lopullisia verotus- ja raha-aiheisia nimiehdotuksia on yhteensä 13 eli huomattavasti vähemmän kuin ilmailuaiheisia nimiä.

Aiheita nimiin etsin ensiksi lähinnä internetistä monipuolisesti erilaisia hakusanoja kokeillen. Wikipedia osoittautui hyväksi sivustoksi nimiaiheiden löytämiseen, mutta olen pyrkinyt löytämään erikoisalojen sanoille lähteet myös kirjallisuudesta. Etenkin aerodynamiikan ja lentokoneen osia käsittelevää kirjallisuutta täytyi etsiä oppikirjojen puolelta. Hyviksi lähteiksi osoittautuivat *Lentotekniikan perusteet* (Hoffren & Saarela 2008) ja *Lentokoneen aerodynamiikka ja lentomekaniikka* (Laine, Hoffren & Renko 2006). Rahasanaston löytämisessä minua palveli mainiosti Tuukka Talvion (2002) teos *Raha Suomessa ennen euroa*.

5.4 Uusien nimien sijoittelu

Opastavuuden kannalta on tärkeää, että vanhasta nimestä johdettu kaavanimi on siellä, missä vanhan nimen kohde on (Onkamo 2016). Perinnäiset paikannimet eivät kuitenkaan sijoitu tasaisesti alueelle, vaan Veromiehen eteläosien entisillä viljelysmailla on paikoittain runsaasti nimiä verrattuna pohjoisen metsäisiin takamaihin. Näin ollen myös perinnäisistä paikannimistä johdetut nimet tulevat painottumaan eteläisempiin osiin. On myös tavoiteltavaa sijoittaa paikkaa kuvaava nimi lähelle sitä paikkaa, johon nimi viittaa. Näin ollen huomattava joukko uusista nimistä saa suurpiirteisen sijaintinsa luonnostaan.

Ryhmänimien sijoittelussa nimistönsuunnittelijalla on yleisesti ottaen enemmän vapauksia. Kuten luvun 5 alussa totesin, en päättä Veromiehen nimien sijoittelusta, mutta olen yhdessä nimistötyöryhmän kanssa ollut suunnittelemassa aihepiirien mahdollisia sijoituspaikkoja. Alueella vanhastaan verotusaiheiset nimet sijaitsevat Tikkurilantien eteläpuolella, ja ilmailuaiheiset nimet sen pohjoispuolella. Lisäksi valuuttaan läheisesti liittyvät nimet (*Kolikkopolku*, *Markkatie*, *Plootukallio*) sijaitsevat lähellä Lentoasemantietä. Uusien nimien on tarkoitus sijoittua samojen periaatteiden mukaan. Nimistötyöryhmässä alustavasti päätettiin, että aihepiireistä aerodynamiikka sijoittuisi itään, ilmailun ammatit alueen keskiosiin ja lentokoneen osat pohjoiseen. Aihepiirien sijoittuminen on esitetty kartassa 10.

Kartta 10. Aihepiirien sijoittuminen Veromieheessä. Karttapohja (Vantaan karttapalvelu)

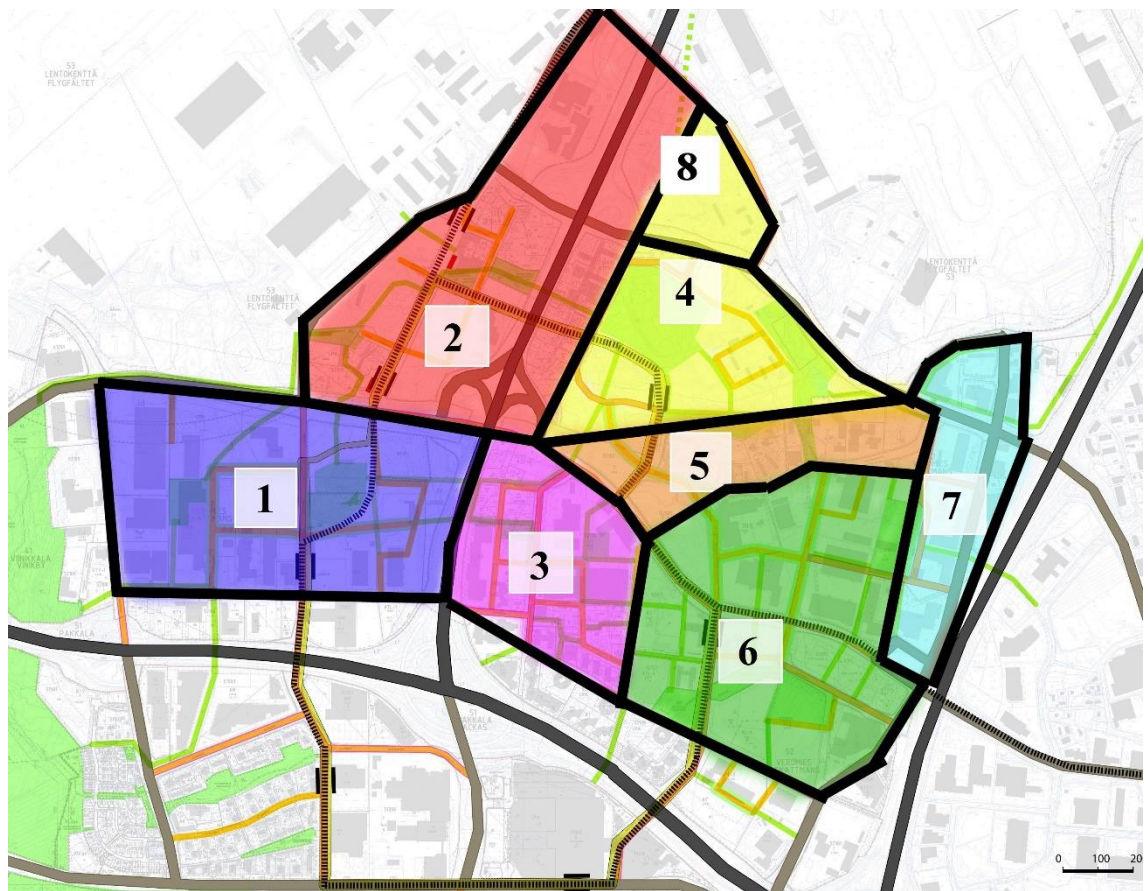
5.5 Uusien suunnittelualueiden nimet

Jotta kaupunkisuunnittelijoiden olisi helpompaa puhua suunniteltavasta alueesta, sille keksitään työnimi. Työnimi käsitetään usein väliaikaiseksi nimeksi, ennen kuin valmistuneen kohteen lopullinen nimi päätetään. Työnimet pääsevät kuitenkin usein esimerkiksi esityslistoista lehdistön kautta vakiintumaan, vaikka ne olisivat nimeämisperiaatteiden vastaisia (Viljamaa-Laakso 1999: 45). Siksi on hyvä keksiä heti alkuvaiheessa pienemmille suunnittelualueille nimet, jotka kestävät aikaa ja toimivat myös arkisessa keskustelussa.

Pienempien kaavoitettavien kohteiden lisäksi sain tehtäväkseni keksiä nimiä suunnittelualueille, jotka ennen virallistamista vastaavat lähinnä kaupunginosan epävirallisia osa-alueita. On varsin yleistä, että isompaa aluetta koskeva nimi on otettu muuttamattomana vanhasta paikannimestä (ks. esim. Espoon karttapalvelu). Suunnittelualueiden nimien keksiminen oli haastavaa, koska joidenkin alueiden kohdalla ei tuntunut

olevan vanhastaan yhtään sopivaa nimeä tai aiheen nimelle antavaa kohdetta. Perinnäiset nimet kun eivät jakaudu tasaisesti eri puolille Veromiestä.

Sain aluetta koskevan kartan, jonka aluearkkitehdit olivat jakaneet kahdeksaan nimeämättömään suunnittelualueeseen. Näistä alueista muutamalle syntyi varsin vaivatta työnimi, kun taas useimmille lopullinen työnimi oli päättämättä vielä kevään lopulla 2018, johon koko tutkielmani tarkastelu päättyy. Aluejako on esitetty kartassa 11 ja suunnittelualueiden nimiehdotukset ovat liitteessä 5.

Kartta 11. Suunnittelualueet numeroituna. Karttapohja (Kaupunkisuunnittelu).

Suunnittelualueiden nimeäminen poikkesi tämän projektin yhteydessä muusta nimityssuunnittelusta merkittävästi. Nimityssuunnittelussa tulisi ensisijaisesti etsiä paikalle nimeä eikä nimelle paikkaa. Kuitenkin nimipankkia koostaessa minun ei ole täytynyt tietää, mille kohteelle mikäkin nimi tulee. Alueita nimettäessä tilanne on päinvastainen.

Joillekin alueille oli jo olemassa työnimi, kun aloitin suunnittelutyön. Alue 1 oli *Virkamies*, koska se oli ollut alueen virallinen nimi vuodesta 2000. Tästä nimestä haluttiin kuitenkin luopua nopeasti, koska sitä ei pidetty hyvänä. Aluetta 2 kutsuttiin *Aseman*

alueeksi, koska siellä sijaitsee Aviapoliksen rautatieasema. Alue 3 kulki kokouksissa nimellä *Huberila*, koska siellä sijaitsee Huber Oy:n suojellut tehdashallit. Alue 5 oli *Aerola*, koska siellä sijaitsee samanniminen rivitalokokonaisuus. Tämä nimi haluttiin säilyttää alueelle myös jatkossa. Alue 6 kulki nimellä *AUBin alue*, koska sinne oli kohdistettu *Aviapolis Urban Blocks* -arkkitehtuurikilpailu. Alueilla 4, 7 ja 8 ei ollut nimeä laisinkaan.

Tehtyäni alueen vanhaa nimistöä koskevan selvityksen (ks. luku 3) pystyin ehdottamaan uusia nimiä suunnittelualueille. Alue 1:lle ehdotin nimeä *Muura*, vaikka se ei tuossa muodossaan ollutkaan aineistossani. Se kuitenkin lienee todennäköisesti nimen *Mūrö äng/Moräng/Muure* alkukantaisempi suomenkielinen muoto, joka alueella on esiintynyt 1699 (Kepsu 2005: 150). Ruotsinnoksesta *Mure* päätti Vantaan nimistövastaava Timo Kallaluoto. Nimestä *Muura* – *Mure* pidettiin niin paljon, että se päätettiin vahvistaa asemakaavaan, vaikka muu suunnittelutyö oli vielä kesken.

Muuran ja Aerolan tavoin nopeasti työnimensä saivat alue 7 (*Tehtaankorttelit*) alue 8 (*Kamarikalliot*). Muiden alueiden nimien kohdalla asiat eivät edenneet yhtä vauhdilla, koska Kaupunkisuunnittelijat eivät lämmenneet nimiehdotuksille. Esimerkiksi Vantaan Kaupunkisuunnittelussa on katsottu, että alue, johon Aviapoliksen asema kuuluu (alue 2 kartassa 11), ei voi olla mikä tahansa luontonimi menneisyydestä. Sainkin *Karpalosuo* – *Tränjonsmossen* -nimiehdotukselle muilta työryhmäläisiltä vastaehdotuksen *Aviapolis-keskus*. Vastaavasti he ehdottivat alueelle 3 nimeä *Kaarihallien alue*, kun ehdottamani *Lampuodinniitty* ei kelvannut. Mainittakoon, että Huber Oy:n hallit, joihin nimiehdotus perustuu, eivät ole kaarihalleja, vaan niiden katto koostuu pienistä kaarista. Ristiriitaista oli myös se, että *Pottimetsä*-nimiehdotusta alueelle 6, pidettiin huonona, koska ”siitä tulee mieleen potta”, mutta kuitenkin muut Potti-alkuiset nimet kelpasivat nimipankkiin.

5.6 Tavoitteiden toteutuminen

Uuden nimistön suunnittelussa lähtökohdaksi otettiin vanha nimistö. Perinnäisiin paikannimiin perustuvat nimet ovat olleet aluetta koskevissa kokouksissa aina näkyvästi esillä. Jotkut nimet olivat vallan helppo ”myydä” suunnittelijoille ja markkinoinnin edustajille. Esimerkiksi talonnimeä *Annefred* toivottiin jopa ison suunnittelualueen nimeksi. Veromies on vanhastaan soista aluetta, joten monet vanhat nimet sisältävät sanan

suo. Sellaisia ”huonon nimenosan” sisältämiä nimiä, kuten esimerkiksi *Karpalosuo*, oli vaikeaa vakuutella hyväksi nimiksi.

Tavoitteiden mukaisesti uusi nimistö säilyttää paikallista kulttuuria ja kuvastaa kerrostuneisuudellaan yhteisön ja yhteiskunnan muuttumista. Nimissä näkyy alueen vanha viljelyskulttuuri (*Häkiläpellontie*), elinkeinot (*Polttimontie*) ja teollistuminen (*Autokorintie*). Samoin aihepiireissä kuvastuu alueen vanhempi ja uudempi aika (*Kymmenystie*, *Suihkukoneentie*).

Aihepiirien käytössä on omat heikkoutensa. Nimenkäyttäjän assosiaatiot johdattelevat etsimään tiettyä nimeä samaa aihepiiriä edustavien nimien luota. Nimet voivat kuitenkin kuulua samanaikaisesti useampaan aihepiiriin, mikä voi aiheuttaa sekaannuksia. (Närhi 1999a: 26.) Esimerkiksi *Potkuritien* voi olettaa löytyvän ilmailu- tai merenkulkuaihepiirin luota, koska laivoissakin on usein potkuri. Lisäksi koska nimien on hyvä erottua toisistaan, aihepiiriä valittaessa onkin pohdittu, tarjoaako se monipuolisesti erilaisilta sanoja.

Ainoa uusi muistonimiehdotus, *Auramontie*, ei vastaa kaikkia ihanteita (ks. luku 5.2). Sadan vuoden päästä voi Vantaalla olla useampikin kuuluisa Auramo, joten on ollut tärkeää kirjata muistiin nimeämisperusteet. Ne on kirjattu kaikkiin nimiin. Joidenkin nimien kohdalla perusteluiksi on riittänyt pelkkä maininta, mihin aihepiiriin nimi kuuluu.

Veromiehessä on kokoonsa nähden vähän asukkaita (alle 500), ja asuintalot sijoittuvat pienelle alueelle Pyhtäänkorventien varrelle, keskelle Veromiestä. Lokakuussa 2017 Vantaan Kaupunkisuunnittelun kokouksessa todettiin, ettei nykyisten asukkaiden nimestäminen ole tarpeen, koska Veromiehen asukaskanta on hyvin uutta. Tutkimani perinnäisten nimien aineisto koostuu vain aiemmin suoritetuista nimestyksistä ja vanhoista kartoista asiakirjoinen. Tavoitteiden mukainen asukkaiden tai aluetta hyvin tuntevien haastattelu uusien nimien toivossa jäi siis toteuttamatta osittain resurssien, osittain pitkäaikaisten asukkaiden puutteen takia. Uusia nimiä suunniteltaessa olisi suotavaa etsiä sopivat ratkaisut yhteistyössä käyttäjien kanssa alueilla, joissa on asukkaita jo ennestään. Veromiehen asukkaiden kuuleminen ajoittuu tarkasteleman ajankäytön ulkopuolelle.

Veromies on kaksikielistä aluetta, joten nimistösuunnittelun tavoitteiden mukaisesti on, että uusissa nimissä tapauskohtaisesti joidenkin nimien määriteosat tulisi jättää kääntämättä. Esimerkiksi monissa alueen vanhoissa nimissä esiintynyttä nimenosaa *Högfors* ei tulisi kääntää *Korkeakoskeksi*, koska se on vakiintunut, alueella laajalti tun-

nettu luontonimi. Kuitenkin alun perin syksyllä 2017 sain ohjeistuksen, että kaikkien nimien tulisi olla suomenkielisiä. Vantaalla kulttuuri- ja luontonimiä on kaavanimien muodostamisen yhteydessä suomennettu aiemmin. Esimerkiksi Kirkonkylän kantatalon nimestä *Björns* on saatu käännösmukaelma *Ohtolankatu – Björnsgatan* (Vantaan kartta-palvelu). Tammi–helmikuussa 2018 useiden kokousten jälkeen sain lopulta nimistötyöryhmän vakuutetuksi siitä, että muinoin paljon käytettyjä ruotsinkielisiä nimiä ei tulisi kääntää. Samalla jo suunnittelupöydällä ollut *Koreakoskikin* muuttui takaisin *Högforsiksi*.

Paikalliseen kieleen aikoinaan kuuluneita sanoja ei ole uusissa nimiehdotuksissa korvattu mielekkäämmän kuuloisilla sanoilla. Syksyn 2017 kokouksissa osa suunnittelijoista kuitenkin toivoi, ettei *oja*-sanaa käytettäisi uusissa nimissä. Osa koki *ojan* herättävän negatiivisia mielikuvia, ja *puro* koettiin mielekkäämpänä vaihtoehtona. Appellaatiivi *puro* painottuu kuitenkin levikiltään selvästi vain itämurteisiin eikä sitä ole muinoin käytetty alueella (Kotus). Koska nimistönsuunnittelun yhtenä keskeisenä tavoitteena on säilyttää paikallista kieltä, ei *puro*-nimiä suunnitelmaan päätynt.

Esitellessäni alustavia nimiehdotuksia kaupunkisuunnittelulautakunnan nimistöryhmälle, esiin nousi arvottavia sivumerkityksiä. Nimistöryhmän mielestä esimerkiksi *Työsiirtolantietä* oli turha ehdottaa nimeksi, koska siitä tulisi negatiivisesti vankila mieleen. Asumista *Työsiirtolantiellä* rinnastettiin mielikuvissa vankilassa asumiseen, mutta miksei *Työsiirtola* voisi toimia vaikka puistonnimessä? On muistettava, etteivät kaikki kaavanimet ole osoitenimiä. Nimistöryhmässä oltiin myös sitä mieltä, että harva haluaisi asua *Kerosiini*tiellä, koska nimestä tulee ensin mieleen paha haju. Nimet *Työsiirtolan(tie)* ja *Kerosiini(tie)* eivät kuitenkaan ole nimistönsuunnittelijan ohjeiden vastaisia, joten ehdotukset saivat jäädä.

Alun perin syksyllä 2017 sain ohjeistuksen, että minun tulisi keskittyä vain suomenkielisiin nimiin siitäkin huolimatta, että Vantaa on kaksikielinen kunta, jossa viralliset nimet ovat sekä suomeksi että ruotsiksi. En kokenut tätä kovin järkeväksi toimintatavaksi, sillä siitä saattoi seurata turhaa työtä. Esimerkiksi jokin ruotsinkielinen sana voidaan kirjoittaa vain yhdellä tavalla ruotsiksi, mutta sillä voi olla monta suomenkielistä rinnakkaismuotoa. Näin ollen nimeä ei voidakaan antaa, kun ilmenee, että sen ruotsinkielinen rinnakkaisnimi on käytössä toisaalla toisen suomenkielisen nimen yhteydessä. Otin siis molemmat kotimaiset kielet huomioon työn alusta lähtien. Aihepiirininimien kohdalla suomen- ja ruotsinkieliset nimet on luotu rinnan niin, että jommallakummalla kielellä huonoksi havaittu on hylätty ja on haettu kokonaan uusi ehdotus. Voi toki syn-

tyä näkemyseroja siitä, mikä on huono nimi. Huono nimi voi esimerkiksi olla liian vaikea toisella kielellä. Luovuin esimerkiksi *Kärkipyörteen(tie)*-nimestä, sillä se oli ruotsiksi moniosainen ja hankalan kuuloinen *Vingspetsvirvels(vägen)*. Ihanteellinen nimi on helppo muistaa, ääntää, kirjoittaa ja käyttää.

Nimien ääntämisen helppouden tavoittelussa huomioin vain suomen- ja ruotsinkieliset nimenkäyttäjät. Toimin näin siitäkin huolimatta, että lukuisissa nimistötyöryhmän kokouksissa nimiehdotuksia lähestyttiin suunnittelijoiden toimesta pohdinnalla ”kuinka ulkomaalainen turisti osaa sanoa tämän?”. Esimerkiksi nimistötyöryhmän kokouksessa ilmeni, että 2016 alueelle ehdotettua *Aurtuantie*-nimeä ei esitetty, koska sitä pidettiin liian vaikeana vieraskielisille. *Aurtuan(tie)* on siitäkin huolimatta mukana uusissa nimiehdotuksissa. Samoin koin lievää vastarintaa ehdotuksissa, jotka sisälsivät *ä*- ja *ö*-kirjaimia. Muun muassa nimistöntutkija Peter Slotte (1999: 39) on todennut, ettei uusissa nimissä tulisi vältellä *å*- *ä*- ja *ö*-kirjaimia. Nimiehdotuksia laatiessani olenkin ajatellut, että ulkomaalaisille suomenkielisen nimen ”eksoottisuus” on tärkeämpää kuin sen helppo ääntäminen. Tuskin suomalainen etsii ensisijaisesti suomen kieltä matkaillessaan ulkomailla. Samoin ulkomaalainen on luultavasti tyytyväinen kohdatessaan eksoottisen kuuloisia paikannimiä Veromiehessä.

On myös nimistönsuunnittelun tavoitteita, jotka toteutuvat tai jäävät toteutumatta alueella vasta myöhemmin. Tutkimukseni päättyy tilanteeseen, jossa nimiehdotukset on esitetty eteenpäin alueen suunnittelua johtavalle taholle, mutta yhtä (alueennimi *Muura*) lukuun ottamatta päätöksiä nimistä ei ole tehty Vantaan Kaupunkisuunnittelulautakunnassa. Myös asemakaavaluonnokset ovat tutkimukseni päättyessä vasta hyvin suurpiirteisiä. Näin ollen nimille ei ole tarkkoja sijoituspaikkoja, eikä vielä pysty sanomaan, noudattavatko esimerkiksi nimet loogisesti tieverkon rakennetta. Aika näyttää, mitä jälkiosia nimet saavat. Nimen perusosa *katu* sopii selvästi vain kaupunkimaiseen ympäristöön, jollaista alueesta ollaankin suunnittelemassa, mutta sopivatko ne hyvin alueella vanhastaan olevien *tie*-loppuisten nimien sekaan? Nimien tulee myös hahmottua paikannimiksi, ja siksi olisi tärkeää, että niissä olisi maastokohdetta tarkoittava perusosa. Ehdotuksissa nimien perusosa on prototyyppisesti *tie*, eikä yhtään nimiehdotusta ole tarkoitettu annettavaksi kulkuväylälle ilman perusosaa (esim. *Veronkierto*).

6. Päättäntö

Tutkielmani ensisijaisena tavoitteena oli kartoittaa nimistönsuunnittelun toteutumista ja selvittää, mitkä asiat mahdollisesti vaikuttavat siihen, ettei nimistönsuunnittelu tavoitteisiin päästä. Tapaustutkimukseni tarkoitus on olla kuvaus, joten tutkimustulokseni eivät ole mitään yleispäteviä totuuksia. Tutkielmastani lienee kuitenkin hyötyä nimistönsuunnittelusta ja sen tutkimisesta kiinnostuneelle.

Lähestyin ensimmäistä päätutkimuskysymystäni tarkastelemalla ensin alalla vaikuttavia tavoitteita ja pääkaupunkiseudun kaupunkien nimistönsuunnittelun käytäntöjä. Nimistönsuunnittelun tavoitteet käsittävät keskeisiä periaatteita, ohjeita ja menettelytapoja. Ne koskevat niin nimilähteiden käyttöä, nimien sisältö- ja kielikysymyksiä kuin nimien toimivuuttakin osana suurempaa tieverkkoa. Pääkaupunkiseudulla on suuriakin eroja, mitä tulee nimiesityksiä valmistelevaan työhön. Vantaalla ei ole päätoimista, koulutettua nimistönsuunnittelijaa, kun taas Helsingissä ja Espoossa sellainen on. Lisäksi Vantaan kaupungilla julkisia nimistönsuunnittelun tavoitteita ei ole, mikä tuo haasteita yhteisten periaatteiden löytämiseen suunnittelutyössä.

Nimistönsuunnittelun työvaiheet, joita toteutin, sisälsivät kaksi muuta päätutkimuskysymystäni. Selvitin, mitä käytöstä hävinneitä nimiä alueella on ollut ja minkälaisia näkemyksiä ihmisillä on alueen tulevasta nimistöstä. Tarkastelin myös alueen nykyistä kaavanimistöä, jotta selkeytyisi käsitys siitä, minkälaisia nimiä alueelle kannattaisi ehdottaa.

Tutkimusalueella oli enemmän kulttuurinimiä kuin luontonimiä. Veromies osoitautui vanhojen perinnäisten paikannimien suhteen hyvin vaihtelevaksi alueeksi. Toisaalla, entisillä viljelysmailla, oli runsaasti nimiä, toisaalla taas oli suuria erämaita, joissa ei ollut kuin muutama nimetty kohde. Tästä syystä en ihmettele, miksi 1960-luvulla, kun alue on ensi kerran kaavoitettu, nimistönsuunnittelussa on turvauduttu aihepiiriniin. Käyttökelpoisten perinnäisten paikannimien vähyys toi myös lisähaastetta suunnittelualueiden nimeämiseen. Nimistönsuunnittelun tavoitteiden toteutumiseen vaikuttaa siis myös itse alue. Monivivahteista historiaa ja vanhoja nimiä pursuavilla alueilla valinnanvaraa on enemmän ja ihanteelliset nimet löytyvät suuremmalla todennäköisyydellä. Nimistöllä on tietoa välittävä funktio; se on paikan muisti. Eri alueilla voi kuitenkin olla merkittävästi eri määrä muistettavaa.

Kyselyiden perusteella ihmisillä oli kovin konservatiivisia ja nimistönsuunnittelun tavoitteiden mukaisia näkemyksiä uudesta nimistöstä. Nykyisistä nimistä vastaajat kriti-

soivat eniten *Aviapolis*-nimeä, joka on syrjäyttänyt kaupunginosan virallisen nimen *Veromies* esimerkiksi juna-aseman nimessä. Ehdotuksia tuleviksi aihepiireiksi tuli laajalla rintamalla, mutta alueella vanhastaan olleet aihepiirit, ilmailu ja verotus, nousivat selviksi suosikeiksi. Tämän tutkimustuloksen nojalla oli helppo perustella päättäjille, että vanhoja aihepiirejä on edelleen hyvä hyödyntää alueella.

Tapaustutkimukseni perusteella useimpiin nimistönsuunnittelun tavoitteisiin voidaan päästä, jos vain suunnittelijoilla on luottamus nimistön ammattilaisiin ja yhteisistä periaatteista on sovittu. Esimerkiksi jos verrataan lopullisia nimiehdotuksia tutkimukseni alkutilanteeseen, jossa toivottiin vain suomenkielistä atomeihin ja tulevaisuuteen liittyvää kansainvälisyyttä huokuvaa nimistöä, huomataan, että jotain muuttui matkan varrella. Toisilla tekijöillä aikaansaannos olisi voinut olla hyvinkin erilainen.

Pyrkimykseni oli noudattaa alalla hyviksi todettuja periaatteita ja katsoa mihin se johtaa. Voidaan kuitenkin pohtia, oliko lähestymistapani alueen suunnittelun kannalta väärä, kenties vanhanaikainen. Tutkimukseni kannalta se oli kuitenkin hedelmällinen, sillä viimeistään nimiehdotuksia laatiessa huomio kiinnittyi toteutumattomiin ehdotuksiin, joissa ei periaatteessa ollut mitään vikaa. Kun huomioidaan, että alueelle toivottiin aluksi täysin muunlaista nimistöä, sopii pohtia, onko nimistönsuunnittelun tavoitteissa parannettavaa. Pitkään jollakin alueella asuneiden mielipiteet toimivat usein hyvänä mittarina, kun arvioidaan uusia nimiä. Esimerkiksi uudisasukkaat todennäköisesti hyväksyvät alueelle heikosti linkittyvät aihepiirinimet, kun taas vanhoja asukkaita nimet voivat ärsyttää (ks. Aalto 2002: 219). Veromiehen asukaskanta koostuu tulevaisuudessa lähestulkoon pelkästään uusista asukkaista. Tutkimuksessani nykyisten asukkaiden mielipiteiden kuulemiseen asti ei päästy, sillä rajasin tarkastelun nimiehdotusten valmisteluun.

Nimistönsuunnittelussa ja sen periaatteissa ei ole yhtä ainoaa totuutta: nimenantajien ja -käyttäjien mielipiteet voivat vaihdella suurestikin ja vaikuttaa lopputulokseen. On esimerkiksi mielenkiintoista nähdä, mitä nimiä Veromieheen lopulta valitaan. Näkisin, että tavoitteiden toteutumiseen vaikuttaa senhetkinen nimeämismuoti. Tulisiko tavoitteiden muuttua, jos muoti onkin tullut jäädäkseen? Juridisessa mielessä nimistönsuunnittelussa ei tarvitsisi pyrkiä lopputulokseen nimistönsuunnittelijan ohjenuoraa pitkin. Yhtä hyvin Veromiehen suunnittelussa olisi voitu tehdä tietoinen valinta irrotella aihepiirinimillä ja alistua imagomarkkinoinnin päämäärälle (ks. Vuolteenaho, Ainiala & Wihuri 2007: 21–25).

Uusien nimiehdotusten kohdalla keskeiseen rooliin nousi nimien arvottavat sivumerkitykset. Nimistönsuunnittelun alalla ei mielestäni ole vakiintunutta käsitystä siitä, tuleeko välttää sellaisia nimiä, jotka synnyttävät ensi alkuun negatiivisia mielikuvia. Tutkimukseni perusteella nimistönsuunnittelija joutuu tekemään kompromisseja markkinavoimien paineen alla. Pienemmissä suunnitelmissa tavoitteisiin päästään luultavasti helpommin, varsinkin silloin, kun ei ole kyse asuinalueen osoitenimistä. On nimittäin tosiasia, että osoitenimi on epäonnistunut, jos se selvästi vaikuttaa asunnon ostajien ostopäätöksiin. Mielteitä ei voi arvata ennalta, ja ne voivat myös muuttua.

Lähteet

AALTO, TIINA 2002: Osoitteena Osmankäämintie: Tutkimus eräästä ryhmänimistöstä. *Virittäjä* 2/2002 s. 208–222.

AHTIAINEN, PEKKA – JUKKA TERVONEN 2002: *Vantaan historia 1946–1977: Kasvua, yhteistyötä, hyvinvointia*. Vantaan kaupunki.

AINIALA, TERHI 2001: Paikannimistön keruun tavoitteet ja tulokset. Teoksessa Kaija Mallat, Terhi Ainiala & Eero Kiviniemi (toim.) *Nimien maailmasta*. Kieli 14. Helsinki: Helsingin yliopiston suomen kielen laitos.

AINIALA, TERHI – MINNA SAARELMA – PAULA SJÖBLOM 2008: *Nimistöntutkimuksen perusteet*. Tietolipas 221. Helsinki: SKS.

ESKOLA, AMANDA 2006: *Vantaan moderni teollinen rakennusperintö 1930–1979: Inventointiraportti*. 2. korjattu painos. Vantaan kaupunki, Kaupunkisuunnittelu. Myös sähköisenä (https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaastructure/118786_kaupsu_teollinenrakennuskulttuuri.pdf)

Espoon karttapalvelu (<https://kartat.espoo.fi/>)

Helsingin karttapalvelu (<http://kartta.hel.fi/>)

Helsingin kaupunginhallitus. Päätös nimistötoimikunnan asettamisesta 21.8.2017.

HOFFREN, JAAKKO – OLLI SAARELA 2008: *Lentotekniikan perusteet*. Helsinki: Opetushallitus.

Ilmailumuseo (<http://ilmailumuseo.fi/saatio-historiaa/>)

KALLALUOTO, TIMO – EEVA JUUSELA 2010: *Voutilan kulttuurihistoria ja rakennusinventointi*. Vantaan kaupunki, Kaupunkisuunnittelu. Myös sähköisenä (https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaastructure/111329_kaupsu_400700_voutilaninventointi.pdf)

KALLALUOTO, TIMO 2017: *Veromiehen nimistötutkimus*. Myös sähköisenä (https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaastructure/134489_kaupsu_veromiehen_nimistotutkimus_05062017.pdf)

——— 2019: Kirjeenvaihto.

Kansallisarkisto. Kansallisarkiston digitaaliarkisto (<http://digi.narc.fi/digi>)

Kaupunkisuunnittelu. Aviapoliksen sähköiset kartat. Vantaan kaupunki.

Kaupunkisuunnittelulautakunta. Kokouspöytäkirja 24.8.2017. Vantaan kaupunki.

Kaupunkisuunnitteluvirasto 2010: Kaupungin nimet. Esite. Helsingin kaupunki.
(https://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/esitteet/esite_2010-6_nimisto_FI.pdf)

KEPSU, SAULO 2005: *Uuteen maahan: Helsingin ja Vantaan vanha asutus ja nimistö*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 1027. Helsinki: SKS.

KIVINIEMI, EERO 1999 [1972]: Maisema muuttuu — mullistuuiko nimistö? Teoksessa Sirkka Paikkala, Ritva Liisa Pitkänen & Peter Slotte (toim.) *Yhteinen nimiympäristömme: nimistösuunnittelun opas* s. 9–14. Helsinki: Kotimaisten Kielten Tutkimuskeskus, Suomen Kuntaliitto.

KOISTINEN, ULLA 2008: Espoon kadunnimikysely 2007. Yhteenvedo kyselyn tuloksista. Espoon kaupunkisuunnittelukeskus. (Ladattavissa osoitteesta https://www.espoo.fi/fi-FI/Asuminen_ja_ymparisto/Kaavoitus/Nimisto/Nakokulmia_nimistoon/)

KOIVISTO, RIINA 2015: Maalaiskylästä osaksi pääkaupunkiseutua. Teoksessa Karoliina Junno-Huikari – Andreas Koivisto – Riina Koivisto (toim.) *Kylä risteyksessä: Helsingin pitäjän kirkonkylä* s. 303–338. Vantaan kaupunginmuseon julkaisuja nro 30.

Kotus = Kotimaisten kielten keskus. Nimistösuunnittelun ohjeita.
(https://www.kotus.fi/ohjeet/nimistonsuunnittelun_ohjeita)

KS = Kielitoimiston sanakirja. Verkkoversio (<https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/>)

Kuntaliitto 2017: Ruotsin- ja kaksikieliset kunnat. Verkkojulkaisu.
(<https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/2017-02-ruotsin-ja-kaksikieliset-kunnat.pdf>)

KURKINEN, JARI 2001: *Suomen autokoriteollisuuden historia*. Helsinki: Autokoriteollisuus ry.

LAINE, SEPPO – JAAKKO HOFFREN – KARI RENKO 2006: *Lentokoneen aerodynamiikka ja lentomekaniikka*. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

LEHTONEN, JOHANNA 2019: Kirjeenvaihto.

LEPPÄNEN, LAURI 1976: *Helsingin pitäjä 1976*. Vantaa: Helsingin pitäjän kotiseutu- ja museoyhdistys.

——— 2003: Lentokentän ensimmäiset maanlunastukset. Teoksessa Jukka Hako (toim.) *Helsingin pitäjä 2004* s. 26–31. Vantaa: Helsingin pitäjän kotiseutuyhdistys.

- LUHTALA, MARIKA 2017: Helsingin Villingin asutushistoriaa paikannimistön kuvaamana. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopiston suomen kielen, suomalais-ugrilaisten ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos.
- Maanmittauslaitos. Vanhat painetut kartat -verkkopalvelu.
(<http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>)
- MALLAT, KAIJA 2019: Kirjeenvaihto.
- MOT-sanakirja. (<https://www.sanakirja.fi/>)
- Nimiarkisto. Kotimaisten kielten keskus. Paikannimikokoelmat.
- Nimiarkisto 100 vuotta. Verkkonäyttely. Kotimaisten kielten keskus.
(https://www.kotus.fi/julkaisut/nimijulkaisut/nimiaiheiset_verkkonayttelyt/nimiarkisto_100_vuotta)
- NÄRHI, EEVA MARIA 1999a: Ratamestareita, Pasuunoita, Orpaanportaita: Aihepiirien käyttö nimistönsuunnittelussa. Teoksessa Jyrki Lehikoinen (toim.) 1999: *Helsingin kadunnimet 3 – Helsingfors gatunamn 3* s. 22–33. Helsinki: Helsingin kaupungin nimistötoimikunta.
- 1999b: Muistonimet. Teoksessa Sirkka Paikkala – Ritva Liisa Pitkänen – Peter Slotte (toim.) *Yhteinen nimiympäristömme: Nimistönsuunnittelun opas* s. 96–99. Helsinki: Kotimaisten Kielten Tutkimuskeskus, Suomen Kuntaliitto.
- ONKAMO, ULLA 2016: Nimistönsuunnittelun perusasioita. *Kielikello* 2/2016 s. 12–15.
- Oxford Dictionaries. Verkkosanakirja (en.oxforddictionaries.com/definition/aviation)
- PAAVILAINEN, MARKO 2002: *Elämän työ: Teollisuusneuvos Hannu Auramon elämä ja työ*. Helsinki: Edita.
- PAIKKALA, SIRKKA 1999: Nimistönsuunnittelu vaatii järkeä ja tunnetta. Teoksessa Sirkka Paikkala – Ritva Liisa Pitkänen – Peter Slotte (toim.) *Yhteinen nimiympäristömme: Nimistönsuunnittelun opas* s. 54–60. Helsinki: Kotimaisten Kielten Tutkimuskeskus, Suomen Kuntaliitto.
- 2005: Muistonimien antamisesta. *Kielikello* 1/2005 s. 34–36.
- 2014: Virallinen ja epävirallinen nimi. *Kielikello* 1/2014 s. 20–23.
- PITKÄNEN, RITVA LIISA 1999: Paikannimet. Teoksessa Sirkka Paikkala – Ritva Liisa Pitkänen – Peter Slotte (toim.) *Yhteinen nimiympäristömme: Nimistönsuunnittelun opas* s. 15–22. Helsinki: Kotimaisten Kielten Tutkimuskeskus, Suomen Kuntaliitto.

- SAARNISTO, PETRA 2016: *Malmin lentokentän ympäristön nimistöhistoriallinen selvitys*. Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluvirasto. (https://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/aos_2016-3.pdf)
- SALMINEN, TAPIO 2013: *Vantaan ja Helsingin pitäjän keskiaika*. Vantaan kaupunki.
- Sanastokeskus TSK. *Asemakaavoituksen käsitteitä*. (http://www.tsk.fi/tiedostot/pdf/Asemakaavoituksen_kasitteita_2017.pdf)
- SANDSTRÖM, MIKKO 2016: Pohjois-Haaga, Huopalahti ja Hakaniemi: Paikannimikäsitteitä joukkoliikenteen asemilla. Kandidaatintutkielma. Helsingin yliopiston suomen kielen, suomalais-ugrilaisten ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos.
- SLOTTE, PETER 1999: Vallis Gratiaesta Westendiin: "Eurooppalaisia" aineksia paikannimistössämme. Teoksessa Sirkka Paikkala – Ritva Liisa Pitkänen – Peter Slotte (toim.) *Yhteinen nimiympäristömme: Nimistönsuunnittelun opas* s. 30–39. Helsinki: Kotimaisten Kielten Tutkimuskeskus, Suomen Kuntaliitto.
- SUOJANEN, ARMI 2016: Puro vai oja? Sitkeä nimikiista läikähti taas käyntiin. Verkkouutinen. Vantaan sanomat 18.2.2016. (<https://www.vantaansanomat.fi/artikkeli/366606-puro-vai-oja-sitkea-nimikiistalaikahti-taas-kayntiin>)
- SUVIRANTA, SAMI 2008: ”En minä Hiirulassa asu!” – ärsyttävää nimistöä. *Kielikello* 1/2008 s. 20–21.
- 2010: Polku, solmu ja silta tarvitsevat nimensä. *Kielikello* 2/2010 s. 12–13.
- Svenska litteratursällskapet i Finland. Arkistokokoelma.
- TALVE, ILMAR 1972: *Helsingin pitäjän kirkonkylä*. Vantaan kauppalan sivistystyölautakunta.
- TALVIO, TUUKKA 2002: *Raha Suomessa ennen euroa*. Helsinki: Museovirasto.
- TERVONEN, RIIKKA 2013: Viikon nimi 45/2013: Häcklan. Espoon kaupunkisuunnittelukeskus. ([https://www.espoo.fi/fi-FI/Asuminen_ja_ymparisto/Kaavoitus/Nimisto/Viikon_nimi_452013_Hacklan\(40221\)\)](https://www.espoo.fi/fi-FI/Asuminen_ja_ymparisto/Kaavoitus/Nimisto/Viikon_nimi_452013_Hacklan(40221))))
- Tilastokeskus. Tilastokeskuksen PX-Web-tietokannat. Viitattu 11.2.2019. (http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__vaerak/statfin_vaerak_pxt_018.px)

UKSKOSKI, LAURA 2016: Kaupallinen nimistö Espoossa. Espoon kaupunkisuunnittelu-keskus. ([https://www.espoo.fi/fi-FI/Asuminen_ja_ymparisto/Kaavoitus/Nimisto/Nakokulmia_nimistoon/Kaupallinen_nimisto_Espoossa\(97644\)\)](https://www.espoo.fi/fi-FI/Asuminen_ja_ymparisto/Kaavoitus/Nimisto/Nakokulmia_nimistoon/Kaupallinen_nimisto_Espoossa(97644))))

Vantaan karttapalvelu. (<https://kartta.vantaa.fi/>)

Vantaan kaupunki. Tiedote Veromiehen kyselytutkimuksesta. (<http://www.vantaa.fi/uutisia/101/0/135095>).

Vantaan väestö 2016/2017-julkaisu. Vantaan kaupunki, Tietopalveluyksikkö.

VILJAMAA-LAAKSO, MARJA 1999: Nimistönsuunnittelu 2000-luvulle. Teoksessa Sirkka Paikkala – Ritva Liisa Pitkänen – Peter Slotte (toim.) *Yhteinen nimiympäristöme: Nimistönsuunnittelun opas* s. 40–53. Helsinki: Kotimaisten Kielten Tutkimuskeskus, Suomen Kuntaliitto.

VKM = Vantaan kaupunginmuseo 2010: *Matkamme Vantaan historiassa*. Vantaan kaupunginmuseon julkaisuja nro 20.

VUOLTEENAHO, JANI – TERHI AINIALA – ELINA WIHURI 2007: Asuntosäästäjien Tapiolasta Helsingin East Endiksi: kaava- ja taloyhtiönimistö Vuosaaren kasvun vuosikymmeninä. *Yhdyskuntasuunnittelu* 45: 4 s. 7–29.

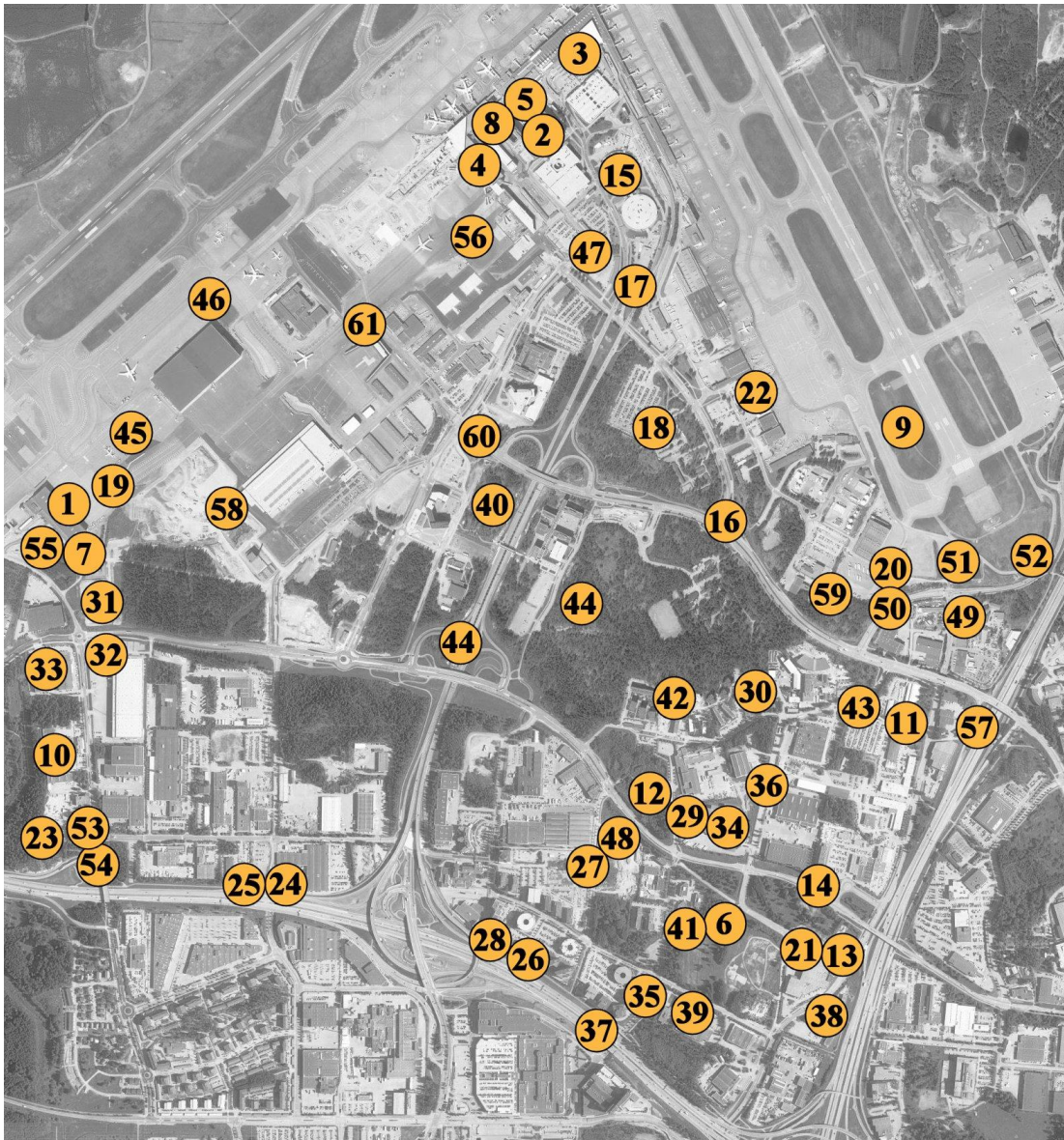
VÄLIMÄKI, HANNU 2002: *Kymmenyksistä kirkollisveroon: Kirkollisverotus Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa reformaatiosta nykypäiviin*. Helsinki: Suomen kirkkohistoriallinen seura.

Liite 1. SLS:n arkiston nimet

	nimi	paikanlaji	lisätieto	keruuvuosi
1	Bakskogen	metsä		1913
2	Bastmosa torppa	torppa		1963
3	Bastmosakeldon	lähde		1963
4	Bastmosakärre	suo		1963
5	Bastmossen	suo		1913
6	Bronabäck	oja		1913
7	Faare	niitty		1963
8	Falkis torppa	torppa		1963
9	Fiffiskräddarns	talo		1963
10	Framskogen	metsä		1913
11	Fårhagen	haka		1913
12	Hagen	haka		1913
13	Häckelängsbäcken	oja		1913
14	Häckelängen	niitty		1913, 1963
15	Högforsbergi	mäki		1963
16	Högforsbäcken	oja		1963
17	Högforsängen	niitty		1913, 1963
18	Kammarbergena	kallio		1963
19	Ketunlinna	torppa		1913, 1963
20	Kikartornsberget	mäki		1963
21	Kitelbäck	oja		1963
22	Kränakask	suo		1963
23	Kyttlandsberget	mäki		1913, 1963
24	Ladukärr	niitty		1913, 1963
25	Ladukärrsängen	niitty		1963
26	Lambokärr	niitty		1913
27	Lambokärr hagorna	haka		1913
28	Lambokärrsängen	niitty		1963
29	Ledängen	niitty		1913, 1963
30	Mosaängen	niitty		1963
31	Moreängen	niitty		1913
32	Muure	niitty		1963
33	Nyåker	pelto		1913
34	Nyängen	niitty		1963
35	Pottskogen	metsä		1913, 1963
36	Pottskogsbäcken	oja		1963
37	Pottskogshagen	haka		1913
38	Pottskogstode	tie		1963
39	Pottängen	niitty		1913
40	Pyttisberget	mäki		1963
41	Pyttisbäcken	oja		1963
42	Pyttismossen	suo		1913
43	Pyttistode	tie		1963
44	Rinnanbergen	kallio	kahdessa paikassa	1963
45	Risvedsbäcken	oja		1963
46	Risvedsängen	niitty		1963

47	Rosendals utskogen	metsä		1913
48	Ryddjon	viljelys		1963
49	Rösands hagen	haka		1913
50	Rösands Juhanabergen	kallio		1963
51	Rösandsbacken	mäki		1913
52	Rösandsberget	mäki		1913
53	Sandkyon	pelto		1963
54	Sandåker	pelto		1913
55	Skromon	mäki	Skromobackan	1963
56	Storkärr	suo		1963
57	Sundbergsbacka	mäki		1913
58	Takamultakärr	suo		1963
59	Tranbärsmossen	suo		1913
60	Tränjonsmossen	suo		1913, 1963
61	Vargmosan	suo		1963

Nimien sijoittuminen nykypäivän Veromiehessä.

Liite 2. Kaupunkisuunnittelun kysely

Veromiehen nimistö kysely

Millaisia nimiä sinä haluaisit löytää tulevaisuudessa Veromiehen kaupunginosasta?

Vantaan Aviapolis ja erityisesti Veromiehen alue kehittyvät kovaa vauhtia. Alueella uudistetaan vanhaa sekä rakennetaan uutta.

Katujen ja muiden paikkojen nimet ovat meille tärkeitä. Aluetta uudistaessa tarvitsemekin paljon erilaista, uutta nimistöä. Haluamme nyt kysyä alueen asukkailta, yrityksiltä ja muilta alueesta kiinnostuneilta, millaisia katujen ja muiden paikkojen nimiä Veromiehen kaupunginosassa voisi tulevaisuudessa olla. Millaiset nimet tai teemat kuvaisivat parhaiten uudistuvaa kaupunginosaa?

Vastaa kyselyyn ja jätä ideasi meille 31.10.2017 mennessä!

Lisätietoja Aviapoliksen alueen ja Veromiehen kehittämisestä: www.vantaa.fi/aviapolis

Veromies tänään

Veromiehen nykyinen kaavanimistö sisältää paljon ryhmä- eli aihepiirinimiä. Aihepiirejä ovat esimerkiksi ilmailu ja verotus. Alueella on myös jonkin verran nimiä, joiden taustalla on alueen vanha, perinnäinen paikannimistö. Lisäksi alueella on muistonimiä, jotka liittyvät alueen historiaan, kuten esimerkiksi *Robert Huberin tie*. Kaavanimistä suurin osa on annettu viimeisen 50 vuoden aikana, kun taas perinnäiset paikannimet voivat olla useita satoja vuosia vanhoja. Veromiehestä löytyy nykyään myös kansainvälisyyttä huokuvia, vieraskielisiä nimenosia sisältäviä nimiä, kuten *Aviapolis*.

Lisätietoja nimistöstä: [Veromiehen nimistötutkimus](#)

Voit tutkia alueen nimistöä painamalla sivun vasemman yläreunan ylöspäin-nuolesta, jolloin voit liikutella karttaa ja zoomata sitä + ja - painikkeilla.

Mitkä nykyisistä kaupunginosan nimistä ovat mielestäsi hyviä ja toimivia? Perustele lyhyesti.

Mitkä nykyisistä kaupunginosan nimistä eivät mielestäsi toimi tai ovat epäkäytännöllisiä? Perustele lyhyesti.

Veromiehen tulevaisuus

Veromies kulkee kohti muodonmuutosta: auton ja logistiikan mittakaava muuntuu ihmisen kokoiseksi, käveltäväksi korttelikaupungiksi. Tulevaisuudessa 20 000 asukasta ja kymmenet tuhannet työpaikat tekevät alueesta kaupunkimaisen ympäristön, jossa on kivijalkakauppoja, katukahviloita, puistoja, kouluja, päivä-

koteja, yllätyksiä, ihmisiä - ja elämää. Veromiehestä tulee viihtyisä ja turvallinen lentokenttäkaupunki suurten väylien kainaloon.

Voit tutkia alueen nimistöä painamalla sivun vasemman yläreunan ylöspäin-nuolesta, jolloin voit liikutella karttaa ja zoomata sitä + ja - painikkeilla. Kartalta näet, miltä Veromiehen alue voisi esimerkiksi näyttää tulevaisuudessa.

Millaiset nimet ja teemat kuvaisivat mielestäsi parhaiten uudistuvaa kaupunginosaa? Perustele lyhyesti.

Liite 3. Kysely suomen kielen oppiaineelle

Nimistöä Vantaan Veromieheen

Auta ideoinnissa!

Vantaan Aviapolis ja erityisesti Veromiehen alue kehittyvät kovaa vauhtia. Alueella uudistetaan vanhaa sekä rakennetaan uutta. Alueelle on syntymässä suuri tarve uusiin nimiin.

Veromies on vielä väljää teollisuus- ja työpaikkaympäristöä. Nyt aluetta halutaan kehittää monipuoliseksi moderniksi työnteon ja asumisen alueeksi. Kaupunkirakenne tiivistyy huomattavasti, ja katuymäristöstä tulee ilmeeltään urbaania. Tulevaan nimistöön etsitään uusia teemoja. Tässä kyselyssä niitä teemoja pääsee ehdottamaan!

Vastaathan kyselyyn 31.10.2017 mennessä. Kiitos jo etukäteen vastauksista.

Lisätietoja Aviapoliksen alueen ja Veromiehen kehittämisen: <http://www.vantaa.fi/aviapolis>

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

Oletko

- ☐ opiskelija
- ☐ henkilökuntaa/jatko-opiskelija
- ☐ Joku muu

Oletko erikoistunut nimistöntutkimukseen?

- ☐ kyllä
- ☐ en

KYSYMYKSIÄ NIMISTÖNSUUNNITTELUSTA

Kuinka tärkeää on mielestäsi paikan olemassa olevan nimistön sisällyttäminen uuteen asemakaavaan, vaikka alue muuttuisikin radikaalisti?

- ☐ ei lainkaan tärkeää
- ☐ vähän tärkeää
- ☐ kohtalaisen tärkeää
- ☐ erittäin tärkeää

Kuinka tärkeää on, että uudesta nimistöstä huokuu ”paikan henki” ja että se sopii yhteen ympäristönsä kanssa?

- ☐ ei lainkaan tärkeää
- ☐ vähän tärkeää
- ☐ kohtalaisen tärkeää
- ☐ erittäin tärkeää

Voiko mielestäsi modernin keskusta-alueen nimistössä olla paljon alueen perinnäisiä paikannimiä?

- ☐ mielellään ei
- ☐ kohtuudella kyllä
- ☐ ehdottomasti kyllä

Miten suhtaudut aihepiirinimiin, jotka on keksitty ns. mielivaltaisesti?

EHDOTUKSIA NIMIEN AIHEPIIREIKSI

Mikä aihepiiri sopisi mielestäsi parhaiten uuden urbaanin kaupunginosan nimityhmäksi? (voit luetella useamman)

Veromiehen nimistössä käytettyjä aihepiirejä ovat mm. verotus ja ilmailu. Mikä aihepiiri olisi omiaan juuri Veromiehen nimistöön alueen uudistumisen myötä?

Liite 4. Nimiehdotukset

NIMIEHDOTUKSET, JOIDEN TAUSTALLA PERINNÄINEN PAIKANNIMISTÖ

Annefredintie – Annefredsvägen

Perustelu: Vanhan tilannimen *Annefred* mukaan.

Farängintie – Farängsvägen

Perustelu: Vanhan pellon- ja niitynnimen *Faräng* mukaan.

Häkiläniityntie – Häckelängsvägen

Perustelu: Vanhan niitynnimen *Häckeläng* mukaan. Nimi liittyy entisaikojen maataloustöihin. Substantiivi *häckla* (yhdyssanojen alussa *häckel*-) merkitsee piikkistä työkalua, jota on käytetty pellavien puhdistamiseen, niiden kuitujen erotteluun. Suomeen sana on lainautunut muodossa *häkilä*, *häkylä*, *häklä*. (Tervonen 2013.)

Häkiläpellontie – Häckelåkersvägen

Perustelu: Vanhan pellonnimien *Häckelåker* mukaan. Ks. edellinen.

Högforsintie – Högforsvägen

Perustelu: Vanhojen paikannimien *Högforsbergen*, *Högforsmåsan*, *Högforsängen* ja *Högforshagen* mukaan.

Isoäidintie – Farmorsvägen

Perustelu: Vanhan pellonnimien *Farmors åkern* mukaan. Nimi kartassa 1775–1777.

Juuriniityntie – Rotängsvägen

Perustelu: Vanhan niitynnimen *Rotängen* mukaan. Nimi kartassa 1775–1777.

Kamarikalliontie – Kammarbergsvägen

Perustelu: Vanhan paikannimen *Kammarbergen* ('kamarikalliot') mukaan.

Karpalosuentie – Tränjonmossasvägen

Perustelu: Vanhan suonnimen *Tränjons måsan* mukaan. *Tränjon* on karpaloa tarkoittavan sanan *Tranbär* vanha alueellinen variantti.

Morängintie – Morängsvägen

Perustelu: Vanhan niitynnimen *Morängen* mukaan. *Morö/Mürö äng* 1776, *Moräng* 1901, *Moreängen* 1913, sanottu *Muure* 1963.

Pottskogintie – Pottskogsvägen

Perustelu: Vanhan paikannimen *Pottskogen* mukaan. Ruotsin murteissa on lammikkoa tarkoittava sana *pått*, *putt*, josta suomenkielinen muoto *potti* on peräisin (Kotus).

Santakydöntie – Sandkyasvägen

Perustelu: Vanhan pellonnimien *Sandkylan* mukaan. Sen vieressä on ollu isompi *Sandåkern*. Kytö-sana lainautui hämäläisiltä Uudellamaalla ruotsiin ja sai murteellisen muodon kya (Kallaluoto, Juusela 2010: 27).

Valuvakalliontie – Rinnanbergsvägen

Perustelu: Vanhan paikannimen *Rinnanbergen* mukaan.

PAIKKAA KUVAAVAT NIMET JA MUISTONIMET (EHDOTUKSET)

Autokorintie – Karossvägen

Perustelu: Alueella toimineen autokoritehtaan (1950–2001) mukaan.

Auramontie – Auramovägen

Perustelu: Muistonimi; Teollisuusneuvos Hannu Auramon (1905–1991) mukaan. Auramo oli osallisena talouden suurissa murroksissa ja antoi oman ammattiosaamisensa kautta merkittävän panoksen suomalaisen teollisuuden kasvulle ja nykyaikaistumiselle. Auramo-pihdit tekivät Hannu Auramosta maailmalla tunnetun yritysjohtajan (Paavilainen 2002). Hänen nimeään kantavan Auramo Oy pääkonttori valmistui Veromieheen 1964. 1970 valmistuneessa konepajassa on valmistettu trukkipihtejä paperiteollisuuden tarpeisiin. (Eskola 2006: 58)

Kaapelitehtaan tie – Kabelfabriksvägen

Perustelu: Nokian kaapelitehtaan mukaan. Nokia siirsi kaapelikonetoimintansa Veromieheen 1970-luvun puolessavälissä.

Lentokouluntie – Flygskolvägen

Perustelu: Ilmailuopiston (Finnairin ilmailuopisto) mukaan.

Polttimontie – Brännerivägen

Perustelu: Kirkonkylän takamailla sijainneen viinanpolttimon mukaan. Nykyisen Pyhtäänpolun paikalla oli ainakin 1840-luvulla *Pyttis bränneri*.

Sikunatie – Finkelvägen

Perustelu: Viinanpolttimon mukaan (ks. edellinen). Sikuna on sikunaöljyä sisältävä raaka viina. Sikunaa syntyy polttoprosessin aikana.

Tynnyritie – Tunnavägen

Perustelu: Viinanpolttimon mukaan (kts. Polttimontie).

Pottitie – Pottvägen

Perustelu: Alueen entisen maaston mukaan. Alueen nimissä esiintyvä maastotermi. Ks. *Pottskogintie*.

Sulatontie – Smältverksvägen

Perustelu: Bera Oy:n lyijysulaton mukaan. 1960–80 luvuilla toiminut lyijysulatto sulatti romulyijyä ja valoi lyijyharkkoja ja muita lyijyseoksia. Sen mukaan on aiemmin nimetty Valimotie (nykyään Tammiston kauppatie) ja Valimopolku. (Kallaluoto 2017: 26)

Lyijyharkontie – Blytackavägen

Perustelu: Ks. edellinen.

Työsiirtolantie – Arbetskolonivägen

Perustelu: Helsingin avovankilan Vantaan osaston mukaan. Rinnakkaisnimenä oli *Seutulan työsiirtola*. Työsiirtola perustettiin 1950 ja se muutti Keravalle 2009.

Valaisintie – Armaturvägen

Perustelu: Alueella toimineen valaisintehtaan mukaan. 1959 perustettu Valinte (myöh. Lampukas) toimi Veromiehessä 1990-luvun loppuun. (Eskola 2006: 59)

EHDOTUKSET UUSIKSI AIHEPIIRINIMIKSI

RYHMÄNIMET: ILMAILU

Aerodynamiikantie – Aerodynamikvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, aerodynamiikka); Aerodynamiikka tutkii ilman ja kiinteiden kappaleiden vuorovaikutusta. (Laine – Hoffren – Renko 2006: 1)

Nostovoimantie – Lyftkraftsvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, aerodynamiikka); Nostovoima on siipiprofiilin aiheuttama aerodynaaminen suure. Nostovoiman avulla lentokone pysyy ilmassa. (Hoffren – Saarela 2008: 11)

Painovoimantie – Tyngdkraftsvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, aerodynamiikka); Painovoima on kappaleeseen kohdistuva maan aiheuttama vetovoima, joka ilmailussa pyritään kumoamaan nostovoiman avulla. (Hoffren – Saarela 2008: 9–10)

Työntövoimantie – Dragkraftsvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, aerodynamiikka); Ilmailussa työntövoima on ilmalusta eteenpäin vievä voima, joka saadaan aikaan rakettimoottorilla, suihkumoottorilla tai jonkin moottorin pyörittämällä potkurilla. (Hoffren – Saarela 2008: 20)

Momenttie – Momentvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, aerodynamiikka); Lentotilan ollessa epäsymmetrinen lentokoneeseen vaikuttaa sivuvoimia, aerodynaamisia momentteja (Hoffren – Saarela 2008: 19)

Ohjainvoimantie – Styrkraftsvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, aerodynamiikka); Lentokoneen ohjaimiin vaikuttava voima. (Hoffren – Saarela 2008: 87)

Painevoimantie – Tryckkraftsvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, aerodynamiikka); Paineistetun lentokoneen runkorakennetta kuormittava voima. (Hoffren – Saarela 2008: 107)

Liukulennontie – Glidflyktvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, aerodynamiikka); Liukulento on lentoprofiiliin kuuluva vaihe. (Hoffren – Saarela 2008: 67)

Nousulennontie – Stigflyktvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, aerodynamiikka); Vaakalento on lentoprofiiliin kuuluva vaihe (Hoffren – Saarela 2008: 67)

Vaakalennontie – Planflyktvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, aerodynamiikka); Vaakalento on lentoprofiiliin kuuluva vaihe (Hoffren – Saarela 2008: 67)

Profilitie – Profilvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, aerodynamiikka); Profiililla tarkoitetaan ilmailussa virtaviivaisen rakenteen, esimerkiksi siiven tai potkurin, poikkileikkauksen muotoa. (Hoffren – Saarela 2008: 30)

Turbulenssitie – Turbulensvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, aerodynamiikka); Ilmatieteessä turbulenssilla tarkoitetaan pyörteiden esiintymistä ilmavirtauksessa. (Laine ym. 2006: 22)

Virtaviivantie – Strömlinjevägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, aerodynamiikka); Virtaviiva kuvaa ilmavirtauksen suuntaa kappaleen pinnalla. (Laine ym. 2006: 10)

Ilmapylvääntie – Luftpelarevägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, aerodynamiikka).

Lapatie – Bladvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, lentokoneen osat); Potkurissa on lapoja, jotka pyöriesää synnyttävät työntövoimaa. (Laine ym. 2006: 163)

Lentojarruntie – Flygbromsvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, lentokoneen osat); Lentojarru on rungossa tai siivessä oleva Virtastaukseen poikittain kääntyvä levy. (Hoffren – Saarela 2008: 48)

Nasellitie – Motorgondolvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, lentokoneen osat); ilma-aluksen rungosta ja siivistä erillinen osa, johon voidaan asentaa moottori tai muita varusteita.

Potkuritie – Propellervägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, lentokoneen osat).

Siipiulokkeentie – Wingletvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, lentokoneen osat); Siiven kärjen pystysuora osa, joka vähentää jätöilman pyörteisyyttä.

Siiveketie – Vingklaffvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, lentokoneen osat); Siiveke on lentokoneen saranoitu ohjainpinta. (Hoffren – Saarela 2008: 78)

Solakkotie – Slatvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, lentokoneen osat); Solakko on lentokoneen nostovoimaa lisäävä laite siivessä. (Hoffren – Saarela 2008: 78)

Spoileritie – Spoilervägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, lentokoneen osat); Spoileri on lentokoneen saranoitu ohjainpinta, jolla voidaan pienentää nostovoimaa. (Hoffren – Saarela 2008: 78)

Trimmitie – Trimrodervägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, lentokoneen osat); Trimmi on laite, joka nollaa ohjainvoimat halutussa lentotilassa. (Hoffren – Saarela 2008: 81)

Vakaintie – Stabilisatorvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, lentokoneen osat); Vakain on laite, joka vakauttaa lentokoneen asentoa. (Hoffren – Saarela 2008: 76)

Lennonjohtajantie – Flygledarevägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, ilmailualan ammatit)
tai

Lennonjohdontie – Flygledningsvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, ilmailualan ammatit)

Lentoemännäntie – Flygvärdinnansvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, ilmailualan ammatit)

Purserintie – Purservägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, ilmailualan ammatit)

Stuertintie – Flygvärdsvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, ilmailualan ammatit)

Tankkaajantie – Tankarevägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, ilmailualan ammatit)

Aulakuormajantie – Lastarevägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu, ilmailualan ammatit)

Ilma-aluksentie – Flygmaskinvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu).

Kerosiinitie – Fotogenvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu).

Lentomajakantie – Flygfyrvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu).

Suihkukoneentie – Jetplanvägen

Perustelu: Ryhmänimi (ilmailu).

RYHMÄNIMET: VEROTUS JA RAHA

Aurtuatie – Örtugvägen

Perustelu: Ryhmänimi (verotus); keskiajalla lyödyn hopearahan *aurtuan* (myös *aurto*, *äyrytinen*), mukaan. (Talvio 2010: 12)

Brakteaattitie – Brakteatvägen

Perustelu: Ryhmänimi (verotus); vanhan hopearahan *brakteatin* mukaan. Penningit lyötiin ohuesta hopeapellistä (lat. *bractea*), josta nimi tulee. (Talvio 2010: 10)

Kopeekkatie – Kopekvägen

Perustelu: Ryhmänimi (verotus); venäläisen rahayksikön *kopeekka* mukaan, joka on ollut käytössä myös Suomessa Venäjän vallan aikana. (Talvio 2010: 40)

Kuusinaistie – Fyrkvägen

Perustelu: Ryhmänimi (verotus); vanhimman tunnetun suomalaisen rahayksikön *kuusi-nainen* mukaan. (Talvio 2010: 15)

Kymmenystie – Tiondevägen

Perustelu: Ryhmänimi (verotus); varhaisen valtiollisen ja kirkollisen veromuodon *kymmenykset* mukaan. (Välimäki 2002: 23)

Leimatie – Stämpelvägen

Perustelu: Ryhmänimi (verotus); Suomessa käytössä olleen leimaveron mukaan. Nimitystä *leimavero* käytettiin Suomessa 1916–2001. Aiemmin käytössä olivat nimitykset *karttasuostuntavero* ja *leimasuostuntavero*.

Maaverontie – Grundskattvägen

Perustelu: Ryhmänimi (verotus); Suomessa keskiajalta vuoteen 1924 käytössä olleen maaveron mukaan.

Nahkatie – Skinnvägen

Perustelu: Ryhmänimi (verotus); 1400-luvulla käytetyn vero- ja maksuyksikön, veronahan, mukaan.

Panninmaantie – Spannlandsvägen

Perustelu: Ryhmänimi (verotus); panninmaa oli maatilan suuruutta kuvaava mittaluku, jota käytettiin myös verolukuna.

Paperirahantie – Pappermyntvägen

Perustelu: Ryhmänimi (verotus).

Parselitie – Persedelvägen

Perustelu: Ryhmänimi (verotus); tuotteina suoritettavan veron, veroesineen eli *veroparselin* mukaan. (Välimäki 2002: 394)

Penninkitie – Penningvägen

Perustelu: Ryhmänimi (verotus); hopearahan ja rahayksikön, *penning* mukaan. (Talvio 2010: 10)

Setelitie – Sedelvägen

Perustelu: Ryhmänimi (verotus).

Liite 5. Nimiehdotukset suunnittelualueille

1. Muura

Perustelu: Vanhan pellonnimen *Muura*, joka lienee alun perin suomea, mukaan. Nimi *Muura* mainittu 1699 kartan asiakirjassa. Myös nimet *Muur*, *Murn*, *Murr*, *Muurr*, *Mure* 1699 (Nimet voivat tarkoittaa eri kohteita). Kohdealueella *Morö*, *Mürö äng* 1776. *Moräng* 1901. *Moreäng* 1924. Niittyä on kutsuttu nimellä *Muure* 1963. Se on sijainnut osittain kohdealueella ja sen tuntumassa.

2. Karpalosuo - Tränjonsmossen

Perustelu: Vanhan paikannimen *Tränjons måsan* mukaan. Kohdealueella ja sen tuntumassa ollut suo. *Tränjons/Tranjöns måsan* 1776. *Trenjonsmossen* 1924. *Tränjonsmosan* 1963. *Tränjon* on ruotsin karpaloa tarkoittavan sanan *Tranbär* murteellinen muoto.

3. Lampuodinniitty – Landboängen.

Perustelu: Vanhan paikannimen *Landboäng* (1756 →) mukaan.

Lampuodinsuo – Landbokärr

Perustelu: Vanhan paikannimen *Landbokärr* (1756 →) mukaan.

Putkipajan alue – Rörverkstads område

Perustelu: Huber Oy tehtaan mukaan. Tehtaassa valmistettiin vesijohtoja.

Vedhugget

Perustelu: Vanhan paikannimen *Wedahuggs ängar/Vedahugg* (1776) mukaan. *Vedhug-gare* tarkoittaa halonhakkaajaa ja *Vedhuggning* halonhakkuuta.

4. Högfors

Perustelu: Vanhojen paikannimien *Högforsbergen* (1756, 1770), *Högforsmåsan* (1776) ja *Högforsängen* (1770 →) mukaan. *Högfors*-alkuiset nimet ovat dominoineet kohdealueen nimimaisemaa vielä 1800-luvulla. Vuonna 1963 tiedetty *Högforsängen*, *Högforsbergen* ja *Högforsbäcken*. 1971 *Högforsängeniä* sanottu *Höforsiinniityksi*.

Pyttisberget

Perustelu: Vanhan paikannimen *Pyttisberget* mukaan. Alueella ollut muitakin *Pyttis*-alkuisia nimiä, kuten *Pyttisbäcken*, *Pyttismossen*.

5. Aerola

Perustelu: Rivitalokokonaisuus *Aerolan* mukaan, johon kuuluu kaksi rivitaloa. Nimi on johdettu Finnairin edeltäjän Oy Aero Ab:n nimestä. Aerola rakennettiin 1953–1955 Aeron korjaamohenkilökunnalle.

6. Häkiläniitty – Häckelängen

Perustelu: Vanhan paikannimen *Häckelängen* mukaan. *Häckla* (yhdyssanojen alus-
sa *häckel-*), merkitsee piikkistä työkalua, jota on käytetty pellavien puhdistamiseen,
niiden kuitujen erotteluun. Suomeen sana on lainautunut muodos-
sa *häkilä*, *häkylä*, *häklä*.

Pottimetsä – Pottskogen

Perustelu: Vanhan paikannimen *Pottskogen* (1840) mukaan. Se on ollut osittain kohde-
alueella sijainnut metsä, jossa on ilmeisesti ollut kuoppien muodostamia lätäköitä.
Ruotsin murteissa on lammikkoa tai lätäkköä tarkoittava sana *pått*, *putt*, suomeksi *potti*.

Pappilanhaka – Prestgårdshagen

Perustelu: Vanhan paikannimen *Prestgårds hagen* (1840) mukaan. Pappilan haka sijait-
si Kirkonkylän takamailla Palo-ojan molemmin puolin. Pappila on sijainnut Kirkonky-
lässä.

7. Tehtaankorttelit – Fabrikskvarteren

Perustelu: alueella toimineen autokoritehtaan (1950–2001) mukaan.

8. Kamarikalliot – Kammarbergena

Perustelu: Perinnäisen paikannimen *Kammarbergena* mukaan. Nimi ei ole kartoissa.
Vuonna 1963 on kerrottu, että kalliolla on pesäkoloja, joissa on ollut metsäsikoja ja ket-
tuja.